

Vanda

Vanda stad
UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE
2025

Revisionsnämnden 6.5.2026

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Hälsning från ordföranden	7
1. Utfallet av målen	9
1.1 Utfallet av de bindande målen 2025.....	9
1.2 Sammanfattning av strategiperioden 2022–2025.....	19
1.3 Utfallet av målen i koncernsammanslutningarna	24
2. Stadens och koncernens ekonomi.....	29
2.1 Utvecklingen av stadens ekonomi och nyckeltal.....	30
2.2 Stadens investeringar och utvecklingen av lånestocken.....	34
2.3 Spårvägsprojektets ekonomiska effekter.....	37
2.4 Stadskoncernens ekonomi	38
2.5 Jämförelse av de stora stadskoncernerna.....	41
2.6 Kommunfinansernas hållbarhet i det föränderliga och osäkra omvärldsläget ...	44
3. Stadens finansierings- och investeringsverksamhet samt förmögenhetsförvaltning	47
4. Ekonomitjänsterna	52
5. Personalledning och personaltjänster.....	56
6. Kontaktytor och samarbete inom arbets- och näringstjänsterna.....	62
7. Yrkesinstitut Varia	68
8. Livslångt lärande.....	75
9. Främjande av hälsa och välfärd ur perspektivet för den fysiska konditionen.....	82
10. Byggnadstillsynen	88
11. Fastigheter och lokaler.....	95
12. Inomhusluften i skolor och daghem.....	104
13. VAV-koncernen.....	111
14. Revisionsnämndens uppgifter och verksamhet	119
Förkortningar och termer:.....	124

Sammanfattning

1. Enligt revisionsnämndens tolkning uppnåddes av de 30 mål som satts för år 2025 tio i sin helhet, åtta delvis och tolv inte alls. Framför allt missades mål för ekonomin, sysselsättningen och byggandet. Utfallet som helhet var något sämre än året innan. De stora dotterbolagens mål uppnåddes på det stora hela väl. Mätarnas målnivåer borde anpassas till det rådande ekonomiska läget.
2. Vanda stads ekonomiska ställning försämrades under 2025 för andra året i rad. Den ekonomiska utvecklingen påverkades negativt bland annat av den dåliga utvecklingen av skatteintäkterna, ökningen av arbetsmarknadsstödet kommunandel samt den betydande minskningen av markförsäljningsintäkterna. Samtidigt var investeringsnivån fortsatt hög, till följd av vilket stadens lånestock förutspås växa kännbart de närmaste åren. Den försämrade ekonomin utsträckte sig även till koncernnivån. I ett svårt ekonomiskt läge blir förhandsbedömningen av beslut särskilt viktig.
3. Det centrala målet för finansieringsverksamheten är att säkerställa tillgången till långfristig lånefinansiering till rimligt pris för att finansiera stora investeringar. Vid instabilitet på finansmarknaden framhävs vikten av förutseende medelsanskaffning, så att finansiering kan ordnas i rätt tid och med konkurrenskraftiga villkor.
4. Automatiseringen inom ekonomitjänsterna har kommit långt och härnäst kommer man att förbereda utnyttjande av artificiell intelligens. Risker och beroenden i anslutning till ny teknologi bör beaktas på hela stadens nivå. Förändringarna i regleringen av anknutna enheter uppskattas inte ha någon direkt inverkan på enhetens verksamhet.

5. Säkerställandet av arbetshälsan för stadens personal, de förebyggande åtgärderna och hanteringen av sjukfrånvaro bör stärkas. Satsningar bör göras på proaktiva verksamhetsmodeller för att kunna ingripa i utmaningar med arbetsförmågan i rätt tid. Mångfaldsledningen på arbetsplatserna måste stödjas och utmaningar särskilt i anslutning till språkkunskaperna lösas.
6. Sysselsättningstjänsterna inledde sin verksamhet i en svår arbetsmarknads-situation. År 2025 var arbetslösheten i Vanda högre än landets genomsnitt och den ökade i alla grupper som följdes upp. Man försökte säkerställa smidiga tjänster genom ett nära samarbete med aktörer vid välfärdsområdet och i huvudstadsregionen, men i bedömningarna av arbets- och funktionsförmågan fanns många utmaningar. Utökandet av kommunernas finansieringsansvar ledde till en avsevärd ökning av Vandas kommunandel av arbetsmarknadsstödet. Nämnden betonar vikten av intressebevakning för att säkerställa att finansieringsprincipen förverkligas.
7. Vandas yrkesskola Varia öppnade 2025 en ny enhet i Veckals och intensifierade samarbetet med sysselsättningstjänsterna. Varia förberedde sig aktivt inför lagändringarna som gäller stödet för lärande och förändringen av finansieringsmodellen för yrkesutbildningen. Varia har även blivit utvald till ett försök inom verksamhetsstyrning i yrkesutbildning som avses genomföras i ett nära samarbete med sysselsättnings- och näringslivstjänsterna.
8. Verksamheten vid serviceområdet för livslångt lärande stärker gemenskapligheten och bidrar till att förebygga segregation. Vuxenutbildningsinstitutet har en viktig roll i integrationen av invandrare. Kostnadsfria tjänster, såsom Aktiva Vanda, sänker tröskeln att delta och stödet från Jubileumsfonden för Barn och unga ger barn från familjer med lägre inkomster bättre möjligheter att delta i hobbyer. Effektiviteten av stöden måste följas.
9. I Vanda genomförs det hälso- och välfärdsfrämjande arbetet ur perspektivet för fysisk aktivitet i form av ett omfattande tväradministrativt samarbete

mellan olika aktörer. Uppföljningen av välfärdsarbetets effektivitet visar att den snabba förändringen av befolkningsstrukturen försämrar resultatutvecklingen trots välfungerande processer. Detta framhäver vikten av systematisk uppföljning och behovet av ett närmare samarbete med välfärdsområdet.

10. Byggnadstillsynen ansvarar för styrning och tillståndsförfaranden inom byggverksamheten i Vanda och tjänsten har hållit fortsatt hög kvalitet trots ändringar i lagstiftningen och lågkonjunkturen inom byggande. Byggnadstillsynens ekonomi har påverkats negativt av nedgången i antalet tillståndsansökningar och det låga antalet stora projekt, och de nya lagstadgade skyldigheterna ökar arbetsmängden. På grund av bristen på kompetent personal och den långa inskolningstiden framhävs vikten av att försäkra sig om tillräckliga resurser och personalens varaktighet för att kunna sköta myndighetsuppgifterna högklassigt och säkerställa verksamheten även under kommande år.
11. I serviceområdet Fastigheter och lokaler inleddes under 2025 ett projekt för kundrelationsutveckling, där man förenhetligar verksamhetssätten och förbättrar kundorienteringen. Serviceområdets ekonomi påverkades negativt av den minskade tomtefterfrågan, det osäkra marknadsläget och de kostnadsökningar som följde av ändringen av inlösningslagen. För att locka företag till Vanda krävs ett tillräckligt tomtutbud som lämpar sig för företagets behov, vilket måste stärkas genom ett nära samarbete med detaljplaneringen, infrastrukturbyggandet och livskraftstjänsterna.
12. Staden har utarbetat en proceduranvisning för frågor kring inomhusluften där man beskriver stegen i en inomhusluftsprocess och olika instansers ansvar. För att utreda och avhjälpa problem med inomhusluften krävs ett mångprofessionellt samarbete. Förutom luftkvaliteten inomhus i lokaler som renoverats bör även de upplevda negativa hälsoeffekterna följas upp. Antalet

objekt med behov av mer omfattande reparationer har minskat de senaste åren. Kommunikationen måste fortfarande utvecklas.

13. Efterfrågan på hyresbostäder till rimligt pris är stor och köerna till VAV:s bostäder långa. Bostadsproduktionen har saktats ned i synnerhet på grund av tomtbristen. År 2025 färdigställdes 174 nya bostäder. I fortsättningen kommer produktionen att minska till följd av nedskärningarna i fullmakterna för räntestödslån för den statsunderstödda bostadsproduktionen. Revisionsnämnden oroar sig för hur förändringen kommer att påverka segregation och bostadslöshet. Utvecklingstrenden med allt fler boende som har betalningssvårigheter och vräkningar är oroväckande.

Hälsning från ordföranden

Bästa kommuninvånare, tjänsteinnehavare, förtroendevalda och andra läsare. En av revisionsnämndens uppgifter är att producera för kommuninvånarna och beslutsfattarna information om uppnåendet av målen och resultaten i stadens verksamhet. Samtidigt ger den fullmäktige, organet som utövar den högsta beslutsmakten i staden, bakgrundsinformation som stöd för beslutsfattandet.

Det osäkra omvärldsläget samt Finlands och Vandas svåra ekonomiska läge syns i revisionsnämndens första utvärderingsberättelse under fullmäktigeperioden 2025–2029.

Av de 30 bindande budgetmålen för år 2025 missades bland annat målen för ekonomin, bostadsproduktionen och minskning av arbetslösheten. I målen för minskning av mobbning i skolorna och utvecklingen av läsfärdigheterna gjordes åter bara små framsteg. Stadens ekonomiska situation försämrades för det andra året i rad under 2025. Den ekonomiska utvecklingen påverkades negativt av bland annat den dåliga utvecklingen av skatteintäkterna, ökningen av arbetsmarknadsstödet kommunandel samt den betydande minskningen av markförsäljningsintäkterna. Samtidigt var investeringsnivån fortsatt hög, till följd av vilket stadens lånestock växte.

Det är klart att det i ett svårt ekonomiskt läge behövs åtgärder för balansering av ekonomin. Beslut måste fattas utifrån ett ännu bättre kunskapsunderlag och mer forskningsevidens än tidigare och genom förutseende av den osäkra verksamhetsmiljön. Inför beslutsfattandet måste man således förhandsbedöma konsekvenser, i en för respektive beslut ändamålsenlig omfattning, samt försöka identifiera de långsiktiga effekterna som i synnerhet åtgärderna för balansering av ekonomin medför.

Under denna fullmäktigeperiod kommer revisionsnämnden att fästa uppmärksamhet vid bland annat en långsiktig utveckling av kunskapsbaserad ledning, den strategiska styrningens effektivitet och framstegen i balanseringen av ekonomin. Nämnden kommer exempelvis granska utvecklingen av sysselsättnings- och integrationstjänsternas effektivitet och genomförandet av byggnadsskedet i stadens största investering någonsin, Vandaspåran.

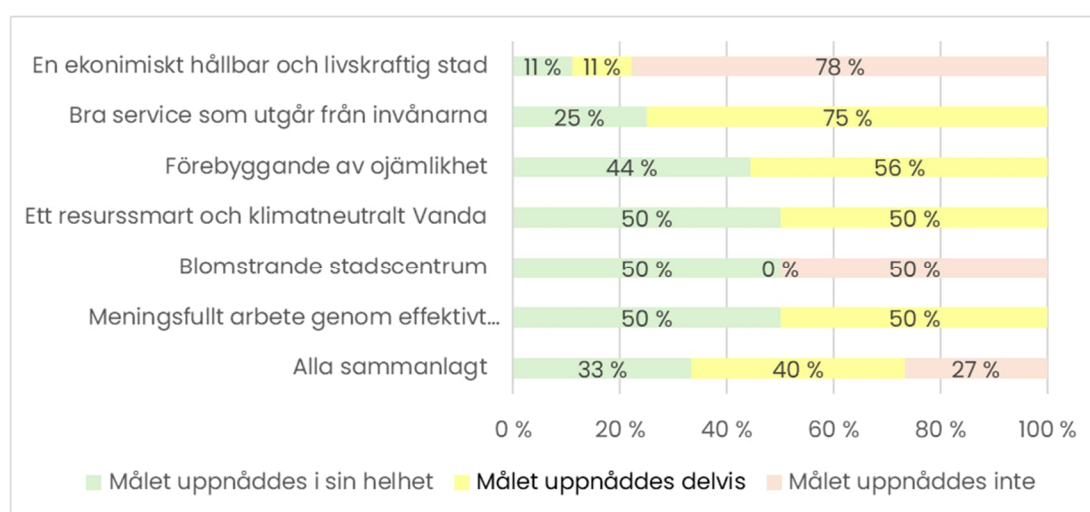
Tia Seppänen, ordförande för revisionsnämnden

1. Utfallet av målen

1.1 Utfallet av de bindande målen 2025

För år 2025 hade det ställts 30 bindande mål. I figuren nedan visas målutfallen enligt bokslutsrapporteringen per tyngdpunktsområde och sammantaget för alla mål.

Figur: Rapporteringen av de bindande målen i bokslutet för 2025.

Enligt rapporteringen uppnåddes 33 procent av målen i sin helhet, 40 procent av målen delvis och 27 procent inte alls. Målutfallet är sämre än året innan.

En ekonomiskt hållbar och livskraftig stad		
Bindande mål 2025	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
1.1 En kontrollerad utveckling av driftsekonomin utgifter	Målet uppnåddes inte.	Annan observation
1.2 Nettoinkomster i fråga om marköverlåtelse och markanvändningsavtal för år 2025 är 25,4 milj. euro	Målet uppnåddes inte.	Annan observation
1.3 Försäljningen av social- och hälsovårdens och räddningsväsendets fastigheter, bostadsegendom och fastigheter på andra orter går framåt med beaktande av marknadsläget	Målet uppnåddes inte.	Annan observation

2.1 Arbetslösheten minskar under ekonomiplanperioden 2024–2027 till samma nivå som år 2019 innan coronapandemin	Målet uppnåddes inte.	Annan observation
2.2 Antalet beslut om etablering eller expanderings av företag eller andra organisationer med en betydande andel arbetsplatser (>50 arbetsplatser) ökar i Vanda	Målet uppnåddes inte.	Annan observation
3.1 MBT-målen vad gäller bostäder förverkligas	Målet uppnåddes inte.	Annan observation
3.2 Antalet färdigställda småhusbostäder uppgår till 400 bostäder	Målet uppnåddes inte.	Annan observation
3.3 Evenemangen ökar stadens livskraft och trivsel	Målet uppnåddes i sin helhet.	
3.4 Vandas attraktionskraft och kvarhållningskraft förbättras	Målet uppnåddes delvis.	Målet uppnåddes inte.

Ekonomiska mål som inte uppnåddes (1.1–1.3, 2.1–2.2 och 3.1–3.2):

Mål för ekonomin, sysselsättningen och byggandet missades i avsevärd omfattning. De svaga resultaten är knutna till den omfattande ekonomiska lågkonjunkturen och den exceptionellt kraftiga svackan inom byggande. Stadens svaga ekonomiska ställning orsakades framför allt av att inkomstbasen försämrades väsentligt. Skatteintäkterna var ungefär 46 miljoner euro under budgeten och markförsäljningsintäkterna 21 miljoner euro under prognosen. Den stillastående byggbranschen påverkade tomtmarknaden negativt. Arbetslösheten steg till rekordnivå, nästan 15 procent, och kostnaderna för arbetsmarknadsstödet kommunandel ökade med cirka 20 miljoner euro. Bedömt som en helhet är behovet av att balansera stadens ekonomi mycket kritiskt. Den ekonomiska situationen bedöms utförligare i utvärderingsberättelsens avsnitt om ekonomi.

Bindande mål 3.4 Vandas attraktionskraft och hållkraft förbättras.

Målet följdes upp med två mätare:

- Attraktionskraft: Utgångsnivå 3,10, målnivå 3,20 och utfall 3,14.
- Hållkraft: Utgångsnivå 3,43, målnivå 3,53 och utfall 3,37.

Revisionsnämnden anser att målet inte uppnåddes alls. Attraktionskraften förbättrades något i förhållande till utgångsnivån, men målnivån uppnåddes inte. För hållkraften uppnåddes inte målnivån och utfallet för mätaren var sämre än utgångsnivån. Målnivån uppnåddes inte för någon av mätarna och utvecklingen som helhet var sämre än vad som eftersträvades.

Bra service som utgår från invånarna		
Bindande mål 2025	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
4.1 Kommuninvånarnas fysiska aktivitet ökar	Målet uppnåddes delvis.	Observera
4.2 En systematisk modell för införande av barnkonsekvensanalys sammanställs	Målet uppnåddes i sin helhet.	
6.1 Läsfärdigheterna och de matematiska färdigheterna hos grundskoleeleverna förbättras	Målet uppnåddes delvis.	Målet uppnåddes inte.
7.1 I Dickursby kompetenscampus utvecklar man gemensamt en kundorienterad servicehelhet för företagskundernas och privatkundernas behov. Servicehelheten har en gemensam servicekarta och beredskap för en gemensam kundhandledning över organisationsgränserna	Målet uppnåddes delvis.	

Bindande mål 4.1 Kommuninvånarna fysiska aktivitet ökar.

Målet följdes upp med två mätare:

- Den procentuella andelen personer som rör sig enligt rekommendationerna för hälsomotion ökar.
- Funktionsförmågan hos dem som deltagit i välbefinnandecoachning ökar.

Revisionsnämnden fäster uppmärksamhet vid rapporteringen av målet. Revisionsnämnden utvärderade främjandet av hälsa och välfärd enligt

utvärderingsplanen för 2025 med särskild fokus på den fysiska aktiviteten. I samband med utvärderingen upptäcktes att i bokslutsrapporteringen av de bindande målen hade nationella utfall felaktigt angetts som uppgifter för Vanda. Rapporteringsfelet påverkar dock inte bedömningen av utfallet som helhet. Andelen som rör sig enligt rekommendationerna för hälsotion hade ökat något bland eleverna i årskurs 8 och 9 och studerande vid yrkesläroanstalter, medan andelen hade minskat bland gymnasieleverna. För den andra mätaren överskreds målnivån. Revisionsnämnden anser att det bindande målet uppnåddes delvis, men betonar vikten av korrekt rapportering i fortsättningen.

Bindande mål 6.1 Läsfärdigheterna och de matematiska färdigheterna hos grundskoleeleverna förbättras.

Målet följdes upp med två mätare:

- Testet Lukuseula (årskurs 2 och årskurs 7).
- Testet Funa som mäter de grundläggande matematiska färdigheterna (årskurs 3 och årskurs 7).

Revisionsnämnden anser att målet inte uppnåddes alls. I fråga om läsfärdigheterna uppnåddes målet endast för F2-eleverna i årskurs 2. Utvecklingen av de matematiska färdigheterna kan inte bedömas enligt mätaren, eftersom Funa-testet inte längre används i Vanda.

Revisionsnämnden konstaterar att rapporteringen av målet är svårtolkad. Det har angetts att utgångsnivån för målet ska vara resultaten enligt Kommunrapport 6/2024, som presenteras i anslutning till målet. Målnivån är en förbättring på två procentenheter under år 2025 jämfört med resultaten enligt Kommunrapport 6/2024 hos eleverna i årskurs 2 och 7. I utfallsrapporten har resultaten för år 2025 emellertid jämförts med resultaten enligt Kommunrapport 8/2024, inte med den utgångsnivå som uppgavs i målet. Revisionsnämnden fäster uppmärksamhet vid rapporteringens jämförbarhet och uppmanar till att i fortsättningen satsa

på korrekt rapportering. Enligt resultaten har läsfärdigheterna bland eleverna i årskurs 2 förbättrats något, medan läsfärdigheterna bland eleverna i årskurs 7 har försämrats. Detta föranleder kraftiga satsningar på förbättring av läsfärdigheterna även framöver.

I rapporteringen av de matematiska färdigheterna lyfts fram placeringen av Vandas skolor i den matematikutvärdering av elever i årskurs 7 som Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) genomfört. Enligt denna mätning har de matematiska färdigheterna inte förbättrats. För årskurs 3 har mätningar inte gjorts sedan 2023.

Revisionsnämnden anser att man i fortsättningen bör hitta beskrivande och bestående mätare för bedömning av läsfärdigheterna och de matematiska färdigheterna som ska användas systematiskt för att bilda en längre tidsserie som stöd för beslutsfattandet i verksamhetsområdet.

Förebyggande av ojämlikhet		
Bindande mål 2025	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
9.1 Barns och ungas trygghetskänsla ökar och mobbningen minskar	Målet uppnåddes delvis.	Målet uppnåddes inte.
9.2 Ökningen av antalet NEET-unga vänder till en minskning	Målet uppnåddes i sin helhet.	
9.3 Ett effektivt program för förebyggande av segregation utformas för staden	Målet uppnåddes delvis.	Annan observation
10.1 Företagsservicen Business Vantaa främjar företagandet bland personer med invandrarbakgrund och bidrar på så sätt till att förebygga segregation	Målet uppnåddes i sin helhet.	
10.2 Servicenivån i Vandas stadscentrum förbättras genom att öka livskraften och minska ojämlikheten i områdena	Målet uppnåddes delvis.	Målet uppnåddes inte.

10.3 Effektiviteten av metoderna för att avveckla segregationen i Vanda utvärderas och jämförelser görs på nationell och internationell nivå. Arbetet ska inbegripa åtminstone planläggnings- och bostadspolitik, näringspolitik, sysselsättningspolitik, utvärdering av programmet för positiv särbehandling och utvärdering av skolornas jämlikhetsfinansiering och integrationstjänsternas effektivitet. Målsättningen är att hitta de mest effektiva metoderna för att avveckla segregationen mellan bostadsområdena	Målet uppnåddes delvis.	Annan observation
12.1 Ojämlikheten i bostadsområdena minskar	Målet uppnåddes i sin helhet.	Annan observation
13.1 Valdeltagandet i kommunalvalet och välfärdsområdesvalet ökar	Målet uppnåddes delvis.	
14.1 Stadens tjänster och verksamhetsområden bidrar till integrationen	Målet uppnåddes i sin helhet.	

Bindande mål 9.1 Barns och ungas trygghetskänsla ökar och mobbningen minskar.

Målet följdes upp med två mätare:

- Elever som upplevt mobbning varje vecka (%) (HIS-enkäten).
- Platser och situationer som barn och unga upplever som otrygga kartläggs.

Revisionsnämnden anser att målet inte uppnåddes. Revisionsnämnden fäster uppmärksamhet vid viktningen av mätarna. I bokslutet bedöms målet ha uppnåtts delvis. Revisionsnämnden fäste i samtalet uppmärksamhet vid mätarnas viktning i förhållande till varandra. Revisionsnämnden anser att den första mätaren kan anses ha större vikt och bättre motsvara målet. Eftersom mobbningen inte har minskat på det sätt som eftersträvats, utan situationen snarare försämrats jämfört med utgångsläget, anser revisionsnämnden att målet inte uppnåddes alls. Revisionsnämnden anser att man i fortsättningen kunde överväga om mätarna bör viktas i fråga om sådana mål som mäts med flera mätare.

Bindande segregationsmål 9.3, 10.3 och 12.1.

Målen är kopplade till varandra och närmar sig samma problem ur olika perspektiv. Till viss del förekommer också samma element i mätarna för de olika målen. Fenomenet är komplext och kräver omfattande utredningar och bedömningar som nu har inletts. Som helhet är arbetet ännu inte färdigt. Revisionsnämnden rekommenderar fortsatt utveckling av mätarna så att de ska mäta segregation som fenomen så exakt som möjligt och möjliggöra uppföljning av effektiviteten på lång sikt. Genomförandet av mål 10.3 är svårt att bedöma på grund av dess omfattning.

Bindande mål 10.2 Servicenivån i Vandas stadscentrum förbättras genom att öka livskraften och minska ojämlikheten i områdena

Målet följdes upp med en mätare:

- Centrumområdenas livskraftstal (alla stadscentrum i Vanda): Utgångsnivå 1,942, målnivå 2 och utfall 1,929.

Målnivån för centrumområdenas livskraftstal uppnåddes inte och utfallet försämrades jämfört med utgångsnivån. Revisionsnämnden anser att det bindande målet inte uppnåddes.

Ett resurssmart och klimatneutralt Vanda		
Bindande mål 2025	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
18.1 Åtgärderna för att minska utsläppen främjas så att klimatneutralitet kan uppnås senast år 2030	Målet uppnåddes delvis.	
20.1 Naturens mångfald främjas genom åtgärderna i filen Mångfald i naturen i Färdplanen för resurssmarthet	Målet uppnåddes i sin helhet.	

22.1 Arbetet med att göra Vanda till en spårvagnsstad framskrider på ett heltäckande sätt i enlighet med de ramvillkor som stadsfullmäktige godkänt	Målet uppnåddes i sin helhet.	Annan observation
22.2 Andelen hållbara färdsätt ökar	Målet uppnåddes delvis.	

Bindande mål 22.1 Arbetet med att göra Vanda till en spårvagnsstad framskrider på ett heltäckande sätt i enlighet med de ramvillkor som stadsfullmäktige godkänt

Målet följdes upp med en mätare:

- Beslut har fattats om Vandaspårans spårvägsallians genomförande av byggnadsfasen.

Stadsfullmäktige godkände Vandaspårans justerade projektplan i november 2025. I den justerade planen ökade Vandas finansieringsandel med cirka 90 miljoner euro jämfört med tidigare. Detta är den största enskilda investeringen någonsin i Vanda, som kommer att medföra en avsevärd ökning av stadens skulder och långfristiga finansiella kostnader och räntekostnader. Projektet bedöms dock generera fastighetsekonomiska fördelar som till stor del täcker spårvägens långfristiga kostnader. Revisionsnämnden anser att spårvägsprojektets omfattning och ekonomiska betydelse förutsätter en långsiktig uppföljning av kostnads- och intäktbildningen samt säkerställande av att fullmäktige får uppdaterad information.

Blomstrande stadscentrum		
Bindande mål 2025	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
24.1 Vandabornas känsla av trygghet i det egna bostadsområdet förbättras	Målet uppnåddes inte.	Observera
27.1 Stadscentrumen görs attraktivare	Målet uppnåddes i sin helhet.	

Bindande mål 24.1 Vandabornas känsla av trygghet i det egna bostadsområdet förbättras

Målet följdes upp med en mätare:

- En fråga i enkäten om säkerhet och trygghet: "Hur tryggt upplever du att det egna grannskapet, det egna bostadsområdet och Vanda stad är?" (svarsskala 1–5)

Revisionsnämnden fäster uppmärksamhet vid rapporteringen av målet. Målet för 2025 var en positiv utveckling av mätaren. Enligt enkäten för 2025 upplevde 58 procent av respondenterna sitt grannskap som tryggt och 43 procent sitt bostadsområde som tryggt och 20 procent upplevde att Vanda stad är en trygg boendemiljö. Eftersom det inte hade rapporterats någon utgångsnivå för mätaren är det svårt att bedöma utvecklingstrenden på ett jämförbart sätt. Enligt rapporteringen har trygghetskänslan försämrats.

Meningsfullt arbete genom effektivt ledarskap		
Bindande mål 2025	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
29.1 Effektfulla verksamhetssätt som identifierats i åtgärdsprogrammet för tillgång (2023–2024) fastställs och vidareutvecklas på stadsnivå och enligt verksamhetsområde	Målet uppnåddes i sin helhet.	
30.1 All sjukfrånvaro och särskilt andelen frånvaro på grund av psykisk ohälsa minskar	Målet uppnåddes delvis.	Annan observation

Bindande mål 30.1 All sjukfrånvaro och särskilt andelen frånvaro på grund av psykisk ohälsa minskar

Målet följdes upp med en mätare:

- Sjukfrånvaroprocent: helhetssituation och frånvaro på grund av psykisk ohälsa.

Revisionsnämnden instämmer i rapporteringen av målfallet. Enligt personalberättelsen har sjukfrånvaro minskat något i stadsmiljöns verksamhetsområde och verksamhetsområdet för fostran och lärande, men ökat i verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd samt i verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft. Frånvaro på grund av psykisk ohälsa och sjukdomar i stöd- och rörelseorganen har minskat jämfört med föregående år. Frånvaro på grund av psykisk ohälsa sjönk betydligt.

Slutsatser:

Revisionsnämnden hade en avvikande åsikt om bokslutsrapporteringen och ansåg att följande bindande mål inte uppnåddes alls:

3.4 Vandas attraktionskraft och hållkraft förbättras

6.1 Läsfärdigheterna och de matematiska färdigheterna hos grundskoleelever

9.1 Barns och ungas trygghetskänsla ökar och mobbningen minskar

10.2 Servicenivån i Vandas stadscentrum förbättras genom att öka livskraften och minska ojämlikheten i områdena

Nämnden hade dessutom anmärkningar på rapporteringen av två mål och den gjorde andra iakttagelser om tolv mål.

För år 2025 har antalet bindande mål minskats med ungefär en tredjedel, vilket revisionsnämnden anser vara en positiv utvecklingstrend. I måluppställandet bör man fortsättningsvis fokusera på de mål som är viktigast med tanke på verksamheten och satsa på en tydlig och pålitlig mätning av dem. Dessutom bör målnivåerna sättas i proportion till befolkningsökningen i de mätare där befolkningsutvecklingen har betydande effekt.

Baserat på målrapporteringen oroar sig revisionsnämnden fortsättningsvis för utvecklingen av läsfärdigheterna och mobbningens utbredning. Även om

läsfärdigheterna har förbättrats något bland eleverna i årskurs 2, har läsfärdigheterna bland eleverna i årskurs 7 försämrats på motsvarande sätt. Utvecklingen har inte gått in den önskade riktningen i fråga om mobbning heller: mobbningen har inte minskat och för 8–9-klassarnas del har den till och med ökat trots gjorda satsningar. Dessutom framför revisionsnämnden sin oro för försämringen av stadens ekonomiska ställning och hur detta påverkar uppnåendet av de uppsatta målen.

Rekommendationer:

För bedömningen av läsfärdigheterna och de matematiska färdigheterna bör man hitta beskrivande och bestående mätare som ska användas systematiskt för att bilda en längre tidsserie som stöd för beslutsfattandet i verksamhetsområdet.

Revisionsnämnden föreslår att man överväger huruvida det är möjligt att vikta mätare på olika nivåer som används för att mäta för ett och samma mål.

Det är viktigt att sakta ned och avveckla segregationsutvecklingen samt bekämpa dess negativa effekter. Det är väsentligt att få till stånd effektiva styrmedel och lämpliga mätare för bekämpning av segregationsutvecklingen och hanteringen av de negativa effekterna.

1.2 Sammanfattning av strategiperioden 2022–2025

Beredning och godkännande av strategin

Enligt 37 § i kommunallagen ska kommunen ha en kommunstrategi, i vilken fullmäktige beslutar om de långsiktiga målen för kommunens verksamhet och ekonomi. Vandas strategi för fullmäktigeperioden 2022–2025 bereddes i ett nära

samarbete mellan den politiska ledningen och tjänstemannaledningen. I beredningen deltog också påverkansorgan, företag, organisationer och kommuninvånare. Dessutom fick hela personalen vid staden besvara en värdegrundsenkät i anslutning till strategin våren 2021. Vanda stads strategi 2022–2025 godkändes i stadsfullmäktige 31.1.2022.

Om strategins innehåll och genomförandet

Det centrala innehållet i Vandas strategi bildades av visionen och värderingarna samt fullmäktigeperiodens strategiska mål, vilka kategoriserats under sex prioriteringsområden, och måtarna för dem. För fullmäktigeperioden fastställdes sammanlagt 30 strategiska mål.

Strategin genomfördes med hjälp av bindande årsmål på fullmäktigenivån samt verksamhetsområdenas mål och resultatkort. De bindande målen är operativa och ekonomiska mål enligt 110 § i kommunallagen. Med de bindande målen främjas genomförandet av fullmäktigeperiodens strategiska mål. Bindande årsmål ställs inte för alla strategiska mål, men även dessa mål främjas med hjälp av serviceområdenas egna mål och resultatkort. Fullmäktige följde upp utvecklingen av de bindande målen tre gånger per år i anslutning till delårsöversikterna och bokslutet. Nedan granskas genomförandet av de bindande årsmålen för hela strategiperioden 2022–2025.

Bindande årsmål

Under fullmäktigeperioden 2022–2025 sattes sammanlagt 154 bindande årsmål. I den vidstående tabellen visas antalet årsmål under de olika strategiska prioriteringsområdena. Antalet mål per prioriteringsområde varierade mellan 30 och 45 stycken.

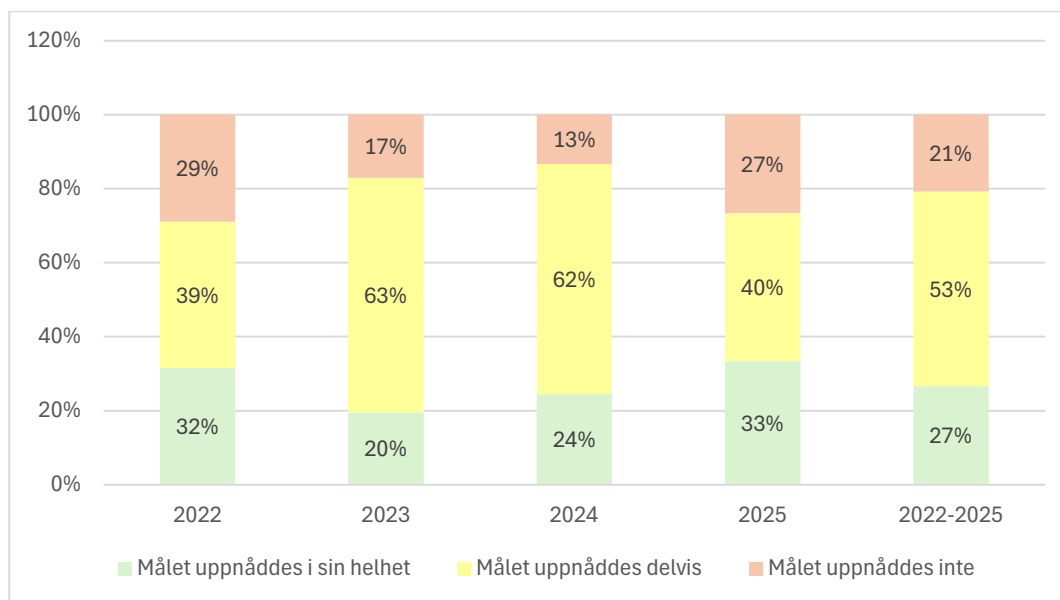
Tabell: Antalet årsmål under fullmäktigeperioden 2022–2025.

Strategin tyngdpunktsområden	2022	2023	2024	2025	tyngdpunkts- områden to- talt
En ekonomiskt hållbar och livskraftig stad	12	16	15	9	52
Bra service som utgår från invånarna	8	6	11	4	29
Förebyggande av ojämlikhet	5	6	8	9	28
Ett resurssmart och klimatneutralt Vanda	3	5	4	4	16
Blomstrande stadscentrum	5	5	3	2	15
Meningsfullt arbete genom effektivt ledarskap	5	3	4	2	14
Alla mål totalt	38	41	45	30	154

Prioriteringsområdet En ekonomiskt hållbar och livskraftig stad hade flest mål och prioriteringsområdet Meningsfullt arbete genom effektivt ledarskap färst.

Genomförandet av de bindande årsmålen under fullmäktigeperioden

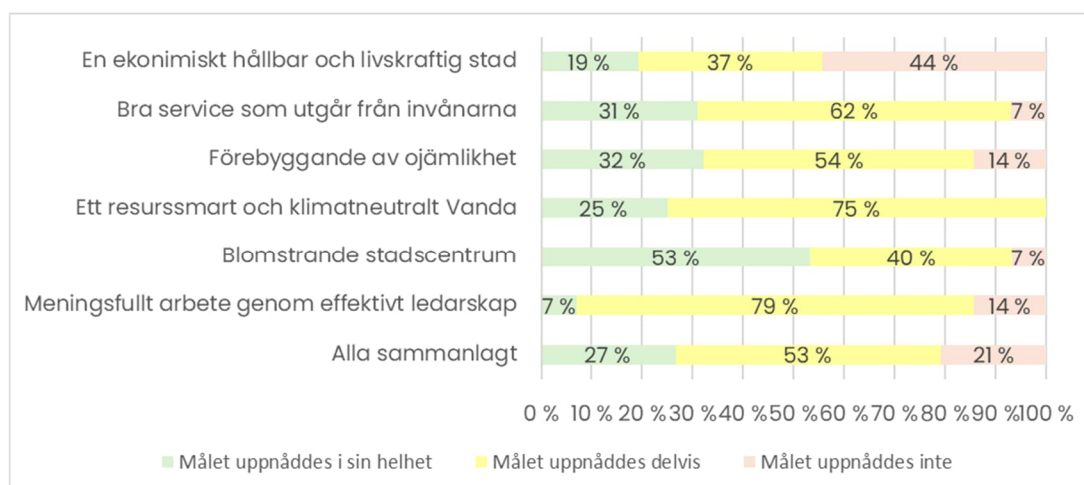
Diagram: Utfallet av de strategiska årsmålen under fullmäktigeperioden.

Enligt rapporteringen uppnåddes under fullmäktigeperioden 27 procent av årsmålen i sin helhet, 53 procent delvis och 21 procent inte alls. Enligt rapporteringen uppnåddes varje år 70 procent av årsmålen antingen i sin helhet eller delvis.

Utfallet av årsmålen enligt prioriteringsområde

Figur: Utfallet av årsmålen för strategiperioden 2022–2025 enligt prioriteringsområde.

Bäst var målutfallet i prioriteringsområdet *Blomstrande stadscentrum*. Av målen uppnåddes enligt rapporteringen 53 procent i sin helhet. Prioriteringsområdet *Ett resurssmart och klimatneutralt Vanda* var den enda helheten där man enligt rapporteringen inte missade några mål alls.

Klart sämst uppnåddes målen i prioriteringsområdet *En ekonomiskt hållbar och livskraftig stad*, där enligt rapporteringen 44 procent av målen inte uppnåddes alls. Hela landets ekonomiska siffror och arbetslöshetssiffror försämrades kraftigt mot slutet av strategiperioden, vilket återspeglades negativt på stadens ekonomi och hade avsevärd inverkan på målutfallet i detta prioriteringsområde. Även förbättringen av läsfärdigheterna hos eleverna i årskurs 2 och 7, som var målet 2023–2025, visade sig vara utmanande (F2-elever och F1-elever jämfördes separat). Lästestresultaten varierade årligen, men någon tydlig förbättring av läsfärdigheterna hos de olika grupperna uppnåddes inte och år 2025 försämrades resultaten generellt sett. Åren 2023–2025 var målet även en förbättring av de matematiska färdigheterna hos elever i årskurs 3 och 7, men om de matematiska färdigheterna fick man inga referensresultat för Vanda, utan enbart jämförelse på nationell nivå.

Revisionsnämndens utvärdering av utfallet för årsmålen 2022–2025

I tabellen nedan visas antalet och andelen mål för 2022–2025 där revisionsnämnden hade en avvikande åsikt om utfallet eller andra anmärkningar. Procenttalet inom parentes anger andelen mål på vilka nämnden hade anmärkningar.

	2022	2023	2024	2025	Sammanlagt 2022– 2025
Avvikande åsikt om utfallet	2	2	3	4	11 (7 %)
Måluppfyllelsen kan inte bedömas.	0	2	1	0	3 (2 %)
Anmärkning på mätare eller rapportering	8	5	2	2	17 (11%)
Annan observation	4	2	4	12	22 (14%)
Alla sammanlagt	14	11	10	18	53 (34%)

Revisionsnämnden hade en avvikande åsikt om det rapporterade utfallet av 11 mål. En anmärkning på rapporteringen eller mätaren gjordes för 17 mål och om tre av dessa mål konstaterade nämnden att målet inte kan bedömas på grund av brister i mätaren eller rapporteringen. Iakttagelserna om rapporteringen handlade om inexakt eller bristfällig rapportering, avsaknad av jämförelsedata eller avsaknad av en utgångsnivå för mätaren. Under strategiperioden skedde även positiv utveckling i rapporteringen. Exempelvis utvecklades rapporteringen genom att ange utfallet per mätare för de mål som mäts med flera mätare.

Slutsatser:

Vandas stadsstrategi för fullmäktigeperioden 2022–2025 bereddes i ett omfattande samarbete. Till genomförandet av strategin kopplades ett stort antal bindande årsmål. Målen som omfattade hela staden delades i verksamhetsområdenas, serviceområdenas och serviceenheternas resultatkort upp till egna mål för verksamhetsområdet, serviceområdet eller serviceenheten. Fullmäktige följde upp utvecklingen av de strategiska årsmålen i anslutning till delårsöversikterna och bokslutet.

Om de flesta årsmålen som fastställts för strategiperioden rapporterades att målet uppnåtts i sin helhet eller delvis. Bäst var utfallet för målen för utvecklingen av stadscentrumen, sämst för målen för ekonomin och sysselsättningen. Huvudorsaken till det dåliga utfallet för målen för ekonomin och sysselsättningen var den kraftiga försämringen av det ekonomiska läget och sysselsättningsläget som drabbade hela landet mot slutet av fullmäktigeperioden.

Revisionsnämnden betonade i sina årliga målutvärderingar vikten av exakt rapportering och tydliga och uppdaterade mätare.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden konstaterar att utvecklingen av mätarna och rapporteringen måste utvecklas kontinuerligt. Målen bör vara mer exakta. Mätarna bör vara tydliga och mäta målet och målnivån fastställas korrekt med beaktande av den ekonomiska situationen.

1.3 Utfallet av målen i koncernsammanslutningarna

Kommunfullmäktige godkände den 18 november 2024 de operativa och ekonomiska målen för dottersammanslutningarna som ställs i samband med stadens budget. Med dessa mål styrs dottersammanslutningarnas egen målsättning,

och fullmäktiges styrning är till sin karaktär indirekt styrning i form av en utsaga om huvudägarens vilja.

Stora dotterbolag

Målen för de stora dotterbolagen har delats in i ekonomiska mål samt mål för den operativa förmågan och kvaliteten, personalen och ansvarsfullheten. Ansvarsmålen grundar sig på bolagens egna ansvarsprogram som tar hänsyn till stadens ägarpolitiska riktlinjer, färdplanen för resurskloshet och stadens kolneutralitetsmål.

I tabellen nedan visas utfallet av de stora dotterbolagens operativa och ekonomiska mål för 2025 enligt bokslutet. Målutfallet behandlas bolagsvis i texten efter tabellen.

Tabell: Målutfallet i de stora dotterbolagen.

Bolag	Uppnåddes helt	Uppnåddes delvis	Uppnåddes inte alls	Ingen information	Antal mål sammanlagt
Vanda Energi Ab	2 (33 %)	2 (33 %)	1 (17 %)	1 (17 %)	6
VAV	8 (73 %)	1 (9 %)	2 (18 %)		11
Vantti	8 (73 %)	2 (18 %)		1 (9 %)	11
VTK	7 (88 %)	1 (12 %)			8
Mercuria	9 (90 %)		1 (10 %)		10
Sammanlagt	34 (74 %)	6 (13 %)	4 (9 %)	2 (4 %)	46

Vanda Energi Ab

För bolaget hade det ställts sex mål. Det övergripande målet för hållbar och ansvarsfull skötsel av ekonomin uppnåddes delvis: den satta målnivån för rörelsevinsten uppnåddes inte och rörelsevinsten försämrades från föregående år, men målen för kapitaleffektivitet, dividendutdelning och soliditet uppnåddes. Målet för personalnöjdhet uppnåddes och förbättrades jämfört med föregående år.

Arbets säkerhets målet uppnåddes inte i fråga om operativ förmåga och kvalitet; antalet olycksfall i arbetet var sju, vilket är fler än föregående år. Av ansvars målen uppnåddes materialeffektivitets målet helt och målet för bekämpning av klimat förändringen delvis. Målet för förmånlig uppvärmning uppnåddes, men utsläppskalkylens resultat färdigställs senare. Energileveranserna var pålitliga i fråga om både el och värme.

VAV Yhtymä Oy

För VAV hade det ställts elva mål. De ekonomiska målen uppnåddes helt: medelhyran var lägre än marknadshyran i enlighet med målet, bostadsproduktions målet uppnåddes och ökningen av kostnaderna för fastighetsunderhåll låg under målet. Av målen för den operativa förmågan och kvaliteten uppnåddes målet för bevarande av bostadsbeståndets värde och uthyrningsbarhet delvis. Målet för kundnöjdhet uppnåddes inte. Resultatet förbättrades, men målnivån uppnåddes inte. Av personalmålen uppnåddes målet för frånvaro av hälsoskäl, men målet för arbetstillfredsställelse uppnåddes inte och arbetstillfredsställelsen låg under benchmarkingvärden för detta område. De fyra ansvars målen uppnåddes i sin helhet. För VAV gjordes även en separat utvärdering som beskrivs i utvärderingsberättelsens avsnitt 13.

Vantaan Tilapalvelut Vannti Oy

För bolaget sattes elva mål. Räkenskapsperiodens resultat var positivt, men under målnivån, och målet uppnåddes därmed delvis. Målen för den operativa förmågan och kvaliteten uppnåddes i sin helhet: kundnöjdheten ökade mer än målet och renhållningstjänsternas kostnadseffektivitet låg i linje med målet. Personalmålen uppnåddes helt; målnivån för arbetstillfredsställelse uppnåddes och sjukfrånvaro låg under målnivån. Av ansvars målen uppnåddes tre mål helt och ett mål delvis. Införandet av en kalkylator för matproduktionens kolavtryck sköts upp till år 2025, och när bokslutet sammanställdes fanns ännu inga resultat tillgängliga.

VTK Kiinteistö Oy

Av bolagets åtta mål uppnåddes de ekonomiska målen helt. Soliditetsgraden, Vivamus Kiinteistös resultat och uthyrningsgraden överskred målnivån och utvecklades positivt jämfört med föregående år. Målen för den operativa förmågan och kvaliteten uppnåddes helt: på totalrenoveringar användes den andel av omsättningen som bestämts och kundnöjdheten var i linje med målnivån. Personalens arbetshälsa var på den satta nivån. Av ansvarsmålen uppnåddes energieffektivitetsmålet helt, men alla åtgärder som ingår i energisynerna kunde inte genomföras i sin helhet.

Mercuria kauppapilaitos Oy

För bolaget sattes tio mål och alla utom ett uppnåddes i sin helhet. Nettoresultatet låg över målet och de årliga åtgärderna för byggnader genomfördes på ett kolneutralt och resurssmart sätt med beaktande av byggnadernas kommande bruksålder. Responsen från studeranden och arbetslivet låg över målet. Antalet målinriktade studerandeår låg en aning under målet och var lägre än föregående år. I personalnöjdheten uppnåddes den satta nivån. Ansvarsmålen uppnåddes i sin helhet, inklusive de studerandes nöjdhet med utbildningen, främjande av likabehandling och stöd för de studerandes välbefinnande. Även målet för minskning av matsvinn uppnåddes.

Målen för fastighetsbolagen

För fastighetsbolagen hade man ställt tre mål. Det första målet handlade om att stävja fastigheternas underhållskostnader så att kostnadsökningen inte överstiger höjningen av den allmänna kostnadsnivån. Enligt Statistikcentralen ökade kostnaderna under tredje kvartalet 2025 med 2,2 procent jämfört med föregående år, och ökningen orsakades framför allt av kostnaderna för vatten och avlopp. Uppgifterna för hela året var ännu inte tillgängliga. Enligt den senaste uppgiften uppnåddes målet inte vid nio bolag (64 procent), medan fyra bolag (29 procent) uppnådde målet och för ett bolag gällde detta mål inte. Som helhet var utfallet något sämre än föregående år.

Det andra målet handlade om genomförandet av de årliga åtgärderna i den långsiktiga underhållsplanen på ett koldioxidneutralt och resurssmart sätt och om beaktande av byggnadernas livslängd i planeringen. Målet uppnåddes helt vid tio bolag (71 procent) och delvis vid fyra bolag (29 procent).

Det tredje målet var kartläggning av åtgärderna för effektivisering av energiförbrukningen i de fastigheter som inte har nått slutet av sin livscykel samt bestämning av ett ändamålsenligt ansvarsområde för de bolag som befinner sig slutet av sin livscykel. Tolv bolag (86 procent) uppnådde detta mål, två bolag gjorde inte det. Ansvarsområdena kan avse till exempel främjande av cirkulär ekonomi vid rivningsobjekt, åtgärder för att möjliggöra ett nytt användningsändamål eller resurssmart genomförande av den långsiktiga underhållsplanen för den återstående delen av livscykeln.

Slutsatser:

Målen som ställts för de stora dotterbolagen uppnåddes på det hela taget väl. Av de 46 mål som ställts uppnåddes 34 stycken (74 procent) i sin helhet, sex stycken (13 procent) delvis och fyra stycken (9 procent) inte alls. För två mål kunde utfallet inte bedömas. Fastighetsbolagens måluppfyllelse försämrades något jämfört med föregående år, men majoriteten av målen (63 procent) uppnåddes fortsättningsvis i sin helhet.

2. Stadens och koncernens ekonomi

Bild: Joose Zanasi

Vanda stads ekonomiska ställning försämrades under 2025 för andra året i rad. Årsbidraget räckte inte till för att täcka avskrivningarna eller investeringarna och endast en liten del av investeringarna kunde finansieras med intern finansiering. Den ekonomiska utvecklingen påverkades negativt i synnerhet av de minskade skatteintäkterna, ökningen av arbetsmarknadsstödet kommunandel samt den betydande minskningen av markförsäljningsintäkterna. Investeringsnivån var fortsatt hög, till följd av vilket lånestocken förutspås växa tydligt de närmaste åren.

Den svaga utvecklingen återspeglades också på stadskoncernens ekonomi. Koncernens årsbidrag var otillräcklig, skuldsättningen ökade och det ekonomiska svängrummet minskade. I jämförelsen av de sex största städerna placerar sig Vanda i den svagare ändan i fråga om flera centrala ekonomiska nyckeltal, i

synnerhet soliditetsgraden, den relativa skuldsättningen och den kalkylmässiga låneskötselförmågan.

Utvecklingen som helhet visar på en försämring av den interna finansieringen, ökat investeringstryck och accelererande skuldsättning. För att uppnå balans i och trygga ekonomin krävs i fortsättningen proaktiva och långsiktiga balanse- ringsåtgärder, tydliga prioriteringar samt noggrann bedömning av de ekono- miska och långsiktiga följderna av beslut.

2.1 Utvecklingen av stadens ekonomi och nyckeltal

Den ekonomiska utvecklingen och resultatet

Vanda stads ekonomiska ställning försämrades under 2025 betydligt redan för andra året i rad. Räkenskapsperiodens resultat visade på ett underskott på cirka 78 miljoner euro och årsbidraget räckte inte till för att täcka avskrivningarna. Av investeringarna kunde endast cirka 17 procent finansieras med intern finansie- ring, vilket visar på en tydlig obalans mellan stadens inkomstbas och utgifts- och investeringsnivån. Den ekonomiska utvecklingen påverkades negativt i syn- nerhet av ökningen av arbetsmarknadsstödet kommunandel, utvecklingen av skatteintäkterna som var svagare än väntat samt minskningen av markförsälj- ningsintäkter och avtalsersättningar till följd av det minskade bostadsbyggan- det.

Budgetens utfall och risker

De viktigaste budgetavvikelserna för 2025 var underskottet i markförsäljningsin- täkterna (-21 miljoner euro), överskottet i arbetsmarknadsstödet kommunandel (+16 miljoner euro) samt underskottet i skatteintäkterna (-46 miljoner euro). Statsandelarnas ökning med 18 miljoner euro lindrade till viss del effekterna av de minskade skatteintäkterna. Baserat på bokslutet är centrala ekonomiska

risker den osäkra utvecklingen av skatteintäkterna samt att utgifterna ökar snabbare än prognostiserat.

Tabell: Utfallsjämförelse i budgetens resultaträkning (1 000 euro).

	Ursprunglig budget 2025	Ändringsbudget 2025	Bokslutet 2025	Bokslutet 2024	Förändring jämfört med föregående år
Intäkter	368 682	341 229	353 449	337 931	15 518
Utgifter	-1 143 855	-1 166 879	-1 137 943	-1 054 371	-83 572
Verksamhetsbidrag	-775 173	-825 650	-784 494	-716 440	-68 054
Skatteintäkter	615 000	574 000	568 699	585 163	-16 464
Statsandelar	220 000	237 000	237 853	179 142	58 711
Finansiella kostnader och intäkter	10 278	10 278	12 924	10 972	1 952
Årsbidrag	70 105	-4 372	34 982	58 837	-23 855
Avskrivningar och nedskrivningar	-118 951	-118 951	-112 643	-114 183	1 540
Extraordinära inkomster och kostnader	0	0	0	-3 446	3 446
Räkenskapsperiodens resultat	-48 846	-123 323	-77 661	-58 792	-18 869
Ändring av avskrivningsdifferens och reserver	-1 061	-1 061	-2 073	-2 461	388
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-49 907	-124 384	-79 734	-61 253	-18 481

Årsbidrag, investeringar och skuldsättning

Årsbidraget beskriver den interna finansieringens tillräcklighet till för att täcka avskrivningarna och investeringarna. Årsbidraget låg på en stark nivå åren 2020–2023 och täckte då avskrivningarna och nästan alla investeringar. År 2025 täckte årsbidraget endast ungefär en tredjedel av avskrivningarna och bara omkring 17 procent av investeringarna. Investeringsstrycket är exceptionellt stort framför allt på grund av spårvägsprojektet samt skol- och daghemsprojekt som inletts. Under ekonomiplanepreioden blir man tvungen att i allt högre grad finansiera investeringar med lån, vilket ökar de långfristiga skulderna. Under dessa omständigheter är det centralt att stärka årsbidraget för att trygga den ekonomiska balansen och hållbarheten. Utvecklingen av stadens nyckeltal och uppskattningar av kommande år presenteras i tidsserietabellen nedan.

Tabell: Utvecklingen av stadens nyckeltal åren 2020–2025 samt en uppskattning av kommande år.

Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
RESULTATRÄKNING										
Verksamhetsintäkter/verksamhetskostnader, %	16,2	21,1	17,0	19,1	17,0	16,1	31,0	31,0	31,0	31,0
Årsbidrag/avskrivningar, %	149,1	158,3	111,7	144,8	51,5	31,1	42,0	65,0	88,0	104,0
Årsbidrag, euro/invånare	702,9	696,5	508,9	654,6	234,2	138,1	191,0	299,0	413,0	502,0
Antal invånare	237 231	239 206	242 819	247 443	251 269	253 314	257 199	260 955	265 205	269 447
Befolkningsstillväxten från föregående år	3 456	1 975	3 613	4 624	3 826	2 045	3 885	3 756	4 250	4 242
Befolkningsförändring 2025/2024, %	1,5	0,8	1,5	1,9	1,5	0,8	1,5	1,5	1,6	1,6
FINANSIERINGSANALYS										
Internt tillförda medel för investeringar, %	116,7	142,9	94,1	99,7	39,9	16,5	14,0	21,0	27,0	65,0
Lånekötselbidrag	1,0	2,1	1,7	1,0	0,6	1,0	-	-	-	-
Kalkylmässigt lånekötselbidrag	1,5	1,5	1,2	1,6	0,6	0,4	1,2	1,6	1,2	1,5
Likviditet, kassadagar	26,4	28,7	25,6	22,9	19,2	17,7	21,0	21,0	21,0	22,0
KONCERNBALANSRÄKNING										
Soliditet, %	46,2	47,9	49,3	52,6	49,4	42,4	-	-	-	-
Relativ skuldsättning, %	67,2	62,4	57,9	94,2	108,1	126,0	-	-	-	-
Accumulerat över-/underskott, euro/invånare	1 936,0	2 180,7	2 275,9	2 437,6	2 160,7	1 829,0	-	-	-	-
Koncernens lånestock 31.12., euro/invånare	3 820,4	3 721,3	3 324,3	3 199,1	3 427,6	4 183,2	5 474,0	6 479,0	7 303,0	7 166,0
Lån och hyresansvar, euro/invånare	6 160,6	6 467,9	6 000,1	4 555,4	5 004,4	6 340,2	-	-	-	-

Låneskötselförmåga

Den ökade lånefinansieringen återspeglades även på låneskötselförmågan.

Vandas låneskötselbidrag låg år 2025 på 1,0 (2024: 0,6), vilket innebär att den interna finansieringen precis räckte till för att sköta lånen. I kommunfinanserna är låneskötselförmågan

- bra, när nyckeltalet är över 2,
- nöjaktig, när nyckeltalet är 1–2 och
- svag, när nyckeltalet är under 1.

Det kalkylmässiga låneskötselbidraget var svagt två år i rad (2025: 0,4 och 2024: 0,6), vilket visar att det behövs tilläggsfinansiering för att sköta lånen. Utvecklingen framhäver vikten av att hejda skuldsättningen och stärka den interna finansieringen under kommande år.

Skatteintäkter och statsandelar

Det svaga ekonomiska läget och sysselsättningsläget återspeglades under 2025 på både kommunalskatteintäkterna och samfundsskatteintäkterna. Fastighets-skatterna ökade något, men som helhet minskade skatteintäkterna med närmare tre procent jämfört med föregående år. Kommunalskatteintäkterna

försämrades av exceptionella periodiseringsfaktorer, i synnerhet av att den rättning av gruppandelen om 150 miljoner euro som tidigare gjorts för år 2024 och som senare konstaterades vara obefogad hävdades 2025.

Tabell: Skatter och statsandelar (1 000 euro).

	Ursprunglig budget 2025	Ändringsbudget 2025	Bokslutet 2025	Bokslutet 2024	Förändring jämfört med föregående år
Kommunal inkomstskatt	422 000	394 000	387 711	398 766	-11 055
Fastighetsskatt	118 000	114 000	113 961	111 625	2 336
Samfundsskattens intäktsandel	75 000	66 000	67 027	74 772	-7 745
Skatteintäkter totalt	615 000	574 000	568 699	585 163	-16 464
Statsandelar	220 000	237 000	237 853	179 142	58 711
Skattefinansiering totalt	835 000	811 000	806 552	764 305	42 247

Utvecklingen av statsandelarna påverkades avsevärt av välfärdsområdesreformen och förändringar i finansieringssystemet. I efterhand har det uppskattats att reformen varit underfinansierad med omkring 100 miljoner euro på nationell nivå. AN-tjänsterna som överfördes till kommunerna i början av år 2025 ökade statsandelarna kalkylmässigt, men de ökade samtidigt utgifterna och stärkte därmed inte kommunfinanserna. Dessutom försämrades finansieringsbasen på nationell nivå på grund av nedskärningar inom yrkesutbildningen och integrationen.

Reformen av statsandelssystemet som förberetts under en lång tid strandade på grund av politiska meningsskiljaktigheter i slutet av 2025. Nedskärningen av statsandelarna för basservicen på 75 miljoner euro i anslutning till reformen kommer ändå att genomföras från och med år 2027. De nuvarande bestämningsgrunderna uppskattas gälla minst fram till år 2030.

Utbildnings- och kulturministeriets förnyelse av finansieringssystemet beaktar bättre än hittills behoven inom stödet för lärande och utbildningen på andra stadiet, men effekten per elev förblir liten och finansieringen täcker framför allt i de stora städerna inte ökningen av bildningsväsendets kostnader. Detta försämrar kommunernas möjligheter att möta de växande servicebehoven utan ytterligare satsningar från den egna finansieringsbasen. I april 2026 lämnade ett antal av de största städerna i Finland ett expertutlåtande till kommun- och regionministern, där man föreslog justering av arrangemangen kring överföringsposterna inom social- och hälsovården för att trygga finansieringsprincipen och jämlikheten mellan regioner. Även Vanda deltog i utarbetandet av utlåtandet som betonar att de nuvarande finansieringslösningarna inte till alla delar motsvarar städernas faktiska kostnads- och serviceansvar.

2.2 Stadens investeringar och utvecklingen av lånestocken

Vanda stad investerade år 2025 nästan 230 miljoner euro. Investeringsnivån var fortsatt hög, men den interna finansierings andel av investeringarna som helhet var bara cirka 17 procent, vilket visar att stadens beroende av lånefinansiering ökar. Bokslutets siffror för investeringarna avser moderstadens investeringar och där ingår inte projekt som genomförts av dotterbolagen.

Granskningsperioden präglas av en enstaka och betydande investering, Vanda-spåran, vars uppdaterade projektplan stadsfullmäktige godkände hösten 2025. Under ekonomiplanepreioden förutspås stadens lånestock öka med cirka 870 miljoner euro, vilket ökar de finansiella kostnaderna och räntekostnaderna på lång sikt. Realiseringen av de fastighetsekonomiska fördelarna i anslutning till spårvägsprojektet är därmed central med tanke på stadens kommande inkomstbas och skuldutveckling.

Intern finansiering av investeringar

Den interna finansieringen av investeringar i procent beskriver en hur stor del av investeringarna som kan täckas med stadens interna finansiering. År 2025 täcktes med intern finansiering endast ungefär en sjättedel av investeringarna och största delen av investeringarna täcktes med lån eller andra finansiella arrangemang. Åren 2020–2023 var situationen klart bättre. Då kunde investeringarna finansieras nästan helt med intern finansiering och under coronaåren överskred den interna finansieringen investeringsbehovet så att staden också kunde minska lånestocken.

Allokeringen av investeringar och budgetens utfall

År 2025 riktades drygt 40 procent av investeringarna till investeringar i byggnader, såsom ombyggnad, renovering och inomhusluftprojekt i skolor och daghem. Nästan en lika stor andel riktades till offentliga anläggningstillgångar, såsom trafik-, idrotts- och rekreationsområden, anläggning av parker samt gemensamma projekt med staten, inklusive Vandaspåran. De tredje största helheten bildades av markförvärv och avtalsersättningar i anslutning till markanvändningen. Cirka åtta procent av investeringarna bestod av anskaffningar av lösöre och immateriella tillgångar samt köp av aktier och andelar.

Investeringsanslagen enligt budgeten underskreds i alla projektgrupper. Underskridandena påverkades i synnerhet av ändringar av projektens tidsplaner samt att kostnaderna var lägre än väntat. Utfallen per projektgrupp och projektgruppernas andelar av stadens investeringshelhet visas i tabellen nedan.

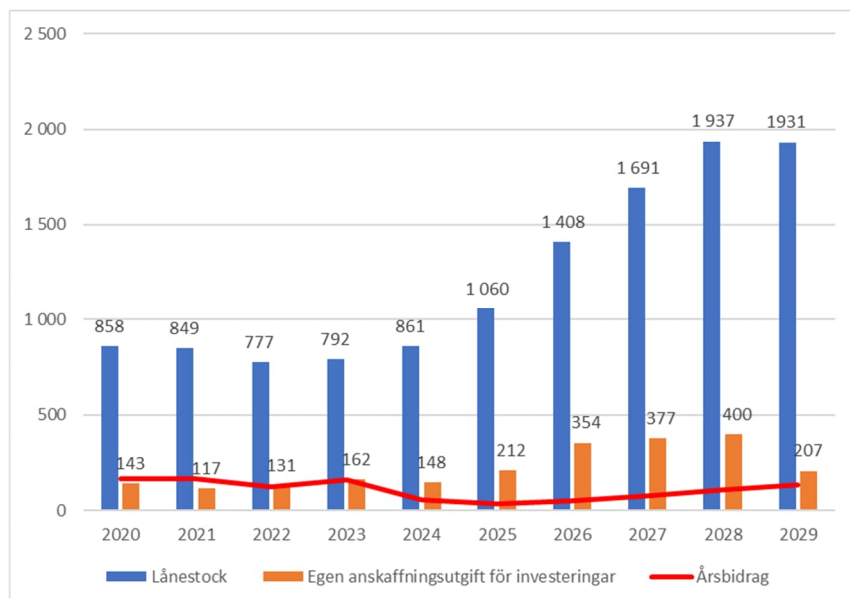
Tabell: Utfallsjämförelse i budgetens investeringsdel (1 000 euro).

	Ursprunglig budget 2025	Ändringsbudget 2025	Bokslutet 2025	Utfallsprocent	Andel av totala investeringar
Byggnation	116 403	116 403	98 657	85 %	43 %
Immateriell tillgång	7 000	7 000	5 392	77 %	2 %
Offentliga anläggningstillgångar	95 040	100 240	94 987	95 %	41 %
Lös egendom	15 063	15 063	11 338	75 %	5 %
Fast egendom	18 000	18 000	17 101	95 %	7 %
Aktier och andelar	2 100	2 100	1 554	74 %	1 %
Sammanlagt	253 606	258 806	229 029	88 %	100 %

Lånestock

Stadens lånestock förutspås öka med sammanlagt cirka 870 miljoner euro under ekonomiplanepreioden. Diagrammet nedan illustrerar utvecklingen av investeringarna, lånestocken och årsbidraget åren 2020–2029. Investeringarna har angetts som den egna anskaffningsutgiften med beaktande av erhållna finansieringsandelar. Uppgifterna om lånestocken för åren 2026–2029 grundar sig på ekonomiplanen.

Figur: Stadens lånestock, den egna anskaffningsutgiften för investeringar och årsbidraget åren 2020–2029 (miljoner euro).

2.3 Spårvägsprojektets ekonomiska effekter

Beslutet om att bygga Vandaspåran fattades våren 2023 och den justerade projektplanen godkändes i november 2025. Enligt den uppdaterade planen uppgår projektets totalinvestering till 750 miljoner euro. I samband med uppdateringen ökade Vandas finansieringsandel med cirka 90 miljoner euro jämfört med den tidigare planen.

År 2025 lades på spårvägsprojektet 53,5 miljoner euro. För att finansiera projektet tar staden lån på sammanlagt 541 miljoner euro. De finansiella kostnaderna uppskattas till cirka 292 miljoner euro med en lånetid på 25 år och en kalkylmässig ränta på 3,5 procent. Projektet ökar stadens lånestock och långfristiga finansiella kostnader och räntekostnader betydligt.

Enligt den justerade projektplanen kan spårvägens långfristiga kostnader till stor del täckas med fastighetsekonomiska intäkter. Projektet uppskattas dessutom ge indirekt ekonomisk nytta genom livskraft, tillgänglighet och effektivare markanvändning. Realiseringen av dessa fördelar är avgörande med tanke på spårvägsprojektets ekonomiska hållbarhet. Tabellen nedan visar spårvägsprojektets ekonomiska effekter ur Vandas perspektiv.

Tabell: Spårvägsprojektets ekonomiska effekter för Vanda (miljoner euro).

Utgifter	
Byggkostnader	-540,8
Underhållskostnader	-144,3
Finansiella kostnader	-292,0
Inkomster	
Fastighetsekonomiska intäkter	913,5
HSL-ekonomin (trafikering, vagnar, depå)	72,6
Skatteeffekter	51,2
Spårvägens ekonomiska effekter sammanlagt över 40 år	60,2

2.4 Stadskoncernens ekonomi

Vanda stadskoncerns ekonomi försämrades under år 2025. Koncernen gjorde ett negativt resultat och årsbidraget räckte inte längre till för att täcka avskrivningarna. Av investeringarna kunde endast ungefär en fjärdedel finansieras med intern finansiering, vilket ökade beroendet av lånefinansiering. Samtidigt ökade lånestocken och den relativa skuldsättningen till den högsta nivån under granskningsperioden 2020–2025, vilket återspeglar intäkternas otillräcklighet i förhållande till de växande utgifterna och investeringarna.

Den försämrade interna finansieringen minskade det ekonomiska svängrummet i koncernen. Koncernens kalkylmässiga låneskötselbidrag försämrades tydligt och låg på 0,7. Det innebär att interna finansieringen inte räcker till för att sköta det främmande kapitalet utan tilläggsfinansiering. När låneskötselbidraget är under 1, måste man för att sköta lånen i praktiken ta nya lån, sälja egendom eller använda likvida medel.

Samtidigt ökade koncernens relativa skuldsättning till följd av den kraftiga ökningen av lånestocken. Utvecklingen tyder på en växande långsiktig finansiell risk och situationen bör följas noga så att skuldsättningen inte blir ett bestående hot för stadens ekonomiska bärkraft. Tabellen nedan visar utvecklingen av stadskoncernens centrala ekonomiska nyckeltal åren 2020–2025.

Tabell: Utvecklingen av Vanda stadskoncerns centrala ekonomiska nyckeltal åren 2020–2025.

Nyckeltal	2020	2021	2022	2023	2024	2025
KONCERNRESULTATRÄKNING						
Verksamhetsintäkter/verksamhetskostnader, %	50,6	53,2	50,0	62,2	59,5	57,4
Årsbidrag/avskrivningar, %	163,9	147,5	117,0	151,0	98,3	88,0
Årsbidrag, euro/invånare	1 514,7	1 344,3	1 064,9	1 335,5	871,6	804,0
KONCERNFINANSIERINGSANALYS						
Internt tillförda medel för investeringar, %	80,1	79,0	61,4	79,5	38,0	24,8
Lånekötselbidrag	1,5	2,2	1,5	1,3	1,0	1,1
Kalkylmässigt lånekötselbidrag	1,4	1,3	1,0	1,3	0,9	0,7
Likviditet, kassadagar	29,9	32,3	33,5	36,6	46,9	36,6
KONCERNBALANSRÄKNING						
Soliditet, %	35,7	36,2	35,4	40,0	37,2	34,2
Relativ skuldsättning, %	105,2	100,8	101,9	145,9	168,8	180,3
Ackumulerat över-/underskott, euro/invånare	3 163,2	3 462,1	3 588,4	3 830,2	3 625,5	3 362,1
Koncernens länestock 31.12., euro/invånare	8 292,2	8 259,4	8 600,2	7 609,8	8 361,6	9 245,7
Lån och hyresansvar, euro/invånare	9 960,4	10 091,4	10 353,8	9 138,4	9 622,4	10 378,1

I tabellen nedan granskas de största dotterbolagens nyckeltal från bokslutet som stadsstyrelsen behandlade 23.3.2026. Kassalikviditeten beskriver bolagets förmåga att sköta de kortfristiga skulderna med snabba omsättningstillgångar. I tolkningen av nyckeltalet måste särdragen för verksamhetsområdena beaktas, eftersom exempelvis inom energiproduktion tyder en låg kassalikviditet inte nödvändigtvis på betalningssvårigheter. Enligt den allmänna tolkningen är nyckeltalet för kassalikviditet bra när det är över 1, nöjaktigt när det ligger på 0,5–1,0 och svagt när det är 0,5.

Tabell: De stora dotterbolagens nyckeltal år 2025.

Nyckeltal	Vanda Energi Oy Ab	VAV Yhtymä Oy	VTK Kiinteistö Oy	Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Mercuria kauppapöytälaitos Oy	Medelvärde
Räkenskapsperiodens resultat, 1000 euro	31 979	4 924	4 653	93	797	8 489
Balansräkningens slutsumma, 1000 euro	942 893	763 134	276 903	13 785	24 250	404 193
Bruttoinvesteringar, 1000 euro	119 700	32 071	36 406	585	487	37 850
Quick ratio	0,61	3,00	2,10	1,36	12,00	3,81
Soliditet, %	33,9	23,0	27,8	34,0	95,0	42,7
Långfristigt främmande kapital, 1000 euro	440 399	557 662	180 063	0	0	235 625
Leasingansvar, 1000 euro	181 274	0	25 705	1 032	320	41 666
Ägarandel, %	60,0	100,0	100,0	100,0	95,5	91,1

Kriskommunkriterierna och Vandas situation

Utvärderingsförfarandet enligt 118 § i kommunallagen kan inledas om kommunen uppfyller de lagstadgade riskkommunkriterierna som beskriver en speciellt svår ekonomisk ställning. Kriterierna indelas i nyckeltal som baserar sig på underskottet och nyckeltal som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i finansieringen.

Kriterierna som baserar sig på underskott:

Utvärderingsförfarandet kan inledas om minst ett av kriterierna för underskottet uppfylls. Dessa är följande:

- Kommunen har inte täckt underskottet inom utsatt tid eller
- underskottet per invånare är över gränsvärdena.

I Vanda uppfylls inte kriterierna som baserar sig på underskott. Överskottet i stadens balansräkning år 2025 var cirka 543 miljoner euro, och överskottet per invånare var 3 362 euro, vilket ger staden en stark ekonomisk buffert.

Kriterierna för tillräcklighet och soliditet:

Utvärderingsförfarandet kan också inledas när samtliga fyra nyckeltal som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i finansieringen underskrider de satta gränsvärdena under två på varandra följande år. Dessa nyckeltal är:

- förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna
- kommunens inkomstkattesats
- beloppet av lån och hyresansvar per invånare i koncernen
- koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag.

Tre av de fyra nyckeltalen för tillräckligheten eller soliditeten i finansieringen höll sig inom gränsvärdena. Förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna i koncernen låg fortfarande på en acceptabel nivå, inkomstkattesatsen ligger klart under medelvärdet i landet och beloppet av lån och hyresansvar per invånare överskred inte det föreskrivna gränsvärdet. Däremot underskred koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag år 2025 gränsvärdet enligt kriskommunkriteriet (0,8). Inledandet av utvärderingsförfarandet förutsätter dock att samtliga fyra nyckeltal underskreds två år i följd. Att ett nyckeltal underskreds leder därmed ännu inte till åtgärder.

Utvärdering:

Även om Vanda inte uppfyller kriskommunkriterierna är försämringen av koncernens lånesköselförmåga en viktig varningssignal. Utvecklingen av nyckeltalen bör följas särskilt noga de närmaste åren när de stora investeringarna och den växande skuldsättningen ökar trycket på stadens ekonomiska svängrum och finansiella förmåga.

2.5 Jämförelse av de stora stadskoncernerna

I jämförelsen av de stora stadskoncernerna placerade sig Vanda i den svagare ändan i referensgruppen på flera centrala ekonomiska nyckeltal. Soliditeten var näst lägst av de sex största städerna och den relativa skuldsättningen näst högst, vilket återspeglar den större finansieringsrisken och skuldrisken. Även överskottet per invånare i kommunens koncernbokslut var näst lägst, vilket

minskar den ekonomiska bufferten för konjunktursvängningar och finansiella svängningar.

Nyckeltalen som beskriver den interna finansieringens tillräcklighet förstärker helhetsbilden av Vandas försämrade ställning. Koncernens kalkylmässiga låneskötselbidrag var näst sämst av de jämförda städerna, vilket tyder på den interna finansieringens knapphet i förhållande till låneskötselkostnaderna. Dessutom var Vandas befolkningsökning näst lägst, vilket begränsar de långsiktiga tillväxtmöjligheterna för skattebasen. Inkomstskattesatsen var näst lägst i de sex största städerna efter Helsingfors och Esbo, vilket stöder skattekonkurrenskraften men inskränker samtidigt möjligheterna att stärka inkomstbasen genom skattelösningar.

Tabellen nedan visar de sex största stadskoncernernas centrala ekonomiska nyckeltal från år 2025. Uppgifterna baserar sig på städernas bokslut för 2025 som stadsstyrelserna har behandlat.

Tabell: De sex största stadskoncernernas centrala ekonomiska nyckeltal 2025.

Nyckeltal	Helsingfors	Esbo	Tammerfors	Vanda	Uleåborg	Åbo	Medelvärde
KONCERNRESULTATRÖKNING							
Verksamhetsintäkter/verksamhetskostnader, %	56,7	45,9	68,0	57,4	54,4	62,1	57,4
Årsbidrag/avskrivningar, %	142,3	106,7	93,0	88,0	130,4	82,7	107,2
Årsbidrag, euro/invånare	2 112,0	1 271,0	937,0	804,0	1 041,0	597,0	1 127,0
Antal invånare	695 526	326 280	263 526	253 314	217 556	209 809	327 669
Befolkningsförändring 2025/2024, %	1,7	1,7	1,2	0,8	0,6	1,8	1,3
KONCERNFINANSIERINGSANALYS							
Internt tillförda medel för investeringar, %	66,3	107,4	52,0	24,8	68,3	27,0	57,6
Lånekötselbidrag	3,2	1,8	1,7	1,1	2,8	-	2,1
Kalkylmässigt lånekötselbidrag	-	0,9	0,8	0,7	1,7	0,5	0,9
Likviditet, kassadagar	42,0	193,0	29,0	36,6	69,0	31,0	66,8
KONCERNBALANSRÖKNING							
Soliditet, %	57,3	45,9	35,0	34,2	55,0	33,7	43,5
Relativ skuldsättning, %	105,5	183,4	176,0	180,3	113,0	162,6	153,5
Ackumulerat över-/underskott, euro/invånare	11 896,0	3 941,0	3 744,0	3 362,1	5 704,0	2 429,0	5 179,4
Koncernens lånestock 31.12., euro/invånare	12 753,0	11 227,0	10 281,0	9 245,7	4 792,0	10 045,0	9 724,0
Lån och hyresansvar, euro/invånare	14 801,0	14 203,0	12 606,0	10 378,1	5 713,0	12 392,0	11 682,2
ÖVRIGA NYCKELTAL							
Inkomstskatt 2025	5,3	5,3	7,6	6,4	8,1	7,1	6,6

Soliditetsgraden, den relativa skuldsättningen och det kalkylmässiga låneskötselbidraget som beskriver soliditeten och finansieringens hållbarhet tyder på att Vandas ekonomiska svängrum har minskat mer än de andra stora städernas. På dessa mätare placerade sig Vanda systematiskt under medelvärdet för de sex största städerna.

Beloppet av lån och hyresansvar per invånare i koncernen var näst lägst i Vanda av de sex största städerna och placeringen var oförändrad i jämförelsen. Detta ändrar dock inte helhetsbedömningen av försämringen av stadens finansiella ställning som förklaras i synnerhet av att soliditeten sjunkit och låneskötsel för mågan försämrats.

2.6 Kommunfinansernas hållbarhet i det föränderliga och osäkra omvärldsläget

Överföringen av sysselsättnings- och näringslivstjänsterna från staten till kommunerna var under år 2025 den mest betydande enskilda reformen som påverkade kommunfinanserna. Det är sannolikt att den statliga finansiering som avsatts till reformen understiger de faktiska kostnaderna i många områden. Till följd av detta döljer den nominella höjningen av statsandelarna den faktiska försämringen av kommunens finansiella ställning som bedöms framhävas under kommande år.

Reformen genomfördes i ett ogynnsamt konjunkturläge där arbetslösheten redan hade börjat öka. De nedskärningar av sysselsättningsanslagen samt begränsningarna i användningen av lönesubventioner som gjordes samtidigt försämrar kommunernas förutsättningar att möta det växande servicebehovet och främja sysselsättningen.

Dessutom ökar reformen av utkomststödet som trädde i kraft våren 2026 kommunernas kostnadsrisk, när fler stödmottagare än tidigare hänvisas till sysselsättningstjänsterna och arbetslöshetsförmåner. I synnerhet i fråga om personer som varit utanför arbetsmarknaden en lång tid kan kommunernas kostnadsandel växa snabbt.

Balanseringen av ekonomin kräver i fortsättningen långsiktiga och strukturella åtgärder. År 2025 inleddes en strukturell granskning av inkomsterna och utgifterna och för uppföljningen inrättades en ekonomi- och strategikommitté där medlemmarna är förtroendevalda. Bedömningen av den allmänna ekonomiska utvecklingen, utsikterna för kommunfinanserna och Vandas egen ekonomi fortsätter under 2026 och man bestämmer behovet av balansering av ekonomin i

euro under fullmäktigeperioden. Också statens eventuella åtgärder för balansering av de offentliga finanserna kan komma att ha betydande inverkan på kommunfinansernas förutsättningar under kommande år. Man bör även försöka förutspå effekterna av det osäkra omvärldsläget.

Slutsatser:

Vanda stads resultat för räkenskapsperioden var år 2025 negativt för andra året i rad. Årsbidraget räckte inte till för att täcka avskrivningarna och av investeringarna kunde endast cirka 17 procent finansieras med intern finansiering. Resultatet påverkades negativt i synnerhet av ökningen av arbetsmarknadsstödet kommunandel, minskningen av skatteintäkterna samt minskningen av markförsäljningsintäkter och avtalsersättningar till följd av det minskade bostadsbyggandet. Under ekonomiplaneprodukten förutspås stadens lånestock öka med cirka 870 miljoner euro, vilket ökar de finansiella kostnaderna och räntekostnaderna på lång sikt. Spårvägsprojektet väntas generera fastighetsekonomiska fördelar på lång sikt, vars realisering är central med tanke på balanseringen av ekonomin och hanteringen av skuldmängden.

Även stadskoncernens resultat för räkenskapsperioden var negativt. Koncernens årsbidrag räckte inte längre till för att täcka avskrivningarna och av investeringarna kunde endast ungefär en fjärdedel finansieras med intern finansiering. Samtidigt fortsatte koncernens lånestock och relativa skuldsättning att växa, vilket minskade det ekonomiska svängrummet och ökade de finansiella riskerna.

I jämförelsen av de sex största städerna var Vandas placering svag i fråga om flera centrala ekonomiska nyckeltal. Soliditetsgraden var näst lägst och den relativa skuldsättningen näst högst. Överskottet per invånare i kommunens koncernbokslut var näst lägst och det kalkylmässiga låneskötselbidraget näst sämst i jämförelsegruppen. Vandas befolkningsökning var näst lägst, vilket begränsar

den långsiktiga tillväxten av skattebasen. Inkomstskattesatsen däremot var **näst lägst** i de sex största städerna efter Helsingfors och Esbo, vilket stöder skattekonkurrenskraften men begränsar samtidigt möjligheterna att stärka inkomstbasen genom skattelösningar.

Rekommendationer:

Nämnden anser att stadens ekonomi måste balanseras proaktivt och systematiskt för att kunna trygga tjänsterna för kommuninvånarna och stadens ekonomiska bärkraft även under kommande år. De ekonomiska risker som staden tar måste sättas i proportion till bärkraften vid vardera tidpunkt. Det är väsentligt att på förhand bedöma effekterna för att undvika negativa konsekvenser för andra funktioner.

I beslutsfattandet måste framförhållningen och konsekvensbedömningen stärkas exempelvis genom scenariogranskningar. De ekonomiska, operativa och långsiktiga riskerna måste bedömas systematiskt innan viktiga investerings- och linjebeslut fattas. På så sätt säkerställer man att investeringarna och åtgärderna för balansering av ekonomin bygger på en hållbar finansieringsbas och stöder stadens ekonomiska stabilitet på lång sikt.

För att stötta kunskapsbaserat och smidigare beslutsfattande måste man säkerställa att ledamöterna i fullmäktige har en uppdaterad och bred lägesbild av stadens och stadskoncernens ekonomiska situation.

Nämnden betonar vikten av intressebevakning för att säkerställa att finansieringsprincipen förverkligas.

3. Stadens finansierings- och investeringsverksamhet samt förmögenhetsförvaltning

Stadens finansenheter ansvarar för stadskoncernens kort- och långfristiga finansiering, investeringsverksamhet, likviditetshantering samt hantering av finansiella risker och ränterisker. Enheten sköter dessutom leasingfinansieringen, relationerna till finansiärer och upprätthållandet av försäkringsskyddet.

Mål och verksamhetsmiljö för finansieringsverksamheten

Det centrala målet för finansieringsverksamheten är att säkerställa den långfristiga finansiering som krävs för stadens och koncernbolagens investeringar till rimligt pris samt att hålla tillräcklig likviditet under alla marknadsförhållanden. På grund av den betydande skuldsättning som kommer att ske under de närmaste åren framhävs vikten av förutseende medelsanskaffning, mångsidiga bankrelationer och tillräckliga likviditetsreserver. På koncernnivå ligger tyngdpunkten på att trygga tillgången till finansiering och på hantering av ränterisker.

Principerna för styrning av investerings- och finansieringsverksamheten

Investerings- och finansieringsverksamheten styrs av principerna som stadsfullmäktige har godkänt och av förvaltningsstadgan. Investeringsverksamheten styrs av budgeten, förvaltningsstadgan och den av stadsstyrelsen godkända finans- och ränteriskpolitiken. Koncernsammanslutningarnas verksamhet styrs av koncerndirektivet samt stadens principer för investeringar och finansiering. I all verksamhet iakttas EU:s reglering av statsstöd och den nationella lagstiftningen. Kortfristig finansiering används endast tillfälligt och investeringarna finansieras i första hand med långfristiga lån eller andra konkurrenskraftiga finansiella lösningar.

Stadens investeringsverksamhet är indelad i tre delområden:

1. Verksamhetsområdenas investeringar

Investeringarna ska stödja serviceproduktionen, näringspolitiken eller personaltillgången. Detta bedöms separat för varje investeringsbeslut.

2. Placering av kassatillgångar (tidsspann kortare än ett år)

Målet är att trygga likviditeten och minska risken för betalningsanmärkningar. Kassatillgångar placeras med låg risk och god avkastning och bevarandet av kapitalet är prioriterat. Koncernkontot är koncernens (förutom Vanda Energi Ab) primära placeringsform.

3. Långfristig investeringsverksamhet (tidsspann längre än ett år)

Överskottsmedel kan placeras med spridning varvid en avvägning görs mellan avkastning och risk. Staden följer FN:s principer för ansvarsfulla investeringar och vid val av investeringsobjekt och samarbetspartner beaktas även miljöfrågor, sociala frågor och styrningsfrågor.

Staden gör inte aktivt investeringar på marknaden. Under 2000-talet har man inte haft långfristiga investeringar och tryggandet av likviditeten har prioriterats. Koncernbolagens investeringsverksamhet sköts centraliserat inom serviceområdet för ekonomi och strategi eller enligt dess anvisningar, med undantag för Vanda Energi Ab som har sina egna investeringsanvisningar.

Stadens finansieringsverksamhet

Finansieringsverksamheten har till uppgift att säkerställa likviditeten och stödja stadens strategiska mål. I slutet av år 2025 uppgick koncernens långfristiga skulder till cirka 2,46 miljarder euro, varav stadens andel var 1,02 miljarder euro.

Finansieringshelheten omfattar den kort- och långfristiga medelsanskaffningen, likviditetshanteringen samt hanteringen av motpartsrisker och finansiella risker för både staden och koncernbolagen, med undantag för Vanda Energi Ab.

Vanda Energi Ab:s finansiering sköts i samarbete med bolaget, de övriga sammanslutningarna centraliserat inom serviceområdet för ekonomi och strategi. Stadsfullmäktige kan bevilja långfristiga lån, lån i form av eget kapital eller hybridfinansiering, såsom kapitallån. Finansieringsdirektören kan bevilja kortfristiga lån till koncernbolagen, inklusive kreditlimiten för koncernkontot. När lån eller limit beviljas iakttas EU:s reglering av statsstöd och den nationella lagstiftningen. Staden beviljar i regel inte lån till sammanslutningar utanför koncernen. Koncernsammanslutningarnas ömsesidiga långivning, pantsättning av egendom och borgen är inte tillåtna, med undantag för underkoncernens interna arrangemang för vilka det krävs ett förhandstillstånd från koncernsektionen.

Borgen och andra säkerheter

Om borgen föreskrivs i EU:s reglering av statsstöd och den nationella lagstiftningen. Inga borgen beviljas om de är förknippade med betydande ekonomisk risk eller äventyrar förmågan att sköta de lagstadgade uppgifterna. Borgen har i huvudsak beviljats till dotter- och intressesammanslutningar. I början av år 2026 preciserade fullmäktige riktlinjerna så att staden kan bevilja borgen eller annan säkerhet även för sammanslutningar med verksamhet på marknaden, om den främjar stadens kultur-, idrotts-, musei-, teater-, orkester- eller ungdomstjänster eller baserar sig på ett godkänt stödprogram.

Finansiella utsikter och beredskap för ökning av skulderna

I budgeten fastställs brutto- och nettoupplåningen under budgetåret och planperioden, vilket styr medelsanskaffningen och bestämmer utvecklingen av skulderna. Uttagen av lån tidsplaneras i huvudsak enligt likviditetssituationen. Staden har förhandlat fram betydande finansiella limiter med Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europarådets utvecklingsbank (CEB), utöver vilket man även utnyttjar andra finansiella kanaler.

Hantering av finansiella risker och ränterisker

Med finansiella risker avses hot om insolvens på grund av exceptionella marknadsförhållanden i anslutning till tillgång till finansiering eller dess villkor eller på grund av eventuell försämring av stadens kreditvärdighet eller hot om orimligt stor ökning av låneskötselkostnaderna på kort tid. Finansiella risker hanteras genom att undvika alltför stor tidsmässig koncentration eller koncentration per medelsanskaffningskälla av de lån som ska återfinansieras samt med hjälp av tillräckliga likviditetsreserver.

Under perioden med nollränta omvandlades stadens lån med rörlig ränta till fasträntelån eller också togs nya lån direkt med fast ränta. Detta är under sedvanliga marknadsförhållanden inte det mest kostnadseffektiva sättet att skydda sig mot ränterisker, men under en period med negativ ränta hade ränteskydd genom räntederivat undantagsvis varit dyrare än fasträntelån.

Målet för Vanda stads hantering av ränterisken är att skydda Vanda stadskoncern mot ogynnsamma förändringar i marknadsräntorna. Således strävar man efter att välja en sådana ränteposition för låneportföljen som på lång sikt ger en så låg räntekostnad som möjligt, utan att stadens ränteutgifter ökar på ett ohållbart sätt på grund av en oväntad höjning av räntenivån. Ränteskydden följs upp och bedöms kontinuerligt. Ränteskyddsgraden minskar med tiden om inga nya skydd införs, och utöver detta minskar den fortare vid ny upplåning med rörlig ränta. När stadens lånestock växer kraftigt blir det sannolikt nödvändigt att förlänga ränteskydden.

Säkerställande av ett uppdaterat försäkringsskydd

Försäkringarna konkurrensutsätts regelbundet och konkurrensutsättningarna föregås av en omfattande kartläggning av koncernens försäkringsbehov (med undantag för Vanda Energi Ab). Försäkringsskyddet består av lagstadgade och

frivilliga försäkringar och dess omfattning bedöms kontinuerligt med beaktande av kostnadseffektiviteten. Det är inte ekonomiskt ändamålsenligt att försäkra all egendom; försäkringsnivån väljs alltid i proportion till egendomsvärdet och risknivån.

Slutsatser:

Stadens förmögenhetsförvaltning och investeringsverksamhet baserar sig på principer som godkänts av stadsfullmäktige samt på förvaltningsstadgan, och finansieringsverksamheten styrs dessutom av budgeten samt den av stadsstyrelsen godkända finans- och ränteriskpolitiken. Dotterbolagens finansierings- och investeringsverksamhet styrs av koncerndirektivet samt stadens principer för investeringar och finansiering, vilka bildar ett enhetligt styrsystem som gäller för hela koncernen.

Stadens och dess sammanslutningar står inför betydande skuldsättning, varvid behovet av långfristig finansiering ökar och behovet av planmässig medelsanskaffning framhävs. Centralt med tanke på finansieringsverksamheten är att säkerställa:

- stabila finansieringsarrangemang till rimligt pris,
- tillräcklig likviditet,
- en bred finansiärsbas samt
- effektiv hantering av ränterisker.

Vid de kriser som då och då inträffar på finansmarknaden framhävs vikten av starka bankrelationer, förutseende planering och täckande riskhantering.

Fullmäktige fastställer av lånemängden årligen i samband med budgeten, och detta ger ramarna för skuldsättningen och styr stadens finansiella strategi. När

skulderna ökar blir också räntekostnaderna större och det ekonomiska sväng- rummet mindre, varvid vikten av en god balans mellan investeringar, finansiella kostnader och riskhantering framhävs. I och med ökade investeringsbehov får också ränteriskerna allt större betydelse och det är nödvändigt att kontinuerligt bedöma ränteskydden. Eftersom skyddsåtgärderna vanligtvis leder till ökade fi- nansiella kostnader måste omfattningen av skydden och deras ändamålsenlig- het övervägas noga när beslut fattas.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden anser att en ökning av stadens lånestock förutsätter nog- grann hantering av de finansiella kostnaderna och optimering av finansierings- arrangemangen. Förutseende planering, en spridd finansiärsbas och mångsidiga bankrelationer bidrar till en bättre kontroll över de finansiella beho- ven och en långsiktig ekonomisk hållbarhet vid staden. Vid beslut om borgen ska totalbeloppet för borgen och den effekt som det aktuella borgensbeslutet har på totalbeloppet och risknivån anges transparent.

4. Ekonomitjänsterna

Enheten för ekonomitjänster svarar för stadens och stadskoncernens bokföring och bokslut och för hanteringen av försäljnings- och inköpsfakturorna. Enheten utvecklar dessutom ekonomiförvaltningens system och processer. Koncentration av koncernbolagens ekonomiförvaltning har gjorts sedan år 2012 och år 2025 var 22 dotterbolag kunder vid enheten.

Centrala mål för verksamheten

De mål som antecknats på resultatkortet uppnåddes enligt plan. De ekonomiska processerna i samband med AN-reformen har etablerats och automationen av dem har utvecklats. Beredningen av förnyelsen av ekonomisystemet fortskred baserat på en kostnads- och nyttoanalys och implementeringsprojekten inom

konkurrensutsättningarna av indrivningstjänst och meddelandeförmedlingsoperatör gick framåt enligt tidsplanen.

Kommun10-åtgärderna med koppling till personalens välbefinnande fortskred enligt resultatkortet. Teamsamarbetet har stärkts bland annat med hjälp av nytt inskolningsmaterial och gemensamma träffar och utbildningsdagarna som reserverats för kompetensutveckling genomfördes framgångsrikt. Som stöd för arbetet i ledningsgruppen ordnades särskilda planeringsdagar.

Bokslutet färdigställdes enligt tidsplanen och revisorns rekommendationer genomfördes. I samband med budgeten för 2026 förnyades nyckeltalen för produktivitet och effektivitet, vilket kommer att förbättra uppföljningen av verksamhetens resultat under kommande år.

Personal

Vid enheten arbetar 57 personer (59 befattningar). Automationen har minskat resursbehovet så att två lediga befattningar inte har behövt tillsättas. Den långsiktiga avgångsomsättningen är omkring sex procent. Pensionsavgångarna under de närmaste åren kommer att vara betydande: andelen personer över 60 år är 28 procent och personalens medelålder är 51,4 år.

Arbetsstillfredsställelsen följs upp med Kommun10-undersökningen som genomförs vartannat år. År 2024 var svarsprocenten i enkätundersökningen 91 procent och enhetens totalplacering var fortsatt bra. Resultaten används som underlag för valet av utvecklingsområden, vilka följs upp på resultatkortet och om vilka också personalen informeras regelbundet. Enkäten från hösten 2026 ger information om åtgärdernas effektivitet och utvecklingen av placeringen.

Kundrespons

Kundnöjdheten mäts bland stadens interna kunder och hos koncernbolagen. Kundnöjdhetsenkäterna återupptogs år 2025. Medelvärdet från de interna kunderna var 4,5 (skala 1–6), vilket motsvarar resultatet från den föregående

enkäten som gjordes år 2020. Medelvärdet från koncernbolagen var 5,5 (skala 1–6), vilket betyder att resultatet förbättrats jämfört med den föregående enkäten som gjordes år 2019. Responsen utnyttjas vid utveckling av verksamheten. Som stadens gemensamma kvalitetsmätare för kundtjänsten har man valt CES, som togs i bruk hösten 2025 i kundfaktureringsens telefontjänst.

Effekterna av förändringarna i regleringen av anknutna enheter

Regeringsprogrammet syftar till att effektivisera verksamheten inom den offentliga sektorn och stärka förutsättningarna för företagande genom att avgränsa de stödtjänster som produceras vid anknutna enheter och för vilka det finns en fungerande marknad. Även de tjänster som ekonomiförvaltningen producerar är sådana tjänster. Förändringarna i regleringen av anknutna enheter behandlades i riksdagen i februari 2026, och lagarna avses träda i kraft under våren 2026 och mer omfattande under sommaren 2027. Förändringarna har inga direkta konsekvenser för enheten för ekonomitjänster i Vanda, eftersom tjänsterna produceras som egen verksamhet. Indirekta konsekvenser kan uppstå exempelvis via systemanslutningar och konkurrensutsättningskrav.

Automatisering av ekonomiförvaltningen

Automatiseringen har gått framåt framför allt i styrningen och konteringen av inköpsfakturor med hjälp av systemens interna automation och digitalisering. År 2025 var 96 procent av inköpsfakturorna elektroniska. Andelen elektroniska försäljningsfakturor var 71 procent och kunderna vägleds fortsättningsvis till den elektroniska faktureringen. I och med välfärdsområdesreformen har det totala antalet inköps- och försäljningsfakturor minskat. Härnäst kommer man att utreda möjligheterna att utnyttja artificiell intelligens i utvidgandet av automatiseringen.

Slutsatser:

De tio resultatkortsmålen som enheten för ekonomitjänster hade realiserades enligt plan. Nyckeltalen för produktivitet och effektivitet, vilka förnyats för

budgeten för 2026, bidrar till en noggrannare uppföljning av verksamhetens resultat än tidigare.

Personalens arbetstillfredsställelse ligger enligt Kommun10-resultaten på en bra nivå, åtgärdernas effekter kommer att bedömas i nästa enkät. Insamlingen av kundrespons återupptogs år 2025 och resultaten är på samma goda nivå som tidigare både för interna kunder och för koncernbolag.

Automatiseringen har gått framåt med hjälp av systemens interna automation och digitalisering, och de möjligheter som artificiell intelligens erbjuder är nästa steg i utvecklingen.

Förändringarna i regleringen av anknutna enheter uppskattas inte ha någon direkt inverkan på enhetens verksamhet.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden konstaterar att främjandet av automatisering är centralt när det kommer till att utveckla verksamhetens produktivitet och effektivitet. Det är positivt att digitalisering utnyttjas omfattande och att införande av artificiell intelligens förbereds. Samtidigt bör risker och beroenden i anslutning till ny teknologi beaktas inom alla stadens verksamheter.

Nämnden betonar också regelbunden insamling av kundrespons så att utvecklingsarbetet baserar sig på aktuell och pålitlig information.

5. Personalledning och personaltjänster

Bild: Sakari Manninen

Personaltjänsterna är stadens strategiska partner i personalledningen. Enhetens centrala uppgifter är utveckling av löne- och belöningsystemen, stöd till ledningen i frågor som rör tjänsteförhållanden och rekryteringar, styrning av företagshälsovården samt samordning av Kommun10-enkäterna. Enheten svarar även för hanteringen av arbetsmiljörisker. Målet är att stärka stadens hållkraft och attraktionskraft samt att säkerställa tillgången på kunnig personal särskilt inom områden med rekryteringsutmaningar. Detta stöds genom att utveckla lönesättningen, ledarskapet, verksamheten på arbetsplatserna samt stadens arbetsgivarimage. År 2025 infördes partnerskapsmodellen där man utsåg en egen HR-kontaktperson för varje verksamhetsområde som stöd för verksamhetsområdets ledning och för att säkerställa samordningen av personaltjänsterna. Kontaktpersonerna har hela HR-nätverket bakom sig.

Bindande personalmål i budgeten

Budgeten för 2025 innehöll två bindande personalmål: förbättring av personaltillgången och minskning av sjukfrånvaro.

Det första bindande målet rörde säkerställande och vidareutveckling av sådana effektiva verksamhets sätt som identifierats i åtgärdsprogrammet för personaltillgång (2023–2024) på hela stadens nivå och verksamhetsområdesvis. Målet nåddes i sin helhet. Arbetsgivarimagen stärktes, en snabb rekryteringsprocess etablerades och läroanstaltssamarbetet utökades. Inom småbarnspedagogiken förbättrades behörighetsgraden i alla personalgrupper: andelen personal som uppfyller behörighetskraven är 59 procent bland lärarna (57 procent år 2024), 65 procent bland socionomerna (42 procent år 2024) och 76 procent bland speciallärarna (67 procent år 2024).

Det andra bindande målet rörde minskning av sjukfrånvaro, särskilt frånvaro på grund av psykisk ohälsa. Målet nåddes delvis. Sjukfrånvaroprocenten var 5,98 (6,02 procent år 2024), andelen av frånvaro på grund av psykisk ohälsa låg på 0,84 procent (0,97 procent år 2024). Andelen av frånvaro på grund av psykisk ohälsa av samtliga frånvaro var 13,96 procent (16,17 procent år 2024), vilket tyder på att belastningen minskat. Båda siffrorna gick neråt, men helhetsmålet för sjukfrånvaro, som var 4,3 procent, uppnåddes inte helt.

Stadens personalstruktur

Vid Vanda stad arbetar över 8 000 personer, varav 75 procent har en fast anställning. Nästan 80 procent av personalen och 69 procent av de närmaste cheferna är kvinnor. Kvinnodominansen är tydligast inom verksamhetsområdet för fostran och lärande (85 procent), medan i verksamhetsområdet för stadsmiljö är majoriteten män (56 procent). Andelen anställda med utländsk bakgrund är cirka tio procent. Staden främjar mångfald och likabehandling med en långsiktig personalpolitik.

Utveckling av ledarskapet och arbetsplatserna

Ledarskapskompetensen stärks med hjälp av ett omfattande coachnings- och utbildningsutbud som personaltjänsterna samordnar tillsammans med partner. Utbudet omfattar bland annat en webbaserad HR-introduktion för de närmaste

cheferna, coachningen Att arbeta som närmaste chef i Vanda samt olika tema-utbildningar och verkstäder. Ledarskapet utvärderas med en 360-analys och självutvärdering i anslutning till coachningsprogrammen. Utvecklingsfinansiering som fullmäktige beviljat har riktats till enheter som haft utmaningar med att få personal eller dåliga resultat inom arbetshälsa. Åtgärderna har omfattat bland annat arbetsledning, coachningar och processutveckling, vilka upplevs ha bidragit till en smidigare vardag.

Personalens erfarenheter och respons

Personalens arbetshälsa följs upp med Kommun10-undersökningen vartannat år. Svartsprocenten i Kommun10 ökade markant år 2024, från 59 till 70 procent, vilket ökar resultatens pålitlighet. Resultaten visar att belastningen i arbetet och stressen har minskat, återhämtningen blivit bättre och de närmaste cheferna lyckats i sitt ledarskap. Dessutom har Vandas arbetsgivarimage förstärkts och 81 procent av personalen skulle rekommendera Vanda som arbetsgivare.

Avgångsrespons lämnas årligen av ungefär en fjärdedel av de arbetstagare som lämnar staden och av dem är nästan 80 procent beredda att återvända till arbete vid staden. I responsen framhävs relationen till den närmaste chefen, arbetets meningsfullhet och en positiv atmosfär på arbetsplatsen. År 2024 var avgångsomsättningen 8,3 procent, vilket är lägre än under tidigare år, men i synnerhet inom småbarnspedagogiken och undervisningen fanns fortsättningsvis utmaningar i personaltillgången.

År 2025 anställde staden nästan 300 sommarjobbare och antalet ansökningar var över 6 000. I sommarjobbarnas respons framhölls en god atmosfär, tillräcklig inskolning och mångsidiga arbetsuppgifter. Utvecklingsområden var mängden återkoppling och informationsöverföringen.

Tryggande av personaltillgången och stärkande av attraktionskraften

Personaltillgången har försämrats både i den offentliga och i den privata sektorn, vilket i Vanda tacklats genom att under åren 2022–2024 genomföra ett

program för personaltillgång. I programmet ingick elva åtgärder som rörde bland annat lönesättning och belöningar, utbildning, ledarskap, rekrytering och utveckling av arbetsgivarimagen. Åtgärder har genomförts i samarbete mellan verksamhetsområdena och personaltjänsterna och viktningarna har varierat vid olika enheter. Långsiktiga satsningar på arbetshälsa och gemenskaplighet stärker personalens engagemang och förbättrar stadens attraktionskraft som arbetsgivare.

Rekrytering och främjande av mångfald

Mångfald i arbetslivet kan definieras på följande sätt: olikheter hos personalen i fråga om exempelvis ålder, kön, etnisk bakgrund, språk, religion, hälsotillstånd, sexuell läggning eller kunnande. Staden främjar likabehandling och mångfald bland annat genom anonym rekrytering som år 2025 användes i närmare 50 rekryteringar. Metoden fungerar bra i många uppgifter, men exempelvis inom småbarnspedagogiken måste de sökande kontaktas snabbt redan under ansökningstiden, vilket begränsar användningen av metoden. I arbetslivet har många utmaningar inom likabehandling ofta en koppling till tillräckliga kunskaper i finska eller svenska. Arbetsplatserna stöds i ledningen av mångfald och utvecklingen av språkkunskaperna.

För att bättre nå kunniga personer görs synlighetsarbete och används smidiga rekryteringsmodeller och öppna rekryteringar. Inom småbarnspedagogiken har öppna rekryteringar och massrekryteringar lett till att andelen behörig personal har ökat. Även ett ökat antal utbildningar för kvalificering har förbättrat situationen vad gäller kompetenta arbetstagare. Kampanjer på sociala medier, sommarjobbbares och praktikanter berättelser samt den öppna praktikplatsansökningen för studerande stärker arbetsgivarimagen.

Stöd för arbetshälsa och arbetsförmåga samt företagshälsovårdens tjänster
Personalens välbefinnande stöds med mångsidiga förmåner, såsom en kultur- motions- och välbefinnandeförmån som har ett värde om 200 euro, rabatter vid idrottstjänsterna och en konstadsfri motionsvecka. Det erbjuds även

motionstjänster till avtalspris och provmedlemskap på SATS Online. Den psykiska arbetsförmågan stärks genom olika slags coachningar.

Effekten av modellen för tidigt stöd och aktiv omsorg följs upp regelbundet exempelvis med hjälp av statistik om sjukfrånvaro, samtal om arbetsförmåga och personalrespons. Uppföljningen ingår i årsklockan för arbetshälsa, där målet är att förebygga problem med arbetshälsan. I välbefinnandeenkäter upplevs att arbetets meningsfullhet och återhämtningen blivit bättre och att den arbetsrelaterade stressen har minskat. Som stöd för arbetsförmågan används lågröskeltjänster, såsom Mielen voimalinja och coach för arbetsförmågan, vilka personalen utnyttjar aktivt och i rätt tid.

År 2026 koncentrerades företagshälsovårdens tjänster till Terveystalo, vilket möjliggör jämlika tjänster och utveckling av verksamheten samt stärker ledningen av arbetsförmågan och rapporteringen. Nya tjänster är bland annat chattkontakten med läkare och skötare, fem nya verksamhetsställen och fler möjligheter att sköta ärenden digitalt.

Slutsatser:

Enheten för personaltjänster stöder verksamhetsområdenas strategiska personalledning och bistår i utvecklingen av den. Partnerskapsmodellen som infördes år 2025 har stärkt samordningen av tjänster, enhetliga verksamhetssätt och ledarskapsstödet i verksamhetsområdena. Av de bindande målen i budgeten har förbättring av personaltillgången realiserats väl, och i synnerhet inom småbarnspedagogiken har andelen behörig personal ökat. Sjukfrånvaro och frånvaro på grund av psykisk ohälsa har minskat, även om målnivån ännu inte uppnåddes till alla delar.

I arbetshälsan syns en tydlig positiv utveckling. Kommun10-resultaten visar att belastningen i arbetet har minskat, återhämtningen blivit bättre och arbetsgivaringen stärkts. 81 procent av personalen skulle rekommendera Vanda som arbetsgivare, vilket tyder på att attraktionskraften har ökat. I rekryteringen har man

infört nya verksamhetsmodeller, såsom öppen rekrytering och massrekryteringar, och arbetsgivarimagen har stärkts genom kommunikation synlighetsarbete och studerandesamarbete. Mångfald främjas i synnerhet med hjälp av anonym rekrytering, men utmaningarna i anslutning till språkkunskaper förutsätter fortsättningsvis riktat stöd till arbetsplatserna. Stödet för arbetsförmågan har stärkts genom mångsidiga tjänster och praxis för tidigt stöd. Koncentrationen av företagshälsovårdens tjänster möjliggör jämlika tjänster, ett närmare partnerskap och bättre ledning genom kunskap än tidigare. Som helhet stöder dessa åtgärder personalens arbetsförmåga och stärker stadens ställning som en konkurrenskraftig och attraktiv arbetsgivare.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden rekommenderar att åtgärderna för att förbättra personaltillgången fortsätts och utvecklas i fortsatt nära samarbete med läroanstalterna.

Säkerställandet av arbetshälsan, de förebyggande åtgärderna och hanteringen av sjukfrånvaro bör stärkas. Satsningar bör göras på proaktiva verksamhetsmodeller för att kunna ingripa i utmaningar med arbetsförmågan i rätt tid. Det är viktigt att informera arbetstagarna om företagshälsoavtalets innehåll.

Det är viktigt att effektiviteten av åtgärderna för arbetshälsa följs upp systematiskt och att uppföljningsdata utnyttjas i utvecklingen av ledarskapet på alla organisationsnivåer.

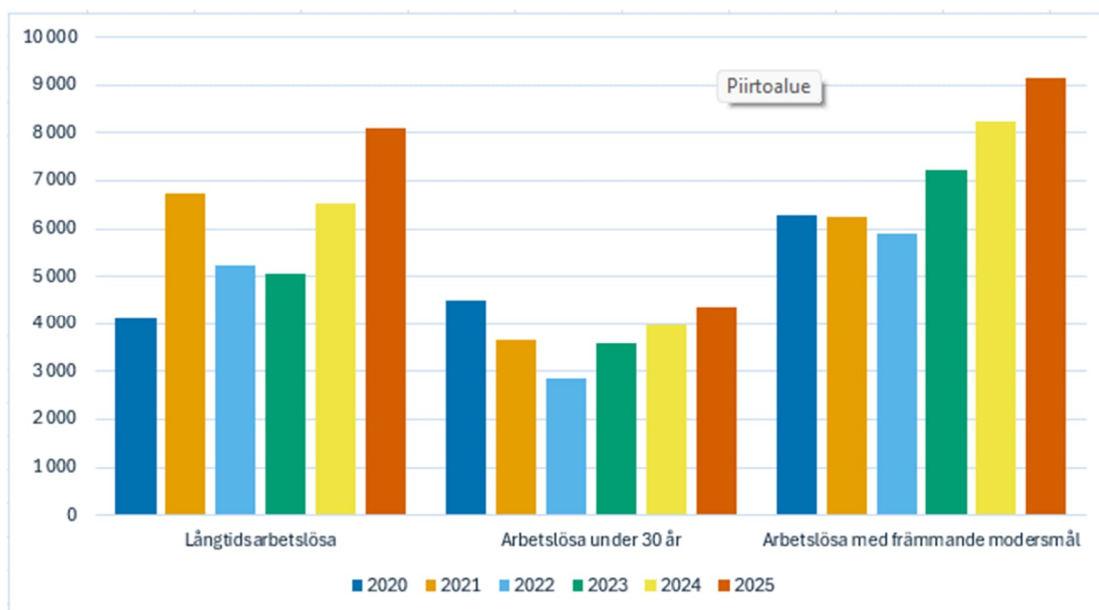
Ledningen av mångfalden på arbetsplatserna måste stödjas och utmaningar särskilt i anslutning till språkkunskaperna lösas exempelvis med riktad språkutbildning.

6. Kontaktytor och samarbete inom arbets- och näringstjänsterna

I början av år 2025 övergick sysselsättnings- och integrationstjänsterna till kommunerna och Vanda sysselsättningsområde blev det sjätte största sysselsättningsområdet i Finlands mätt enligt antalet personer i arbetskraften. Övergången genomfördes i en exceptionellt utmanande arbetsmarknadssituation där arbetslöshetsciffrorna var höga och antalet lediga jobb litet.

Att minska arbetslösheten var ett av stadens budgetmål. Att uppnå målet har dock försvårats, eftersom antalet och andelen av långtidsarbetslösa, arbetslösa under 30 år och arbetslösa med främmande modersmål har ökat. I december 2025 ökade antalet långtidsarbetslösa med 24,1 procent, antalet arbetslösa under 30 år med 9,9 procent och antalet arbetslösa med främmande modersmål med 11,2 procent jämfört med föregående år. Den totala arbetslöshetsnivån i Vanda var 14,9 procent, vilket är högre än i Esbo (11,5 procent) och Helsingfors (13,8 procent); hela landets arbetslöshetsnivå var 13,0 procent. I december ökade arbetslösheten i Vanda snabbare än i grannstäderna jämfört med en månad tidigare.

Figur: Utvecklingen av sysselsättningsläget i Vanda 2020–2025.

Kontaktytor och samarbetsstrukturer

Omfattande aktörsnätverk och knappa resurser ökar vikten av ett smidigt samarbete. Vanda har kommit med välfärdsområdet överens om ett samarbetsavtal för främjande av sysselsättning, där målet är att säkerställa samordningen av tjänster i synnerhet när en kunds servicebehov sträcker sig över organisationsgränserna.

De praktiska samarbetsstrukturerna har stärkts: stadens och välfärdsområdets gemensamma styrgrupp har samlats sedan våren 2025. I augusti 2025 ingicks ett SFS-avtal mellan FPA, välfärdsområdet och Vanda stad och SFS-ledningsgruppen inledde sin verksamhet i oktober 2025. Även sysselsättningsområdena i huvudstadsregionen samarbetar till exempel i tjänsteupphandlingar, med vilka man strävar efter kostnadsbesparingar och stabilare tillgång till tjänster.

Kundarbete och bedömning av servicebehovet

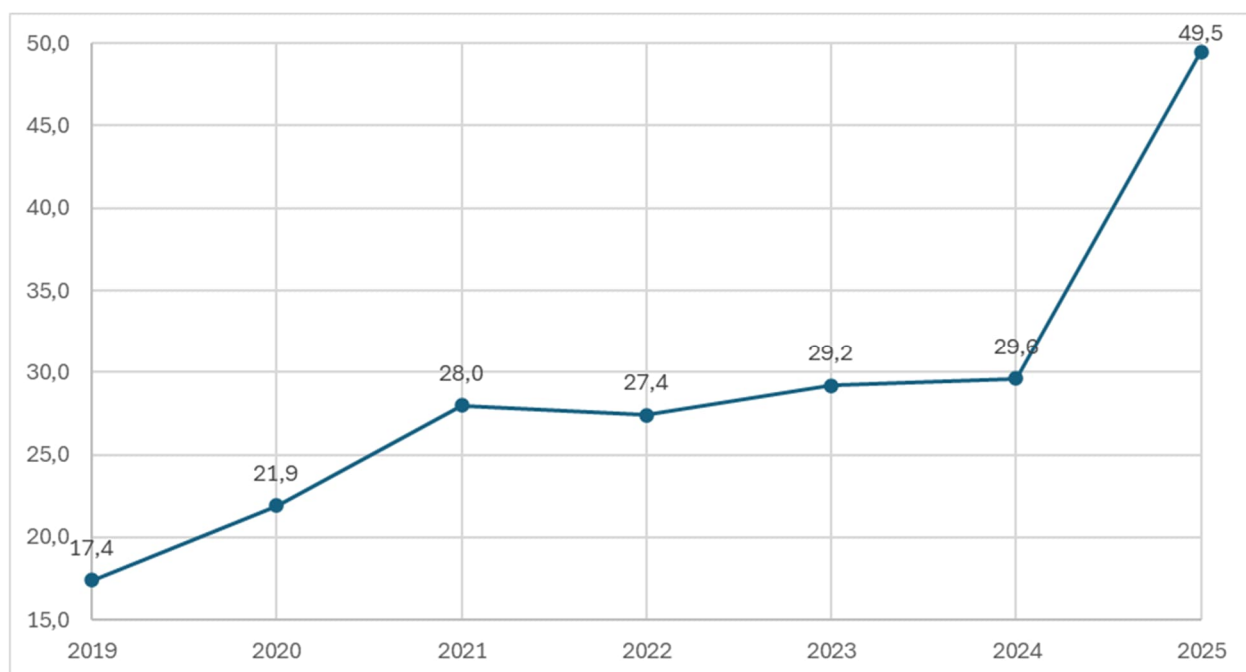
Kundarbetet har fortgått utan avbrott trots förändringarna i årsskiftet. Antalet hälsokontroller för arbetslösa är högre än riksgenomsnittet och målet för år 2025 uppnåddes. Kundvägledningen utvecklas tillsammans med välfärdsområdet så att kunderna hänvisas till ändamålsenliga tjänster, såsom bedömning av arbetsförmågan och rehabilitering. Långtidsarbetslösa har varierande servicebehov och många behöver stöd i form av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, vars ordnande för närvarande är välfärdsområdets ansvar. Utmaningen har varit hänvisningen av kunderna till bedömning av arbets- och funktionsförmågan och endast en del av dem som behöver en bedömning får ta del av tjänsten. Teamet för stöd för arbetsförmågan, som inledde sin verksamhet i början av år 2026, arbetar för smidigare servicestigar och bättre tillgång till bedömningar. Samtidigt måste det ändå konstateras att inte alla långtidsarbetslösa kan utbildas eller rehabiliteras för de krav som arbetsmarknaden numera ställer; bedömningen måste vara realistisk och kunderna måste hänvisas utan dröjsmål till rätt förmaner och tjänster. I Vanda bereds stadens sysselsättningsprogram som anger

riktlinjerna för åtgärderna för främjande av sysselsättningen. Beslut om programmet ska fattas våren 2026.

Kommunens finansieringsansvar

Sedan början av år 2025 utvidgades kommunernas finansieringsansvar till att utöver arbetsmarknadsstödet även gälla grunddagpenningen och den inkomstrelaterade dagpenningen. Finansieringsansvaret börjar efter 100 arbetslöshetsdagar och kan som högst vara 50 procent. I Vanda ökade kommunens finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet till 8,4 miljoner euro över budget, till sammanlagt 49,5 miljoner euro, på grund av den svagare ekonomin och det låga antalet lediga jobb. Figuren nedan visar hur arbetsmarknadsstödet kommunandel har utvecklats i Vanda sedan 2019. Riksdagen har antagit lagen om allmänt stöd som ersätter arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen från och med maj 2026. Reformen gäller inte den inkomstrelaterade dagpenningen.

Figur: Utvecklingen av arbetsmarknadsstödet kommunandel i Vanda 2019–2025 (miljoner euro).

Finansieringen av de nya uppgifterna

Ordnandet av arbetskraftsservice har blivit en ny statsandelsuppgift för kommunerna, vars finansiering redan i tidigt skede visat sig vara otillräcklig på grund av den försämrade sysselsättningssituationen. Grunden för fördelning av finansieringen är antalet invånare i arbetsför ålder (45 procent), antalet arbetslösa (45 procent) samt antalet personer med främmande modersmål (10 procent). Vandas statsandel baserat på AN-kriterier låg år 2025 på 44,4 miljoner euro, varav 34,2 miljoner euro allokerades till ordnande av arbetskraftsservice och 10,2 miljoner euro till kompensation för utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Statsandelen är en generell inkomstpost för kommunen, vilket betyder att kommunen själv kan bestämma om dess användning och allokering. Kommunernas roll har förändrats avsevärt i och med social- och hälsovårdsreformen och AN-reformen, varför systemet för statsandelar förnyas så att det ska motsvara kommunernas förändrade uppgifter och ansvar. Reformens framåtskridande har i praktiken överförts till nästa regeringsperiod.

Lönesubvention, startpeng och sysselsättningssedel för unga

Med lönesubvention främjas sysselsättningen av arbetssökande, även personer med nedsatt arbetsförmåga, på den öppna arbetsmarknaden. Startpengen är ett stöd för att inleda ny företagsverksamhet. Våren 2025 fick staden ersättning från staten för stödbesluten, baserat på vilket man ökade anslagen. Finansieringen räckte till för att täcka kostnaderna för verksamheten.

Med sysselsättningssedeln för unga stöds sysselsättning av personer under 30 år i företag som bedriver ekonomisk verksamhet. Syftet med stödet är att sänka arbetsgivarnas rekryteringskostnader under år 2026 och 2027, eftersom stödet som betalas till företaget täcker hälften av den unga personens lön under ett års tid, dock högst 1 500 euro per månad. I statsbudgeten har det reserverats 30 miljoner euro till stödet för sysselsättning av unga, och medlen delas ut i form av statsstöd. Målet är att uppmuntra arbetsgivare att anställa unga personer och i synnerhet att göra det lättare för dem att få sitt första jobb.

Rehabiliterande arbetsverksamhet

I Vanda och Kervo välfärdsområde finns fem enheter för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, varav tre ligger i Vanda. Verksamhet ordnas även på arbetsplatser. Teamet för stöd för arbetsförmågan, som inrättades i välfärdsområdet i början av år 2026, ansvarar för planering av vårdstigarna för personer med partiell arbetsförmåga och vid behov hänvisas kunder till enheten för utredning av arbetsförmågan i Helsingfors. Enligt regeringens linje kommer arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte att gå över till kommunerna och utvecklas till en tjänst som stöder sysselsättningen. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte fortsätter i början av år 2026 med en lättare modell, men tjänsten i sin nuvarande form kommer sannolikt att upphöra. En ny, ersättande modell förbereds och regeringens förslag avses lämnas i september 2026. Genomförandet av finansieringsprincipen är osäkert och förutsätter aktiv intressebevakning i förhållande till staten. Finansieringsprincipen förutsätter att staten ansvarar för finansieringen av de nya uppgifter och utvidgade skyldigheter som föreskrivits för kommunerna, men dess genomförande i praktiken kan variera.

Slutsatser:

I början av år 2025 gick ansvaret för ordnande av arbetskraftsservicen över till kommunerna och samtidigt fick kommunerna större finansieringsansvar för arbetslöshetsförmånerna. Detta är en ny statsandelsuppgift, vars finansiering redan i tidigt skede visat sig vara otillräcklig på grund av den försämrade sysselsättningssituationen. I Vanda uppgick kostnaderna för kommunandelen av arbetsmarknadsstödet år 2025 till sammanlagt 49,5 miljoner euro, vilket är en ökning på cirka 20 miljoner euro jämfört med föregående år.

Att minska arbetslösheten var ett av stadens budgetmål. Realiseringen av målet följs upp i synnerhet utifrån antalet och andelen av långtidsarbetslösa, arbetslösa under 30 år och arbetslösa med främmande modersmål. År 2025 ökade arbetslösheten i alla dessa uppföljningsgrupper. Stadens sysselsättningsprogram som sammanställer åtgärderna för främjande av sysselsättningen avses lämnas för beslut våren 2026.

Omfattande aktörsnätverk och knappa resurser ökar vikten av ett smidigt samarbete. Utmaningen har varit hänvisningen av kunderna till bedömning av arbets- och funktionsförmågan och endast en del av kunderna har fått ta del av tjänsten. Målet för samarbetsavtalet mellan staden och välfärdsområdet är att säkerställa samordningen av tjänster i synnerhet när en kunds servicebehov sträcker sig över organisationsgränserna. Ur perspektivet för hänvisningen till tjänster är det också bra att tänka på att tillräckliga språkkunskaper stöder sysselsättning. Kundvägledningen utvecklas så att kunderna hänvisas till ändamålsenliga tjänster, såsom bedömning av arbetsförmågan och rehabilitering. Det förväntas att teamet för stöd för arbetsförmågan, som inledde sin verksamhet i början av år 2026, ska åstadkomma smidigare servicestigar och bättre tillgång till bedömningar.

Enligt regeringens linje kommer arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte att gå över till kommunerna och utvecklas till en tjänst som stöder sysselsättningen. Genomförandet av finansieringsprincipen är dock osäkert och dess säkerställande förutsätter aktiv intressebevakning och en nära dialog med staten.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden konstaterar att stadens och välfärdsområdets arbete med kontaktytor inom arbets- och näringstjänsterna har gått framåt och samarbetsstrukturerna har stärkts.

Processen för bedömning av arbets- och funktionsförmågan är ett centralt utvecklingsområde.

Överföringen av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte till kommunerna ger möjlighet att utvidga och stärka tjänster som främjar sysselsättning, men samtidigt ser nämnden en risk vad gäller tillräckligheten av den finansiering som överförs. Nämnden understryker vikten av stadens aktiva intressebevakning för

att kunna säkerställa en tillräcklig finansiering som de nya ansvarsområdena förutsätter i enlighet med statens finansieringsprincip.

7. Yrkesinstitut Varia

Vandas yrkesinstitut Varia tillhandahåller yrkesutbildning för cirka 6 000 studeranden. Varias tillstånd att anordna utbildning täcker i fortsättningen nästan alla yrkesexamina. Varia har ett nära samarbete med företag och arbetslivet i området. Samarbetet inom staden är kontinuerligt, i synnerhet med sysselsättnings- och integrationstjänsterna samt livskraftstjänsterna. I Varias egna mål för 2025 framhövdes i synnerhet samarbetet med sysselsättningstjänsterna och förberedelserna inför lagändringarna som gäller stöd för lärandet. Andra mål var stärkande av kompetensen hos och sysselsättningen för personer utanför arbetslivet som hänvisats till Varia samt stärkande av flerspråkiga studerandes kunskaper i finska. I samtliga mål gjordes framsteg. Vad gäller ekonomin var år 2025 ett bra år för Varia. Varias verksamhetsbidrag var cirka -46 miljoner euro, alltså strax över 2 miljoner euro bättre än budgeterat.

Samarbetet med sysselsättningstjänsterna

I och med reformen av sysselsättningstjänsterna som trädde i kraft i början av år 2025 har Varia fortsatt att intensifiera samarbetet med Vanda stads sysselsättningstjänster. Förberedelserna inför förändringen inleddes redan före reformen tillsammans med kommunförsöket för främjande av sysselsättningen i Vanda och Kervo. Verksamheten inom Varias arbetslivstjänster riktades mot att främja sysselsättningen och utbildningar avsedda för arbetssökande samt samarbetet med sysselsättningstjänsterna. I samtliga undervisningsteam vid Varia tillsattes en sysselsättningsansvarig. Den sysselsättningsansvarigas ansvarsområden var bland annat främjande av utbildningar avsedda för jobbsökande Vandabor i

undervisningsteamerna, utveckling av sysselsättningsstigar för studeranden och arbetslivssamarbete.

Pilotförsök med de sysselsättningsfrämjande, högst sex månader långa utbildningarna för jobbsökande Vandabor inleddes under 2025 i flera branscher. För jobbsökande Vandabor planerades och lanserades även en vägledningskanal. Sysselsättningsexperterna kan använda vägledningskanalen för att hänvisa jobbsökande Vandabor till Varias utbildningar och den inledande kartläggningen som görs vid Varia. I den inledande kartläggningen söker man lösningar för den jobbsökande i första hand bland utbildningarna som Varia genomför, men vid behov kundorienterat även på mer omfattande sätt. Via vägledningskanalen hänvisades cirka 900 personer. I de korta "Från Varia till jobbet"-utbildningarna där målet är att direkt komma i sysselsättning deltog 400 personer under år 2025.

I planeringen av utbildningarna, vägledningskanalen och de inledande kartläggningarna har det behövts intensiv kommunikation mellan sysselsättningstjänsternas och Varias experter och utveckling av samarbetsmodeller. Det sysselsättningsfrämjande samarbetet på stadens nivå mellan näringslivet, sysselsättningstjänsterna och Varia är ett dagligt verksamhets sätt. Utöver stadens interna nätverkssamarbete är samtliga aktörers kontinuerliga dialog med företag och arbetsgivare viktig. Centralt i samarbetet är också insamlingen av kort- och långsiktiga prognosdata som underlag för produktionen av rätt riktade tjänster för stadens arbetskrafts- och kompetensbehov.

Enheten i Veckals

Bild: Sari Hännikäinen

Enheten i Veckals ingår i yrkesinstitutet Varias mer omfattande utveckling av lokalnätverket. Enheten i Veckals genomfördes av det stadsägda VTK Kiinteistö Oy. Projektet började planeras hösten 2022, byggandet började i juni 2023 och lokalerna överlämnades till Varia i augusti 2025. Varias chefer och nyckelpersonerna för de branscher som flyttade till Veckals deltog i planeringen redan under förstudien.

Byggnaden för enheten i Veckals är cirka 23 830 kvadratmeter stor och tomten 56 000 kvadratmeter. I läroanstalten finns lokaler för 2 130 studeranden och 250

medarbetare. I Veckals ges undervisning inom flera branscher, av vilka speciellt den tekniska utbildningen behöver stora lokaler. Enheten bildar en branschövergripande lärmiljö där lokaler, lärare och läromedel kan användas för både branschspecifik och branschernas gemensamma undervisning och handledning samt för undervisning och handledning i eventuella nya branscher. Lokalerna ger också möjligheter för studerandenas gemensamma verksamhet och träffar och de stöder gemenskapsandan.

Verksamheten i den nya lokalerna har kommit igång väl. Studeranden och lärare har i huvudsak lämnat positiv respons och lokalerna har upplevts var trygga och funktionella. Kritik kom främst i början och handlade om att monteringen av möbler och utrustning för undervisningen orsakade dröjsmål för undervisnings- och handledningsarrangemangen.

Förberedelserna inför lagändringarna om stödet för lärande

Lagändringarna om stödet för lärande inom yrkesutbildningen träder i kraft 1.8.2026. I fortsättningen kommer varje studerande enligt den nya lagen att ha rätt till stöd för lärande. Stödet för lärande ska enligt lagen ordnas som en del av examensutbildning. Stödet för lärande omfattar både stödundervisning som ges av lärare och stöd och handledning som ges av undervisnings- och handledningspersonal.

Varia har förberett sig på förändringen genom att delta i Utbildningsstyrelsens projekt Stärkande av stödet för lärande vid Varia under 2024–2025. Under projektet utvecklades en ny modell för stödet för lärande, Variaattori, som ska införas 1.8.2026. Enligt Variaattori-modellen ska onsdagarna reserveras särskilt för stöd för lärande samt för repetition och extra övningar. Stöd för lärandet ges i all undervisning och vid läroanstalten bedrivs kontinuerlig utveckling av en högklassig grundläggande pedagogik som bygger på positiv psykologi och

styrketänkande. Målet är att betjäna studerandenas behov i lärandet och möjliggöra varje studerande en individuell väg genom att samla gemensamma studier enhetsvis så att de är tillgängliga för alla. Samtidigt får de studerande som behöver mera stöd möjlighet att studera i mindre grupper, när en del av studerandena i gruppen deltar i annan undervisning.

Finansieringsmodellen för yrkesutbildningen ändras

Grunderna för finansiering av yrkesutbildningen ändras i början av år 2026. I finansiering av yrkesutbildningen flyttas tyngdpunkten från studerandeår till avlagda examina, examensdelar, sysselsättning och fortsatta studier. Varia har aktivt deltagit i att bereda förändringen av finansieringsmodellen och man har redan utökat resurserna för att säkerställa exempelvis sysselsättningen och övergången till fortsatta studier. I den nya finansieringsmodellen finns element som påverkar Varias finansiering både positivt och negativt. Beaktandet av studerandes tidigare utbildningsbakgrund gynnar Varia, eftersom i Vanda är utgångsnivån bland dem som söker till utbildningar vid Varia i den kontinuerliga ansökan lägre jämfört med medelvärdet i landet. Å andra sidan betonas i den nya finansieringsmodellen mer än tidigare de studerandes sysselsättning, vilket kan minska finansieringen om den svaga sysselsättningssituationen i Vanda fortsätter.

Försöket inom verksamhetsstyrning inleds

Syftet med försöket inom verksamhetsstyrning i yrkesutbildning är att utreda hur man genom att utvidga anordnartillstånden inom yrkesutbildningen och genom verksamhetsstyrning som grundar sig på ett förhandlingsförfarande kan stärka yrkesutbildningens kvalitet, genomslag och tillgänglighet. Försöket genomförs 1.1.2026–31.12.2033. Utbildnings- och kulturministeriet valde till försöket 40 anordnare baserat på en poängsättning som gjordes av Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU). I NCU:s utvärderingar var Varias styrkor framför allt

kvalitetsledning, arbetslivssamarbete samt förutsättningarna för att anordna och förmågan att förnya utbildningen. De medverkande utbildningsanordnarna får försökstillstånd, med vilka de får större frihet än hittills att ordna nästan alla yrkesexamina och -utbildningar. Varia kommer att genomföra försöket i ett nära samarbete med livskraftstjänsterna samt sysselsättnings- och näringslivstjänsterna i Vanda.

Slutsatser:

I Varias verksamhet var intensifieringen av samarbetet med Vanda stads sysselsättningstjänster, förberedelserna inför lagändringarna som gäller stödet för lärande inom yrkesutbildningen och beaktandet av den nya finansieringsmodellen för yrkesutbildningen i verksamheten centrala.

I samarbetet mellan Varia och sysselsättningstjänsterna togs man fram olika slags sysselsättningsfrämjande utbildningar för arbetslösa. En smidig hänvisning av jobsökande Vandabor från sysselsättningstjänsterna till utbildning och arbete stod i centrum för utvecklingen av verksamheten. Sysselsättningsfrämjande, högst sex månader långa utbildningar för jobsökande Vandabor ordnades i flera branscher under 2025. För jobsökande Vandabor planerades och lanserades även en vägledningskanal som sysselsättningsexperterna kan använda för att hänvisa jobsökande Vandabor till Varias utbildningar och den inledande kartläggningen som görs vid Varia.

Varias nya enhet i Veckals ingår i Varias mer omfattande utveckling och koncentration av lokalnätverket. Många undervisningsområden har verksamhet i lokalerna och lokalerna är planerade så att de enkelt kan anpassas för varierande behov. Lokalerna ger också möjligheter för studerandenas gemensamma verksamhet och de stöder gemenskapsandan. Studerandens och lärares respons på lokalerna har varit positiv.

Enligt lagändringen om stödet för lärande inom yrkesutbildning, som träder i kraft 1.8.2026, har varje studerande rätt till stöd för lärande. Varia har förberett sig på ändringen genom att ta fram Variaattori-modellen som ska införas 1.8.2026. Enligt modellen ska tid avsättas särskilt för stöd för lärande samt för repetition och extra övningar. Stöd för lärandet ges i all undervisning.

Varia har reagerat på proaktivt på förändringen av finansieringsmodellen för yrkesutbildning som träder i kraft i början av år 2026 och beaktat effekterna av finansieringsmodellen i sin verksamhet. I målen för utveckling av verksamheten har man beaktat de effektivitets- och kvalitetselement som betonas i den nya modellen samt utökat resurserna för säkerställande av sysselsättningen och övergången till fortsatta studier.

Varia har även blivit utvald till att delta i försöket inom verksamhetsstyrning i yrkesutbildning som ordnas av utbildnings- och kulturministeriet och inleds år 2026. Medverkande utbildningsanordnare får större frihet än hittills att ordna nästan alla yrkesexamina och -utbildningar. Varia kommer att genomföra försöket i samarbete med livskraftstjänsterna samt sysselsättnings- och näringslivstjänsterna i Vanda. I och med försöket får Vanda utökade möjligheter att utveckla sina utbildningar så att de tillgodoser kompetens- och utbildningsbehoven i det egna verksamhetsområdet snabbare och mer flexibelt än hittills.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden anser att Varia har förberett sig väl på de kommande lagändringarna och ändringarna av finansieringen för yrkesutbildningen. Varia har en viktig roll i främjandet av sysselsättning och den rollen kommer att bli än viktigare i fortsättningen i och med det nära samarbetet med sysselsättnings-tjänsterna. Revisionsnämnden uppmuntrar Varia att modigt utnyttja

försökstillståndet inom verksamhetsstyrning i yrkesutbildning och aktivt testa nya sätt att producera högklassig utbildning som tillgodoser arbetsmarknadens

8. Livslångt lärande

Serviceområdet för livslångt lärande inledde sin verksamhet den 1 januari 2023. Serviceområdet ansvarar för att ordna och utveckla det fria bildningsarbetet, grundläggande utbildning för vuxna, invandrarutbildning, grundläggande konstundervisning samt Aktiva Vanda-verksamheten. Serviceområdet ansvarar även för att bereda understöden för privata aktörer inom grundläggande konstundervisning samt stödbesluten för Jubileumsfonden för barn och unga. Till serviceområdet hör Vanda vuxenutbildningsinstitut, Vanda musikinstitut, Vanda bildkonstskola och sedan början av år 2024 Aktiva Vanda-verksamheten.

Vuxenutbildningsinstitutet

Bild: Pekka Turtiainen

Vuxenutbildningsinstitutet tillhandahåller omfattande undervisning vid medborgarinstitutet, grundläggande utbildning för vuxna och mångformig utbildning för att främja invandrares integration. Efterfrågan på medborgarinstitutets kurser är hög och de senaste åren har upp till 9 000 blivit hänvisade till köplatser. Särskilt populära är kurserna i konstämnen. Vuxenutbildningsinstitutets kursutbud inom det fria bildningsarbetet har utökats och breddats kontinuerligt i takt med att efterfrågan har ökat. En del kurser är studiepoängskurser, vilket innebär att de ger studiepoäng som kan utnyttjas i fortsatta studier.

Vuxenutbildningsinstitutets utbildning för att främja invandrares integration kretsar kring kurserna i det finska språket. Vuxenutbildningsinstitutet har ett stort utbud av kurser i finska och institutet erbjuder språkkurser från nybörjarnivån till de högsta nivåerna. Det erbjuds dessutom riktade språkkurser exempelvis för hemmamammor. Den grundläggande utbildningen för vuxna i sin tur erbjuder personer som har fyllt 17 år möjlighet att avlägga grundskolans lärokurs och få grundskolans avgångsbetyg. Integrationsutbildningen har ett nära samarbete med sysselsättnings- och integrationstjänsterna.

Tabell: Vuxenutbildningsinstitutet, undervisningstimmar, kurser och antal studerande 2024 och 2025.

	2024	2025
Antal undervisningstimmar	56 304	58 308
Antal kurser	2 482	2 495
Studerande vid vuxenutbildningsinstitutet (kursdeltagare)	45 331	48 442
Studerande i integrationsutbildning	2 148	3 347
Studerande inom grundläggande utbildning för vuxna	204	282

Musikinstitutet

Musikinstitutets kurser ger människor i alla åldrar möjlighet att utöva en musikhobby med bredd och få individuell instrument- och sångundervisning. Alla som vill kan delta i undervisningen, det finns inga antagningsprov. Studierna ger

färdigheter att söka sig till yrkesinriktade studier inom musik och färdigheter som man har stor nytta av inom många branscher.

Tabell: Musikinstitutet, antal kurser och studerande 2024 och 2025.

	2024	2025
Antal undervisningstimmar	48 156	51 072
Elever inom grundläggande konstundervisning	1 913	1 973

Bildkonstskolan

Bildkonstskolan erbjuder mångsidig bildkonstundervisning för barn och unga i olika åldrar. Undervisning ges tills eleven fyller 20 år och alla som vill kan delta i undervisningen utan antagningsprov. De senaste åren har man framför allt ökat antalet korta kurser, såsom veckoslutskurser om olika konstinnehåll för familjer. Undervisningen förbereder för yrkesinriktade studier inom konstområdet och färdigheter som man har stor nytta av inom många branscher, såsom arkitektur, formgivning, kommunikation, fostran och kultur.

Tabell: Bildkonstskolan, undervisningstimmar och elever 2024 och 2025.

	2024	2025
Antal undervisningstimmar	6 750	6 770
Elever inom grundläggande konstundervisning	742	778

Aktiva Vanda-verksamheten

Verksamheten ingår i den riksomfattande Finlandsmodellen för hobbyverksamhet. Aktiva Vanda-verksamheten erbjuder barn och unga i grundskoleåldern avgiftsfri hobbyverksamhet i anslutning till skoldagen. År 2025 deltog cirka 6 800 barn och unga i olika hobbyverksamheter som ordnades av Aktiva Vanda. Utbudet baseras på barnens och de ungas egna önskemål. Sedan år 2025 har man i Vanda byggt en hobbystig med en stegvis beskrivning av vägen från hobbyverksamhet till målinriktade alternativ.

Jubileumsfonden för barn och unga

Fonden inrättades med stadsfullmäktiges beslut den 1 januari 2025. Dess mål är att minska ojämlikheten genom att ge även barn från familjer med lägre inkomster möjlighet att delta i avgiftsbelagda och målinriktade hobbyer. Barn och ungdomar i åldern 7–17 år som är bosatta i Vanda kan ansöka om stöd från fonden till hobbyavgifter. År 2025 fick 800 barn och unga stöd till ett sammanlagt belopp på cirka 300 000 euro. Alla sökande beviljades stöd och alla reserverade anslag användes. Den mest populära aktiviteten, oberoende av kulturell bakgrund, var fotboll, som stod för nästan hälften av stödet. Nämnden för stadskultur och välfärd tillsatte en politisk styrgrupp bland nämndens medlemmar som stöd för fondverksamheten. Gruppen styr och utvecklar fördelningen av stödet, beslutar hur mycket pengar som ska delas ut, följer upp tjänsteinnehavarbeslut samt hänskjuter vid behov ärenden till nämnden.

Utfallet av målen för verksamheten och de ekonomiska målen

Vid serviceområdet för livslångt lärande var mål för 2025 att öka antalet kunder och att uppnå ännu bättre överensstämmelse mellan serviceutbudet och stadsinvånarnas behov både kvantitativt och områdesvis. Dessutom började man utveckla samarbetet mellan enheterna och bygga upp hobby- eller servicestigar, med vilka man beskriver möjligheterna för och vägen från hobbyverksamhet till målinriktad verksamhet.

Antalet deltagare vid serviceområdets olika enheter fortsatte att öka och därmed uppnåddes tjänsternas kvantitativa mål. Vid vuxenutbildningsinstitutet ökade kursernas popularitet kraftigt och antalet personer i kö till kurserna (9 000) har under de senaste åren varit exceptionellt stort. Även antalet studerande vid musikinstitutet ökade. Antalet elever vid bildkonstskolans grundläggande konstundervisning var nästan oförändrat, men bildkonstskolans korta kurser ökade i popularitet. Verksamhetsmodellen Aktiva Vanda nådde nästan 6 800 barn och unga i Vanda.

Placeringen av servicehelheten per stordistrikt kartlades och tjänsterna utvecklades i samarbete med olika aktörer. I och med detta kan stordistriktens skilda servicebehov beaktas på ett bättre sätt. Samarbetet mellan olika enheter, serviceområden och verksamhetsområden samt rollerna för olika aktörer har nu definierats exakt i de centrala samarbetsformerna och utvecklingsarbetet fortsätter. Arbetet för att bygga upp och beskriva service- och hobbystigar fortsätter.

Utfallet för serviceområdets driftsekonomi var bättre än budgeterat. Serviceområdets utgifter uppgick till 14 273 000 euro, intäkter till 3 882 000 euro och verksamhetsbidraget låg på 10 391 000 euro. Verksamhetsbidraget var cirka 700 000 euro bättre än budgeterat. Finansieringsstrukturen för serviceområdet för livslångt lärande avviker från finansieringen av stadens övriga tjänster på så sätt att stadens finansieringsandel av tjänsterna är cirka 30 procent. Musikinstitutet, bildkonstskolan och vuxenutbildningsinstitutet får cirka 70 procent av sin finansiering från kursavgifter och statsandelar. Aktiva Vanda får 70 procent av finansieringen i form av regionförvaltningsverkets projektunderstöd som ansöks årligen.

Personal

Vid serviceområdets enheter finns sammanlagt 121 ordinarie befattningar och 477 befattningar på deltid. De flesta befattningarna på deltid finns vid vuxenutbildningsinstitutet som har många timlärare som arbetar på deltid. Besättningsgraden är cirka 90 procent. Personaltillgången och personalens varaktighet har i huvudsak hållit sig på en god nivå. Omsättningen är större bland visstidsanställda och timlärare. I den grundläggande utbildningen för vuxna försämras personaltillgången på grund av förhållandet mellan lönenivån och arbetets svårighetsgrad. Personalens arbetshälsa har varit god och sjukfrånvaroprocenten har varit lägre än genomsnittet vid staden.

Utveckling av verksamheten, lokalprojekt och lagändring

Den regionala utvecklingen av tjänsterna samt den allmänna utvecklingen av tjänsterna till att motsvara efterfrågan fortsätter, liksom även arbetet för att

bygga upp och beskriva service- och hobbystigar. Samarbetet mellan vuxenutbildningsinstitutet och sysselsättningstjänsterna kommer att intensifieras i fortsättningen. I början av år 2026 tillträder vid vuxenutbildningsinstitutet en servicechef, som ska stärka samordningen av integrationsarbetet och samarbetet med sysselsättnings- och integrationstjänsterna.

I Vanda är tre stora lokalprojekt i planeringsfasen, som när de färdigställs kommer att medföra förändringar i servicenätet för livslångt lärande. Dickursby biblioteks ombyggnad ger nya lokaler för musikinstitutet. I Oivallusten talo i Myrbacka kommer det att finnas lokaler för vuxenutbildningsinstitutet, musikinstitutet och bildkonstskolan. Vid kompetenscampuset i Dickursby i sin tur kommer det att finnas lokaler för vuxenutbildningsinstitutet och musikinstitutet. I de nya lokalerna kommer det att finnas tematiskt strukturerade lokaler för sam användning som stöder gemenskaplig verksamhet som invånarna tar initiativ till. De nya lokallösningarna möjliggör tjänster med större genomslagskraft än hittills. Enligt plan ska lokalprojekten färdigställas 2028–2029.

År kommer 2027 en ändring i lagstiftningen om grundläggande konstundervisning att träda i kraft, som förtydligar ansvaren inom ordnandet av utbildning. Grundläggande konstundervisning får inte ordnas utan tillstånd från Utbildnings- och kulturministeriet. Ändringen kommer att gälla de privata läroanstalter som inte har tillstånd. Av denna anledning måste helheten för grundläggande konstundervisning granskas i Vanda, vilket även påverkar understöden för grundläggande konstundervisning. Ett nytt paragraf i lagförslaget handlar om samarbete, vilket skapar ökad flexibilitet i genomförandet av undervisning och gör det lättare att skapa stigar för lärandet.

Slutsatser:

Serviceområdet för livslångt lärande erbjuder olika slags, delvis även kostnadsfria hobbymöjligheter för barn och unga i Vanda. Vuxenutbildningsinstitutets kursutbud inom det fria bildningsarbetet ger vuxna personer möjligheter att delta i olika typer av hobbyverksamhet och självutveckling.

Vuxenutbildningsinstitutet medverkar aktivt även i integrationen av invandrare genom att erbjuda kurser i finska på olika nivåer. I och med den nya integrationslagen och överföringen av sysselsättningstjänsterna till kommunerna intensifieras vuxenutbildningsinstitutets samarbete med sysselsättningstjänsterna ytterligare. I serviceområdet fattas även stödbesluten för Jubileumsfonden för Barn och unga som inrättades i början av år 2025. Genom stöden som beviljas från fonden möjliggörs handledda och målinriktade hobbyer även för barn från familjer med lägre inkomster.

Serviceområdets mål var att öka antalet kunder och utveckla tjänsterna så att tjänsteutbudet bättre än hittills beaktar de områdesvisa behoven i Vandas stordistrikt samt allmänt servicebehoven som förändras. Ett mål var också att skapa hobby- eller servicestigar som främjar utvecklingen av olika typer av tjänster och kundens utnyttjande av tjänsterna. Kundmängderna ökade enligt målsättningen och i och med kartläggningarna av servicehelheten kan de olika servicebehoven i stordistriktet beaktas bättre. Utvecklingen av service- och hobbystigar fortsätter.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden understryker den betydelse som serviceområdet för livslångt lärande har som en aktör som stärker gemenskapligheten, delaktigheten och integrationen och tillgången till kostnadsfria tjänster. Nämnden rekommenderar fortsatt arbete för att utveckla tjänsterna samt uppföljning av genomslagskraften av stöden från Jubileumsfonden för Barn och unga, i synnerhet vad gäller antalet stödmottagare och ökat deltagande i hobbyer samt förebyggandet av segregation.

9. Främjande av hälsa och välfärd ur perspektivet för den fysiska konditionen

Främjandet av hälsa och välfärd är en central uppgift för kommunen, och den genomförs i ett omfattande samarbete med välfärdsområdet, församlingarna, organisationer och andra partner. Välfärdsarbetet baserar sig på välfärdsplanen som fullmäktige godkänt. Välbefinnande består av flera sammankopplade dimensioner, såsom hälsa, gemenskap, livsmiljö, lärande samt arbete och försörjning. I utvärderingen läggs tyngdpunkt särskilt på förbättring av den fysiska funktionsförmågan och främjande av en aktiv livsstil.

Bild: Sakari Manninen, Hanaböle träsk natur- och rekreationsområde

Välfärdsstatus i Vanda

Välfärdsberättelsen sammanställer aktuell information om Vandabornas välfärd och utvärderar effektiviteten av gjorda åtgärder. Typiskt för Vanda är en mångfald av kulturer och språk samt områdessegregation, vilka syns som ojämlikhet i välfärd. Deltagande i hobbyer påverkas inte bara av språkkunskaperna, utan också av olika kulturellt betingade uppfattningar om fritid och fritidsaktiviteter.

Även om det också syns positiv utveckling i levnadsvanorna, är den fysiska aktivitetsnivån låg hos många. I mätarna för fysisk aktivitet och funktionsförmåga placerar sig Vanda längst ner bland de sex största städerna.

Otillräcklig fysisk aktivitet har inte bara betydande hälsoeffekter utan även avsevärda ekonomiska konsekvenser. I Vanda uppgår de sammanlagda samhällskostnaderna för fysisk inaktivitet och stillasittande till cirka 123 miljoner euro per år. Bedömningen grundar sig på UKK-institutets kostnadskalkylator för fysisk inaktivitet och stillasittande.

Barns och ungas uthållighetskondition har försämrats och skillnaderna mellan könen är exceptionellt stora. I synnerhet flickors rörelse har minskat i och med digitaliseringen och den ökade skärmtiden. Gymnasielevernas låga fysiska aktivitet har varit en utmaning länge, medan den fysiska aktiviteten bland personer i arbetsför ålder och yrkesstuderande utvecklats positivt. När det gäller den åldrande befolkningen utgör upprätthållandet av funktionsförmågan och förmågan att klara sig i vardagen centrala utmaningar, och en betydande andel av de äldre uppnår inte rekommendationen för hälsotion. Förändringarna i befolkningsstrukturen och den ständiga flyttrörelsen försvårar tolkningen av resultat, eftersom Vanda har en hög inflyttning av befolkning med sämre än genomsnittligt välbefinnande. Detta understryker behovet av långsiktig uppföljning och riktade åtgärder.

Rörelse i främjandet av välfärd

Motionsprogrammet som godkändes år 2024 granskar den fysiska aktiviteten i olika åldersgrupper och beaktar även invånare med begränsad funktionsförmåga. Programmet syftar till att öka aktiviteten och minska hinder för motion. Det har utarbetats i ett omfattande samarbete med idrottsklubbar, föreningar, invånare och beslutsfattare och genomförs åren 2024–2027.

Uppföljningen av programmets genomförande styr beredningen av nästa programperiod. Även stadens andra riktlinjer stöder motion: för år 2025 har det tagits fram ett funktionshinderspolitiskt program där utvecklingen av tillämpad motion har beaktats.

Samordningen av HYTE-arbetet har koncentrerats till verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd. På samordningen kan två personers arbetsinsats användas. HYTE-arbete utförs inom alla verksamhetsområden:

- fostran och lärande stöder välbefinnandet från småbarnspedagogiken till andra stadiet,
- fritidstjänsterna främjar idrott och kultur,
- stadsmiljön ansvarar för de fysiska ramarna och
- livskraften ansvarar för sysselsättning och integration.

Enligt verksamhetsområdet med samordningsansvar räcker resurserna till för att sköta de lagstadgade uppgifterna (till exempel underhållet av idrottsplatser), men för strukturella åtgärder som ökar verkningsfullheten skulle ytterligare resurser behövas. I praktiken innebär detta att rörlighetsprogrammets åtgärder på individnivå, såsom Må bra-mentorskapet eller skolPT-verksamheten, uppnår sin fulla potential först när de kopplas till infrastrukturinvesteringarna enligt planen för idrottsplatser, förtätningen av nätverket för näridrottsplatser och utvecklingen av stadsmiljön i en motionsvänlig riktning.

Ökning av kommuninvånarnas fysiska aktivitet

Ett bindande mål för år 2025 var att öka kommuninvånarnas fysiska aktivitet och för uppföljningen fanns två mätare:

- Ökning av den fysiska aktiviteten enligt hälsomotionsrekommendationerna bland eleverna i årskurs 5, 8 och 9 samt studeranden på andra stadiet och

- förbättring av funktionsförmågan hos dem som deltagit i välbefinnande-coachning så att den fysiska aktiviteten ökat och den upplevda hälsan förbättrats bland minst hälften av deltagarna.

Åtgärdshelheten för välfärdsfrämjandet var omfattande: Projektet Move your koulu i grundskolorna, motionsrådgivning vid läroanstalterna på andra stadiet, grupphandledning om sömn, kost och fysisk aktivitet samt möjlighet att använda idrottslokaler under undervisningsdagen. Åtgärderna genomfördes i samarbete med välfärdsområdets elevvård. Andelen elever som rör sig enligt rekommendationerna för hälsotion i de nämnda årskurserna har hållit sig oförändrad i övrigt, men gymnasieeleverna utgör ett undantag i och med att situationen försämrats i denna grupp.

Mätare	Utgångsnivå	Mål 2025	Utfall 2025	Bedömning
Move!-summa-indikator (årskurs 5 ja 8)	40,7 %	Minskar	41,3 % (+0,6 %-enhet)	Oförändrad
Högstadiet (årskurs 8–9, Hälsa i skolan -enkäten)	28,2 %	Minskar	28,0 % (-0,2 %-enhet)	Oförändrad
Yrkesutbildning (Hälsa i skolan -enkäten)	34,4 %	Minskar	34,0 % (-0,4 %-enhet)	Oförändrad
Gymnasiet (Hälsa i skolan -enkäten)	28,6 %	Minskar	30,0 % (+1,4 %-enhet)	Försvagades

Däremot var resultaten från livsstilscoachningen klart positiva:

- 66 procent av kunderna upplevde att deras fysiska aktivitet ökade och
- 84 procent av kunderna upplevde att deras hälsotillstånd förbättrades.

Målet enligt den andra mätaren uppnåddes helt.

Även om mätningen av det bindande målet lägger vikten på barn och unga har alla åldersgrupper beaktats i främjandet av den fysiska aktiviteten. Exempelvis erbjuds inom handledd motion alternativ för personer i alla åldrar. Det erbjuds också kostnadsfri virtuell gympa för alla där man kan delta hemifrån. En tjänst som är specifikt riktad till äldre är sportkortet som ger över 65-åriga Vandabor tillträde till Vanda stads simhallar och gym.

Koefficienten för främjande av hälsa och välfärd (HYTE-koefficient)

Kommunernas arbete för främjandet av invånarnas hälsa och välfärd stöds av HYTE-koefficienten, som är avsedd att uppmuntra kommunerna till långsiktigt välfärdsfrämjande. HYTE-koefficienten består av 21 indikatorer som delas in i två grupper:

- Processindikatorerna (15 stycken) beskriver kommunens resurser och åtgärder för främjande av hälsa och välfärd.
- Resultatindikatorerna (15 stycken) beskriver uppnåendet av resultat på befolkningsnivå genom arbetet för främjande av hälsa och välfärd. I dem beaktas förändringen som skett mellan de två senaste åren.

Resultaten för Vandas HYTE-koefficient för 2022–2025 (tabell nedan) visar att i synnerhet medelvärdena för processindikatorerna sjunkit sedan 2023. Resultatindikatorerna i sin tur förbättrades något under 2025, men de sammantagna förändringarna på befolkningsnivå motsvarar ännu inte de gjorda åtgärderna. Via HYTE-koefficienten delas nationellt över 100 miljoner euro per år. Vandas andel år 2025 var cirka 5,2 miljoner euro.

Tabell: Vandas HYTE-koefficient åren 2022–2025.

Indikator	2022	2023	2024	2025
Processindikatorer	85	85	77	77
Resultatindikatorer	69	60	53	57
Totalkoefficient	77	72	65	67

Slutsatser:

Främjandet av hälsa och välfärd genomförs i Vanda i form av ett omfattande två-administrativt samarbete, i vilket stadens verksamhetsområden, välfärdsområdet, organisationer och andra partner deltar. Arbetet styrs bland annat av välfärdsplanen och motionsplanen, där målet är bland annat att öka den fysiska aktiviteten och minska ojämlikheten i välfärd i alla åldrar. Åtgärderna som vidtagits de senaste åren – såsom utvidgning av motionsrådgivningen, verksamhetsmodellerna som stöder Move!-processerna och etableringen av välfärdsmentorer – har förbättrat välbefinnande framför allt hos den vuxna befolkningen. Däremot har den fysiska aktiviteten hos grundskoleeleverna och studeranden på andra stadiet som helhet inte förbättrats, även om positiv utveckling kan ses i vissa grupper.

Sammantaget utför Vanda ett omfattande, målinriktat och systematiskt arbete för att främja fysisk aktivitet, men förändringarna i befolkningsstrukturen och den ständiga flyttrörelsen gör det svårare att synliggöra resultat. Omsättningen bland befolkningen för med sig nya stödbehov och kan delvis skymma effekterna av de vidtagna åtgärderna.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden framhäver behovet av att stärka framför allt barns, ungas och äldre personer fysiska funktionsförmåga. Eftersom välfärdsutmaningarna hos

dessa befolkningsgrupper har ökat. Åtgärder bör i synnerhet riktas mot dem som befinner sig i den mest utsatta ställningen.

Dessutom behöver uppföljningen och rapporteringen av HYTE-arbetet stärkas för att kunna pålitligt bedöma åtgärdernas effekter i den snabbt föränderliga befolkningsstrukturen. Urvalet av metoder bör ytterligare utökas med omfattande, bevisligen effektiva metoder som främjar individernas hälsa.

Främjandet av en aktiv livsstil bör integreras systematiskt från småbarnspedagogiken hela vägen till andra stadiet, så att barns och ungas fysiska funktionsförmåga stärks på ett helhetligt sätt och långsiktigt.

10. Byggnadstillsynen

Kuva: Sakari Manninen

Byggnadstillsynen styr och övervakar byggande i Vanda och tillhörande tillståndsförfaranden. Byggnadstillsynens uppgift är att säkerställa en sund, trygg, ekologiskt hållbar byggd miljö med en högklassig stadsbild samt att bidra till smidigt och hållbart byggande. Byggnadstillsynen deltar i beredningen av planer som främjar ökad småhusproduktion och främjar stadens mål för ett resursmart och koldioxidneutralt Vanda 2030 samt framtagande av enhetliga praxis via Topten-nätverket för stora städer.

I uppgifterna ingår rådgivning till byggare, behandling av bygglov och tillstånd för miljöåtgärder, tillhörande inspektioner samt övervakning av skicket hos och underhållet av den byggda miljön. Dessutom ansvarar byggnadstillsynen för arkiv- och informationstjänsterna inom byggande. För byggandets kvalitet ansvarar den som inleder ett projekt, medan byggnadstillsynen är en oberoende myndighet. Verksamheten grundar sig i första hand på rättslig prövning: ett tillstånd ska beviljas om förutsättningarna enligt lagen uppfylls. Ändamålsenlighetsprövning tillämpas i synnerhet på förutsättningarna för placering av områden i behov av planering och behandling av undantagslov.

Resultatkorts och ekonomiska mål

År 2025 färdigställdes 163 småhusbostäder, vilket är klart under målet 400 bostäder. Verkställandet av den nya lagstiftningen och processuppdateringarna gick framåt, men målen för tidsfristerna inom tillståndshanteringen uppnåddes inte till alla delar. Året präglades också av arbete med utlåtanden om förordningen om datasystemet för den byggda miljön och lagen om områdesanvändning. Förnyandet av byggnadsordningen har gått framåt och den reviderade byggnadsordningen ska träda i kraft under år 2026.

Principerna för cirkulär ekonomi har inkluderats i planläggning och till den nya byggnadsordningen bereds bestämmelser för att främja dem. Utredningarna för Kila cirkuläreconomiska område blev färdiga och i viktiga planer styrs till cirkulär

ekonomi. Ur personal- och ledarskapsperspektiv genomfördes utvecklingsåtgärderna och praxis som stärker gemenskapsandan, vilka baserar sig på resultaten från Kommun10, och det coachande ledarskapet har förstärkts.

Verksamhetsbidraget försämrades från år 2023 till år 2024, då man gjorde ett underskott på en miljon euro. År 2025 förbättrades verksamhetsbidraget något, men visade fortsättningsvis ett tydligt underskott på cirka -0,8 miljoner euro.

Statistik och resurser

I tabellerna nedan sammanställs den viktigaste statistiken från åren 2023–2025. Som jämförelseuppgift anges tioårsmedelvärdet, som ger en övergripande bild av nivån under en längre period.

Tabell: Statistik om tillståndsansökningar.

Statistik om tillståndsansökningar	2023	2024	2025	Tioårsmedelvärde	2025 skillnad från medelvärdet, i procent
Olika typer av ansökningar, varav	821	784	616	949	-35
bygglov	392	342	334	517	-35
ändringslov eller förlängning av bygglov	129	139	146	130	12
åtgärdstillstånd	300	303	136	302	-55

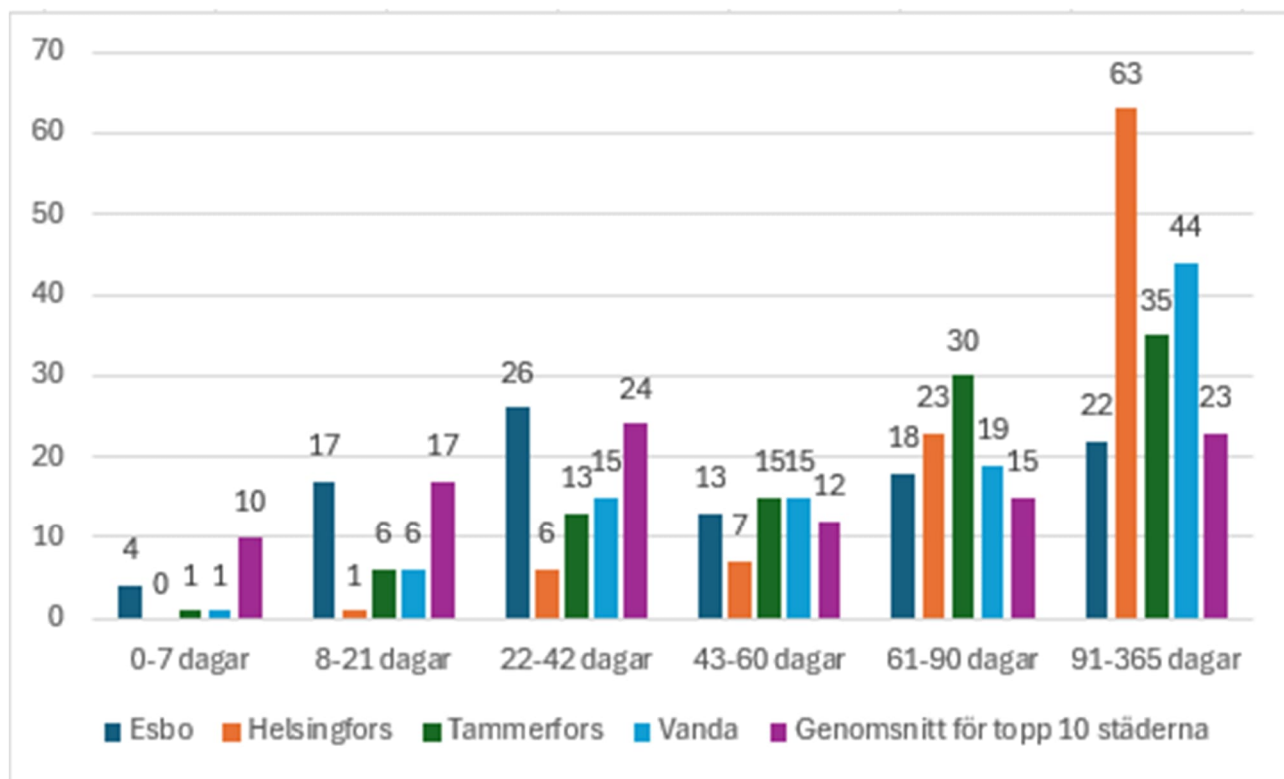
Tabell: Statistik om beviljade tillstånd.

Statistik om beviljade tillstånd	2023	2024	2025	Tioårsmedelvärde	2025 skillnad från medelvärdet, i procent
Antal bostäder, varav	1128	537	388	2774	-86
1 rum	212	84	58	951	-94

2 rum	394	153	56	880	-94
3 rum	314	179	111	592	-81
4 rum	170	90	107	264	-59
5 rum	33	25	46	68	-32
6 rum eller fler	5	6	10	19	-47
Antal småhus sammanlaggt, varav	270	135	198	429	-54
Antal bostäder i egna-hemshus, parhus och fristående hus	215	110	154	331	-53
Antal bostäder i radhus	55	25	44	98	-55

År 2024 hade Esbo de kortaste och Helsingfors de längsta genomsnittliga handläggningstiderna för bygglov för nya byggnadsobjekt bland de jämförda städerna. Vanda placerade sig nära Tammerfors i detta. Relaterat till personalresurserna motsvarar handläggningstiderna i Vanda de andra stora städernas. År 2025 avgjordes tillståndsansökningarna för nya byggnadsobjekt, reparationer och miljöåtgärder i genomsnitt på 120 dagar. Handläggningstiderna påverkades av dröjsmål som hänför sig till den sökande, såsom bristfälliga planer och förse-nade kompletteringar. I byggnadstillsynen i Vanda arbetar 42 personer, och tre befattningar är vakanta. I chefs-, tillståndshanterings- och tillsynsuppgifter arbetar 39 experter. För jämförelsens skull kan nämnas att i Helsingfors är den motsvarande personalstyrkan 90 personer och i Esbo 46 personer och personalstyrkan i Helsingfors uppskattas växa med ytterligare 18 personer under år 2026. Eftersom det inte finns utbildningsprogram som direkt ger kompetens för uppgifterna, bygger verksamhetens kvalitet i stor utsträckning på lärande i arbetet och på att erfaren personal stannar kvar. Figuren nedan visar en jämförelse av de genomsnittliga handläggningstiderna för bygglov för nya byggnadsobjekt i utvalda städer under år 2024.

Figur: Jämförelse av handläggningstiderna för bygglov för nya byggnadsobjekt från år 2024 (i procent).

Kundrespons

Kundrespons samlas in med automatiska enkäter efter att bygglovets beviljats och efter syner. År 2025 fick man in 266 svar på responsenkäten och resultaten var bra: medelvärdet för frågorna var 3,7–4,2 på skalan 1–5 (1 = sämst, 5 = bäst). Att responsen delas in efter projekttyp (till exempel småhus, höghus, ny- eller ombyggnadsprojekt) och grupp (tillståndssökande, konstruktör, arbetsledare) stöder utveckling av verksamheten. I enkäten kan även fritt formulerad respons lämnas.

Totalreformen av markanvändnings- och bygglagen

Den nya bygglagen trädde i kraft i början av år 2025 och en del av bestämmelserna i den trädde i kraft i början av år 2026. På samma gång ströks ur markanvändnings- och bygglagen de bestämmelser som gäller byggande och den återstående delen av lagen fick namnet lagen om områdesanvändning, vilken avses träda i kraft under år 2026. Lagens verkställande förutsätter att kommunerna bland annat uppdaterar sina förvaltningsstadgor och taxor samt

utarbetar en ny byggnadsordning senast till den 1 januari 2027. Lagen ändrade även tillståndsplikten, vilket har minskat antalet tillstånd och ökat behovet av rådgivning. Nya krav som trädde i kraft i början av år 2026 är bland annat följande:

- Bygglövsansökan ska lämnas in i form av en informationsmodell eller i maskinläsbart format.
- Bestämmelserna om byggnaders koldioxidsnålhet och om gränsvärden för koldioxidavtrycket från byggnader.
- Tidsfrist för behandling av ansökan om bygglov och påföljder vid försummelse av tidsfristen.

Bygglov krävs i fortsättningen för alla bostadsbyggnader, men inget tillstånd krävs för byggnader som är mindre än 30 kvadratmeter och skyddstak som är mindre än 50 kvadratmeter. Tillståndsförfarandet har förenklats så att det numera endast finns bygglov; åtgärdsstillstånd och anmälningsförfarande har tagits bort. Tillstånden för miljöåtgärder och rivning samt undantagsloven förblir oförändrade. Att tillståndskravet för små byggnader uteblir leder till att byggnadstillsynens intäkter minskar med uppskattningsvis 3–5 procent och att antalet stora projekt minskar påverkar intäkterna ännu mer. För att balansera ekonomin beslutade stadsmiljönämnden om måttliga taxehöjningar i januari 2026, men trots dessa räcker intäkterna inte för att täcka utgifterna under 2026.

I och med tidsfristen för behandling som trädde i kraft i början av år 2026 har man skyldighet att avgöra en bygglovsansökan inom tre månader (i krävande projekt sex månader) efter att tillräckliga ansökningsunderlag lämnats in. Vid dröjsmål i behandlingen som orsakats av kommunen är kommunen skyldig att återbetala 20 procent av bygglovsavgiften för varje månad som dröjsmålet varar. Lagstiftningen leder till ökat dokumentationsbehov inom byggnadstillsynen, eftersom orsakerna till dröjsmål måste kunna tydligt påvisas. Detta kan leda till att allt fler tillstånd beviljas villkorat, varvid vikten av smidiga processer och tillräckliga resurser framhävs.

Vandas nya byggnadsordning

Vanda förnyar stadens byggnadsordning så att den motsvarar den nya lagstiftningen. I beredningen framhävs grönfaktorn, bevarandet av träd, fågelsäkerheten, vattengenomsläppliga material, hanteringen av dag- och dräneringsvattnen på byggarbetsplatser samt möjligheterna att flexibelt modifiera byggnaderna. Byggnadsordningen lämnas till stadsfullmäktige för behandling i maj–juni 2026.

Slutsatser:

Omfattande lagstiftningsändringar, lågkonjunkturen inom byggande och den svagare ekonomin har medfört betydande utmaningar för byggnadstillsynen. Trots pressen har myndighetsuppgifterna skötts på behörigt sätt och utifrån kundresponserna har servicen hållit fortsatt hög kvalitet.

Av resultatkortsmålen har framför allt främjandet av cirkulär ekonomi och utvecklingsåtgärderna för arbetsgemenskapen gått framåt som planerat. Ökningen av småhusproduktionen däremot låg efter det uppsatta målet.

Byggnadstillsynens ekonomi har tydligt försämrats de senaste åren. Det låga antalet tillståndsansökningar, höjningen av tröskeln för tillstånd och nedgången i antalet stora projekt har lett till ett underskott i verksamhetsbidraget. För att balansera ekonomin har man beslutat om måttliga taxehöjningar. Den nya lagstiftningen ökar arbetsmängden bland annat på grund av informationsmodellkraven och tidsfristen för behandling av ansökningar, vilket gör att vikten av tillräckliga resurser framhävs.

Vad gäller personalresurserna är en central utmaning bristen på kompetent personal och att inskolningen tar lång tid. Eftersom det inte finns utbildningsprogram som direkt ger kompetens för uppgifterna, tar det flera år att bygga kompetensen hos ny personal. Detta framhäver vikten av konkurrenskraftiga arbetsförhållanden, varaktig personal och verksamhetens kontinuitet för tryggheten av kvaliteten hos byggnadstillsynsverksamheten.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden konstaterar att tidsfristen för behandling av bygglovsansökningar är en av de mest centrala skyldigheterna enligt den nya lagstiftningen och att de ekonomiska följderna av att försumma tidsfristen kan vara betydande. Dessutom leder skyldigheten att påvisa orsakerna till dröjsmål till en avsevärd ökning av dokumentationsbehovet inom byggnadstillsynen. Nämnden betonar därför vikten av att trygga tillräckliga resurser samt av ändamålsenlig organisering av verksamheten och verksamhetens effektivitet, för att de lagstadgade uppgifterna ska kunna skötas på behörigt sätt och så att riskerna för dröjsmål minimeras.

11. Fastigheter och lokaler

Serviceområdet Fastigheter och lokaler ansvarar för lokalerna i Vanda samt för tjänsterna inom boende, fastigheter och markförvaltning. Inom serviceområdet finns enheten för mätning och geoteknik som ansvarar för att ta fram och underhålla stadens kart- och geodatamaterial och visningstjänsterna för dessa samt för tillsyn och terrängmätningar vid byggprojekt, geotekniska undersökningar och geotekniska experttjänster. Lokalledningen tar fram ändamålsenliga lokallösningar för verksamhetsområdena, ansvarar för fastighetsunderhållet och deltar i utarbetandet av investeringsprogrammet för byggande. För den operativa fastighetsskötseln ansvarar i huvudsak Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy. Enheten för fastighetsförvaltning och boende i sin tur ansvarar för genomförandet av stadens mark- och bostadspolitik, markförvärv och -överlåtelser, fastighetsutvecklingen samt för uthyrningen av bostäder och lokaler. Vid enheten för fastighetsförvaltning och boende har lokalförvaltningen och bostadsuthyrningen nettobudget.

Resultatkorts målen för 2025

Serviceområdets resultatkort innehåller de centrala målen för verksamheten, där tyngdpunkten ligger på att genomföra de bindande budgetmålen, driva strategiska spetsprojekt och utveckla ledarskapet. Som helhet sett utvecklades målen positivt: cirka 65 procent av målen uppnåddes i sin helhet eller delvis. Bland de mål som inte uppnåddes fanns främst ekonomiska mål, i synnerhet ett betydande underskridande av målet för markförsäljningsintäkterna och att målet för bostadsproduktionen inte uppnåddes. Även antalet färdigställda småhus låg klart under målet.

Det ekonomiska utfallet

Budgetutfallet granskas per brutto- och nettoenhet. Det bindande ekonomiska målet för bruttoenheter anges av nämnden (stadsrumsnämnden), medan det bindande målet för nettoenheter är verksamhetsbidraget. Jämförelserna av ekonomin för åren 2023–2025 presenteras i tabellerna A och B.

Tabell A: Jämförelse av ekonomin för serviceområdet Fastigheter och lokalers bruttoenhet (1 000 euro).

	2023	2024	2025	BUDGET2025
Verksamhetsintäkter	18 493	22 115	14 092	34 296
Verksamhetskostnader	-29 773	-29 864	-32 297	-31 483
Verksamhetsbidrag	-11 280	-7 749	-18 205	2 813

Tabell B: Jämförelse av ekonomin för serviceområdet Fastigheter och lokalers nettoenhet (1 000 euro).

	2023	2024	2025	BUDGET2025
Verksamhetsintäkter	191 256	206 947	216 912	225 258
Verksamhetskostnader	-89 355	-100 385	-103 458	-108 237
Verksamhetsbidrag	101 901	106 562	113 454	117 021

Jämfört med den ursprungliga budgeten var intäkterna klart sämre än väntat på grund av den ringa tomtförsäljningen: i bruttoenheten låg intäkterna 20,2 miljoner euro under budget och utgifterna 0,8 miljoner euro över budget. I nettoenheten låg intäkterna 8,3 miljoner euro under budget och utgifterna 4,8 miljoner euro över budget, varav verksamhetsbidraget blev 3,5 miljoner euro sämre än väntat. Stadens ekonomiska situation förutsätter anpassningsåtgärder till ett värde om sammanlagt åtta miljoner euro under 2026 i verksamhetsområdet, vilket omfattar ytterligare intäkter (dagvattenavgifter, taxehöjningar), nedskärning av utgifter samt prioritering av verksamheten och förnyelse av verksamhetssätten. Detta kommer oundvikligen att påverka också servicenivån.

Centrala nyckeltal

Tabellerna C och D innehåller de centrala nyckeltalen för verksamhetens produktivitet och effektivitet för åren 2023–2025.

Tabell C: Nyckeltal för verksamheten (bruttoenhet).

Nyckeltal	2023	2024	2025	BUD- GET2025
Färdigställda bostäder	3 115	901	573	1 010
Hysesbostäder med statligt stöd (ingår i det sammanlagda antalet färdigställda bostäder)	440	164	174	221
Markförsäljningsvinster, 1 000 euro	8 790	11 714	3 398	24 500
Hysesintäkter från mark, 1 000 euro	7 232	8 458	8 657	8 000
Genomsnittlig tid för upprättande av tomtindelning, dygn	55	55	54	50
Nyproduktion ^{*)} , brm ²	7 249	5 477	8 135	9 330

^{*)} Innehåller inte leasing- och hyrespaviljongprojekt. Boksluten 2023–2024 innehåller inte parkeringshus och evakueringslokaler.

Antalet färdigställda bostäder sjönk kraftigt från år 2023 till år 2025. Antalet hyresbostäder med statsunderstöd minskade, men deras relativa andel av färdigställda bostäder ökade. Markförsäljningsvinsterna varierade kraftigt och sjönk tydligt under 2025. Hyresintäkterna från mark höll sig på en stabil nivå. Tiden för upprättande av tomtindelning blev något kortare under åren 2023–2025.

Tabell D: Nyckeltal för verksamheten (nettoenhet).

Nyckeltal	2023	2024	2025	BUD-GET2025
Lokalyta, m ²	812 304	818 605	853 205	839 908
Lokaler som hyrdes från koncernbolag	139 790	137 829	160 554	155 174
Lokaler som hyrdes från aktörer utanför koncernen	71 791	81 123	76 555	76 604
Lediga lokaler som är tillgängliga för hyrning, m ²	5 909	8 581	10 751	6 628

Lokalytan ökade stadigt under granskningsperioden och ökningen av lediga lokaler framhäver vikten av att följa upp utnyttjandegraden. Lokalytan som hyrdes varierade årligen, framför allt i fråga om lokalerna som hyrdes från koncernbolag.

Personal

Personaltillgången och personalens varaktighet har förbättrats, trots att omsättningen ligger på den sedvanliga nivån. De nya riktlinjerna om distansarbete och flyttningen till nya lokaler har bidragit till bättre arbetshälsa tack vare bättre luftkvalitet inomhus och för att personalen träffar varandra mera. Samtidigt har bristen på utrymmen där man kan dra sig undan och försämringen av arbetsron medfört utmaningar. Kommun10-enkäten som genomförs på hösten styr kommande utvecklingsåtgärder.

Mark- och bostadspolitiska riktlinjer

De mark- och bostadspolitiska riktlinjerna som stadsfullmäktige godkände år 2022 styr en ansvarsfull och ekonomiskt hållbar markanvändning och bostadsproduktion i Vanda. Riktlinjerna syftar till att stödja attraktiva bostads- och arbetsplatsområden samt säkerställa en jämlik tomtöverlåtelseverksamhet som främjar konkurrens. Sammanlagt ingår i riktlinjerna 74 åtgärder och av dessa genomfördes 76 procent i sin helhet och 19 procent delvis under 2020–2024. Endast fem procent av åtgärderna förblev ogenomförda. Dessa var i huvudsak åtgärder med koppling till bostadsbyggande och den bakomliggande orsaken var lågkonjunkturen och det svaga marknadsläget. I övriga delområden, såsom markpolitik, planläggning och tomtöverlåtelse, gjordes framsteg i huvudsak som planerat.

Ändring av inlösningslagen

Revideringen av inlösningslagen som trädde i kraft 1.8.2025 höjde inlösningsersättningen avsevärt. Den fasta höjningen på 25 procent som betalas utöver marknadsvärdet medför en direkt kostnadsökning till stadens markanskaffning och försämrar budgetprognostiseringen. Ändringen har långtgående verkningar på investeringsprogram samt tidsplanerna för planläggning och infrastrukturbyggande. I praktiken har kostnadsökningen syns exempelvis som ökade kostnader för markanskaffningen av gatuområden i anslutning till Vandaspåran.

Fastighetsarrangemangen med välfärdsområdet

Välfärdsområdesreformen förändrade stadens lokalbehov och förutsätter genomförande av omfattande fastighetsarrangemang. Beredningen görs i ett nära samarbete med välfärdsområdet. Beredningen av långfristiga hyresavtal fortgår, men en del av avtalen blev försenade under år 2025. De förväntas bli klara under våren och sommaren 2026, vilket är förutsättningen för effektiv försäljning av stadens fastigheter och uppnående av bästa möjliga försäljningspriser. Beredningsarbetet genererar samtidigt en bättre helhetsbild av de kommande lokalbehoven i välfärdsområdets servicenät.

Samarbete och utnyttjande av kundrespons

Som helhet är samarbetet med välfärdsområdet i anslutning till fastigheter och lokaler etablerat och välfungerande, även om det fortsättningsvis finns utvecklingsbehov i enstaka delområden. Även samarbetet med byggherrar fortsätter trots det svaga marknadsläget och det utvecklas i enlighet med parternas behov och förändringar i verksamhetsmiljön.

Till stadens responskanal kommer årligen 10 000 responsmeddelanden, varav de flesta rör stadsmiljöns verksamhetsområde. Responsen stöder beslutsfattandet och invånardialogen och den kompletteras med respons som årligen samlas in från byggherrar. Responsmaterialet utnyttjas i planeringen av utbildningar och andra utvecklingsåtgärder.

År 2025 inleddes ett utvecklingsprojekt för kundrelationer, där man kartlade nuläget för interna kunder och partnerskap med hjälp av intervjuer, enkäter och lokalforumet. Projektet syftar till att stärka kundförståelsen, förenhetliga samarbetsrutinerna och skapa en kundorienterad verksamhetsmodell. Utvecklingsåtgärderna innehåller verkstäder för ledningen och cheferna, serviceområdesspecifika möten samt lokalforum. Serviceområdet Fastigheter och lokaler spelar en central roll i främjandet av helheten.

Arbetet för att locka företag till Vanda

Arbetet för att attrahera företagsetableringar till Vanda är en central del av stärkandet av stadens livskraft. Detta förutsätter ett tillräckligt tomtutbud som lämpar sig för företagens behov. Det nya planläggningsprogrammet stöder målet genom att öppna nya arbetsplatsområden. På stadens webbplats finns tydlig information om arbetsplatstomterna som är lätt att hitta, och tomtförfrågningar besvaras snabbt och staden försöker hitta lösningar för företagens behov. Dessutom säkerställs tillräckliga resurser inom kundtjänsten. Målet främjas i ett nära samarbete med detaljplaneringen, infrastrukturbyggandet och livskraftstjänsterna, och den egna verksamheten stöder stärkandet av en positiv image för Vanda.

Digitalisering

MATTI-systemet är ett centralt utvecklingsobjekt i serviceområdets digitalisering. Det kombinerar platsdata och verksamhetsstyrning, minskar det överlappande arbetet och förbättrar processernas effektivitet samt kommunikationen med intressegrupper. Systemet bidrar också till bildandet av en uppdaterad lägesbild och stärker ledningen genom kunskap.

Ny styrmodell för investeringar

Stadens hantering av tillväxten utmanas bland annat av den minskade bostadsproduktionen, av att tyngdpunkten i flyttarnas socioekonomiska struktur ligger på de lägre inkomstklasserna och av att investeringarna inte håller jämna steg med befolkningsökningen. Dessutom planläggs bara ett litet antal företagstomter och i styrningen av servicenätet har det förekommit brister. Tidigare har investeringarna granskats som av varandra oberoende helheter, vilket har lett till lösningar där koncernbolag och externa hyresprojekt har använts som alternativ för att undvika investeringstaket.

Den nya styrmodellen för investeringar syftar till att styra stadens tillväxt med bättre framförhållning och på ett mer hållbart sätt samt att öka investeringarnas genomslagskraft och sam användning. Modellen samlar samman stadens egna investeringar, koncernbolagens projekt och externa hyresansvar, vilket möjliggör en transparent helhetsbild av investeringsnivån som omfattar hela staden. Modellen som bereddes under strategiperioden 2022–2025 har på bred front införts som grund för samarbetet för år 2026. Modellen kommer att vidareutvecklas under fullmäktigeperioden 2026–2029.

Årsplaneringen förnyas på så sätt att byggprojekt i fortsättningen kommer att ledas som en och samma helhet oavsett genomförandeformen. Projekten prioriteras med hjälp av den nya modellen och för dem väljs det både ekonomiskt och operativt mest ändamålsenliga genomförandesättet. I fortsättningen kommer tjänsterna att ange riktningen för stadens tillväxt och dess ramvillkor. I

planeringen av servicenätet framhävs den regionala granskningen och en nära samordning med planläggningen och infrastrukturplaneringen. Projekt granskas i större helheter än tidigare och ledningen genom kunskap stärks med hjälp av en uppdaterad lägesbild.

Slutsatser:

Av resultatkortsmålen uppnåddes cirka 65 procent helt eller delvis. De ekonomiska utfallet försämrades av det osäkra marknadsläget och den kraftiga nedgången av tomtefterfrågan, vilket hade betydande inverkan på intäkterna. Anpassningsbehovet för år 2026 som satts till åtta miljoner euro förutsätter både ytterligare inkomster och nedskärning av utgifterna, vilket framhäver vikten av att prioritera verksamheten, granska servicenivån samt förnya verksamhetsätten och behovet att utveckla organiseringen av arbetet. Med välfärdsområdet förbereds fortsättningsvis långfristiga hyresavtal, vars uppkomst är förutsättningen för effektiv försäljning av fastigheterna och uppnående av bästa möjliga försäljningspriser.

De nya riktlinjerna om distansarbete och flyttningen till nya lokaler har bidragit till bättre arbetshälsa tack vare bättre luftkvalitet inomhus och för att personalen träffar varandra mera, men samtidigt har bristen på utrymmen där man kan dra sig undan och försämringen av arbetsron medfört utmaningar. Kommun10-enkäten som genomförs på hösten styr de fortsatta åtgärder som behövs.

Ändringen av inlösningslagen har ökat kostnaderna för inlösning av mark och försämrat budgetprognostiseringen, vilket ökar riskerna i anslutning till markanskaffning och påverkar genomförandet av investeringsprogram samt tidsplanerna för planläggning och infrastrukturbyggande. Kostnadsökningen syns redan exempelvis som ökade kostnader för markanskaffningen av gatuområden i anslutning till Vandaspåran.

År 2025 inleddes ett utvecklingsprojekt för kundrelationer, där målet är att stärka kundförståelsen och förenhetliga samarbetsrutinerna. För att locka företag till

Vanda krävs ett tillräckligt tomtutbud som lämpar sig för företagens behov. Tillräckliga resurser i kundtjänsten samt ett nära samarbete med detaljplaneringen, infrastrukturbyggandet och livskraftstjänsterna är centralt. Dessutom stöder stadens egen verksamhet, såsom att tomtförfrågningar besvaras snabbt, stärkandet av en positiv image.

Digitaliseringen får allt större betydelse och MATTI-systemet förbättrar processernas effektivitet genom att kombinera platsdata och verksamhetsstyrning. Systemet producerar en uppdaterad lägesbild som stärker ledningen genom kunskap och effektiviserar kommunikationen med intressegrupper.

Tidigare har investeringarna granskats som av varandra oberoende helheter, vilket har lett till lösningar där koncernbolag och externa hyresprojekt har använts som alternativ för att undvika investeringstaket. Den nya styrmodellen för investeringar samlar samman stadens egna investeringar, koncernbolagens projekt och externa hyresansvar, vilket möjliggör en transparent helhetsbild av investeringsnivån som omfattar hela staden. Modellen kommer att vidareutvecklas under den innevarande fullmäktigeperioden.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden anser att behovet av att anpassa ekonomin samt de kostnadseffekter som följer av ändringen av inlösningslagen förutsätter av staden stark ekonomihantering och tydlig prioritering av investeringarna. Personalens arbetshälsa bör stödjas systematiskt och responsinformation utnyttjas konsekvent i utvecklingen av verksamheten.

Nämnden betonar även mer omfattande utnyttjande av digitaliseringen, i synnerhet MATTI-systemet, för att effektivisera processerna samt intensifiering av samarbetet med välfärdsområdet och andra centrala partner för att samordna tjänsterna.

Vidare rekommenderar nämnden att man säkerställer att tomtutbud som lämpar sig för företagets behov och smidiga webb- och kundtjänster samt att det interna samarbetet inom staden, mellan planläggningen, infrastrukturbyggnad och livskraftstjänsterna, ska stärkas för att på så sätt även stärka för utsättningarna för företagsetableringar och stadens positiva image. Möjligheterna att använda lokaler som staden äger och som står tomma exempelvis för verksamheten vid små företag bör granskas.

12. Inomhusluften i skolor och daghem

Att ta hand om inomhusluften i skolor och daghem

Vid Vanda stad ligger ansvaret för frågor kring inomhusluften i fastigheterna hos serviceområdet Fastigheter och lokaler som äger stadens lokaler och är hyresvärderna i dem. För att lösa problem med inomhusluften ansvarar särskilt i teamet för inomhusluft, där experter på inomhusluft och en VVS-expert ingår. Reaktions tiden på anmälningar om inomhusluften har blivit längre då en befattning (VVS-expert) inte är tillsatt.

Luftkvaliteten inomhus påverkas av en rad olika faktorer och därför krävs mångprofessionellt samarbete för att utreda och åtgärda problem med inomhusluften. Utöver detta är det viktigt att symtom på grund av inomhusluften vårdas inom hälso- och sjukvården. Verksamheten i anslutning till frågor kring inomhusluften samordnas och utvecklas i stadens och verksamhetsområdenas grupper.

I stadens grupp för inomhusluften sitter representanter för alla verksamhetsområden. Gruppen samordnar inomhusluftsituationen på stadsnivå, utvecklar gemensamma verksamhetssätt och processer för frågor kring inomhusluften och ansvarar för den allmänna informationen. Verksamhetsområdenas grupper för

inomhusluften samordnar inomhusluftsituationen i de lokaler som verksamhetsområdet använder samt följer upp effekten av reparationer och andra åtgärder. Verksamhetsområdets grupp för inomhusluften kan fatta beslut om att inrätta en *objektgrupp*. Detta kan göras om situationen är förknippad med kraftiga symtom, exceptionellt omfattande skador eller olägenheter i inomhusförhållandena eller om tidsplanen för undersökningar, reparationer eller evakueringslokaler är särskilt lång.

Stadens inomhusluftprocess

Målet är att stadens lokaler ska vara sunda och trygga. Staden har en proceduranvisning för frågor kring inomhusluften, som godkändes år 2023 och som innehåller de gemensamt godkända förfarandena. Stadens inomhusluftprocess kan delas upp i delområden och ansvaret för dessa ligger hos arbetsplatsen, hälso- och sjukvården och lokalförvaltningen.

Förebyggandet av problem med inomhusluften börjar med *förebyggande åtgärder*. De förebyggande åtgärderna omfattar följande:

- Beaktande av risker vid planeringen av nyproduktion och reparationer, materialval samt olika faser i byggprocessen,
- konditionsgranskning av lokaler och uppföljning av inomhusförhållandena,
- inomhusluftsyner i lokaler som hyrs till staden,
- insamling av respons från användarna samt
- upprätthållande och utveckling av underhållet och städningen.

På arbetsplatsen börjar utredningen av problem med inomhusluften genom en anmälan till chefen. Chefen hänvisar personer med symtom till företagshälsovården och gör vid behov anteckningar i systemet för rapportering om arbets säkerhet. Om problemet inte går att lösa genom underhållsåtgärder i lokalen, görs en

anmälan om inomhusluften. Vid behov görs lokalarrangemang som berör individer eller grupper.

Inom hälso- och sjukvården följer skolhälsovården symtom och fungerar som kontaktperson via inomhuslufthälsovårdaren. Personer med symtom hänvisas vid behov till hälsostationen för fortsatta undersökningar. När det uppstår misstanke om symtom på grund av inomhusluften hos barn inom småbarnspedagogiken uppmanas vårdnadshavarna att ta upp saken med en läkare inom hälso- och sjukvården och informera daghemsföreståndaren om saken. För personalens del bedömer företagshälsovården sambandet mellan symtom och fynd i byggnaden, hänvisar till fortsatta undersökningar och stöder med arbetsarrangemangen. Misstankar om symtom på grund av inomhusluften följs upp i anslutning till arbetsplatsutredningar.

Åtgärderna startar med en anmälan om inomhusluften som gjorts till *serviceområdet Fastigheter och lokaler*. I den första kartläggningen bedöms risker, kontrolleras ventilationens funktion och definieras behovet av undersökningar. Reaktions tiden på anmälningar om inomhusluften har varit cirka två veckor, men under 2025 har personalunderskottet i teamet för inomhusluft orsakat dröjsmål. Nödvändiga undersökningar av inomhusförhållanden och konstruktioner beställs av avtalspartner som staden konkurrensutsatt. Baserat på undersökningarna beslutas om brådskande åtgärder i tryggande syfte, som ofta handlar om genomförande av underhåll eller mindre reparationer. Undersökningarna tar 2–12 månader. Mer omfattande inomhusluftreparationer startar oftast inom 1–5 år efter undersökningarna, mediantiden är cirka 20 månader. I planeringen och prioriteringen av reparationer utnyttjas resultaten från undersökningarna, informationen om skadornas omfattning samt företagshälsovårdens bedömning av de personer som har symtom. Årligen görs anmälningar om inomhusluften i cirka 50–60 olika objekt. Åren 2020–2025 har undersökningar inletts i 38 skolor och 60 daghem. Anslaget för

inomhusluftreparationer har legat på 3,25–5 miljoner euro under åren 2020–2025. För 2025 budgeterades 3,5 miljoner euro för inomhusluftreparationer. Behovet av omfattande reparationer har minskat de senaste åren.

Stadens kommunikation om frågor kring inomhusluften är omfattande och systematisk. Om olika etapper i undersökningar och reparationsåtgärder i anslutning till inomhusluften (start av undersökningar, resultat, åtgärder för säker användning, tidsplaner för och färdigställande av reparationer) utarbetas ett informationsmeddelande. Årligen utarbetas 150–200 informationsmeddelanden för nästan 100 objekt. Informationsmeddelanden distribueras till personal, elever och vårdnadshavare via Wilma eller e-post. Informationsmeddelanden publiceras senare på webbplatsen vantaa.fi. Vid behov ordnas informationsmöten för personalen och vårdnadshavarna. Skolornas och daghemmens informationsmeddelanden och rapporter om inomhusluften kan läsas på Vanda stads webbplats.

Reparationsåtgärdernas effektivitet

Efter reparationerna installeras i lokalerna mycket ofta ett system för övervakning av inomhusförhållandena, med hjälp av vilket man kan försäkra sig om att reparationen har varit lyckad och upptäcka eventuella nya fel. Under 2021 och 2022 genomfördes i samarbete med företagshälsovården projektuppföljningsenkäter bland lokalanvändarna. Enkäter gjordes både före och efter inomhusluftreparationerna. Utifrån enkätresultaten minskade generellt symtomen som kopplats till inomhusluften och de upplevda olägenheterna i inomhusförhållandena. De senaste åren har användarnas upplevelser av olägenheter i inomhusförhållandena tillfrågats, men symtom som kan klassificeras som hälsouppgifter är inte längre med i enkäten. Enkäterna har riktats endast till de objekt där reparationerna har omfattat hela objektet. Merparten av dem som svarat på enkäterna har ansett att inomhusluften på arbetsplatsen är god eller neutral. I enkäterna har det även lyfts

fram enskilda lokaler där användarna ännu upplever olägenheter. Dessa har kunnat börja utredas närmare baserat på den inkomna responsen.

För att inomhusluftreparationer ska lyckas krävs noggrannhet i alla skeden från undersökningar till genomförande. I regel förbättras luftkvaliteten inomhus och inomhusförhållandena alltid i lokaler där man gjort reparationer och betydande förbättringar har uppnåtts när åtgärderna har varit tillräckligt omfattande.

Uppföljning av luftkvaliteten inomhus

Hälsoskyddsmyndigheten gör med ett par års mellanrum en regelbunden kontroll enligt tillsynsplanen i alla skolor och daghem. Vid kontrollen behandlas bland annat de upplevda hälsomässiga förhållandena i lokalerna. Företagshälsovården gör arbetsplatsutredningar på alla arbetsplatser och hänvisar vid behov till att inleda inomhusluftprocessen. Om det framkommer brister eller oro kring inomhusluften i samband med kontrollerna anvisas fastighetens direktör att göra en anmälan om inomhusluften, varefter själva inomhusluftprocessen inleds.

Sedan år 2021 har inomhusförhållanden följts vid cirka 100 objekt, varav de flesta är skolor och daghem. Mätningarna omfattar temperatur, relativ fukthalt, koldioxidhalt och tryckskillnad mellan luften inomhus och utomhus. Responsen vid upptäckta fel har varit snabb och genom mätresultaten har man även kunnat följa upp hur reparationsåtgärderna har lyckats. Radonhalten i inomhusluften mäts vid Vanda stad planmässigt, enligt strålsäkerhetscentralens anvisningar vanligtvis med 5–10 års mellanrum beroende på mätresultatet. Gränsvärden överskrids sällan.

Lokalernas ändamålsenlighet

I samband med utvärderingen tangerades även säkerställandet av lokalernas ändamålsenlighet. Vanda stad beaktar i sina planerings- och bygganvisningar

olika faktorer som rör ändamålsenligheten av skol- och daghemslokaler: funktionalitet, anpassningsbarhet, tekniskt skick, ventilation, uppvärmning, tillgänglighet och säkerhet. I nya lokaler eftersträvas flexibla anpassningsmöjligheter och hus-tekniken dimensioneras med tillräckligt stora marginaler för att kunna tillgodose olika slags behov även i efterhand. I äldre byggnader är förnyandet av hus-tekniken och exempelvis beaktandet av tillgängligheten en större utmaning, men i anslutning till totalrenoveringar förbättras funktionaliteten i äldre lokaler så mycket som det går.

Slutsatser:

I staden samordnas och utvecklas verksamheten i anslutning till frågor kring inomhusluften i stadens och verksamhetsområdenas grupper. För skötseln av frågor kring inomhusluften finns en proceduranvisning där man beskriver förfarandena som ingår i inomhusluftprocessen och olika instansers uppgifter från det att ett problem med inomhusluften upptäcks till uppföljningen av reparationernas effekter. Inomhusluftprocessen kräver ett nära samarbete mellan experter på olika områden. I regel har luftkvaliteten och inomhusförhållandena i lokaler där reparationer har gjorts förbättrats. Målgrupperna informeras om de olika etapperna som ingår i processen.

Hälsomässiga problem som inomhusluften orsakat i skol- och daghemslokaler sköts vid välfärdsområdet och inom företagshälsovården.

Efter reparationerna kan det installeras ett system för övervakning av inomhusförhållandena i lokalerna, som även kan användas för att följa upp många andra underhållsreparationer. De senaste åren har användarnas upplevelser av olägenheter i inomhusförhållandena tillfrågats, men symtom som klassificeras som hälsouppgifter är inte längre med i enkäten. Merparten av dem som svarat på enkäterna har ansett att inomhusluften på arbetsplatsen är god eller neutral.

Under 2023–2025 gjordes anmälningar om inomhusluften i cirka 50–60 olika objekt, varav de flesta är skolor och daghem. För inomhusluftreparationerna budgetades år 2025 3,5 miljoner euro. Reparationsanslaget är tillräckligt stort i förhållande till de aktuella reparationsbehoven och resurserna som ansvarar för dem. Antalet objekt med behov av mer omfattande reparationer har minskat de senaste åren.

I staden görs regelbundet olika typer av kontroller och utredningar av de hälsomässiga förhållandena i lokaler. Dessa omfattar även frågor kring inomhusluften. Hälsoskyddsmyndigheten gör kontroller enligt tillsynsplanen i alla skolor och daghem och företagshälsovården gör arbetsplatsutredningar på alla arbetsplatser. Inomhusförhållandena i byggnaderna har sedan år 2021 följts med hjälp av kontinuerliga mätningar. Responsen vid fel som upptäckts i mätningarna har varit snabb och genom mätresultaten har man även kunnat följa upp hur reparationsåtgärderna har lyckats.

Vanda stads planerings- och bygganvisningar stöder på ett bra sätt lokalernas ändamålsenlighet. Lokalernas funktionalitet och anpassningsbarhet samt förutsättningarna för underhåll genomförs med olika lösningar. I äldre byggnader genomförs i anslutning till reparationer lösningar som förbättrar ändamålsenligheten när detta är möjligt.

Rekommendationer:

Nämnden ser positivt på satsningarna på kommunikationen och på stadens systematiska förfaringssätt i utredningen av problem med inomhusluften. Positivt är också att antalet objekt som kräver mer omfattande reparationer med anknytning till inomhusluften minskar. Revisionsnämnden anser det vara oroväckande

att stadens team för inomhusluften är underbemannad, vilket skapar dröjsmål i utredningen av problem med inomhusluften.

Minimeringen av negativa hälsoeffekter på grund av inomhusluften är väsentligt med tanke på lokalanvändarnas välbefinnande. Om användarnas upplevda negativa hälsoeffekter behövs uppdaterad information, och därför är det viktigt att se till informationsöverföringen mellan aktörerna.

Kommunikationen måste utvecklas ytterligare för att stärka tilliten.

Nämnden betonar också att särskild uppmärksamhet bör fästas vid evakueringslokalernas lämplighet som lokaler för skola eller daghem.

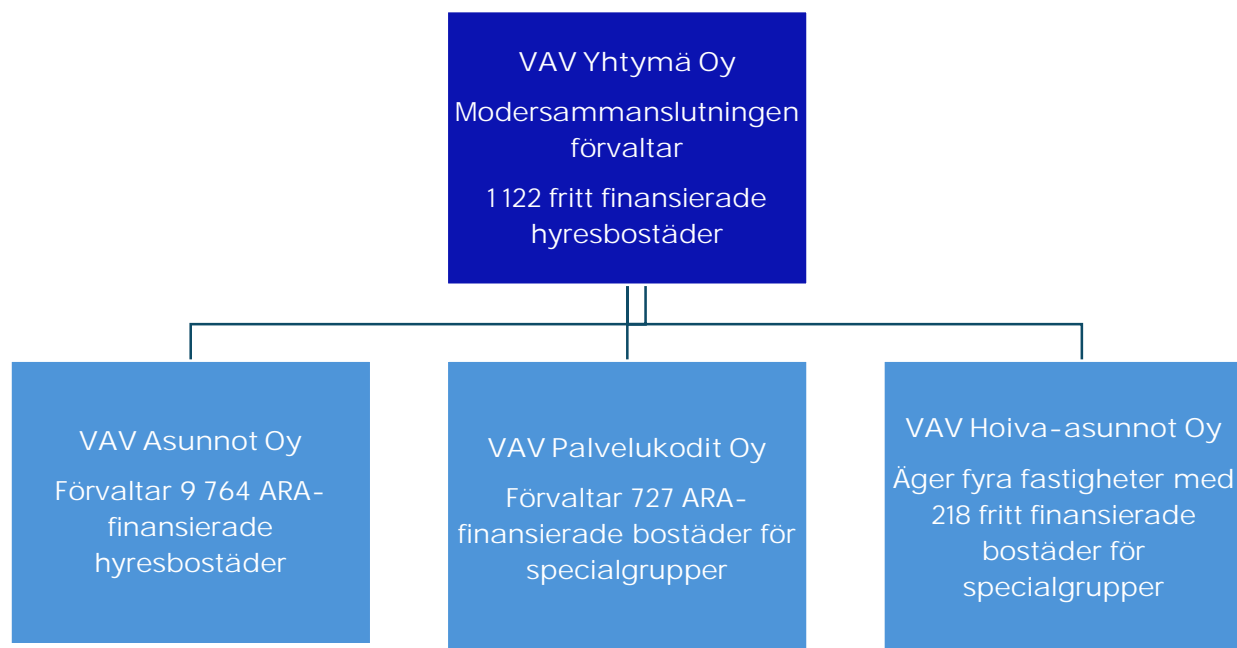
13. VAV-koncernen

Bild: Jyri Huhtala

VAV-koncernen består av moderbolaget VAV Yhtymä Oy som ägs till 100 procent av Vanda stad samt tre dotterbolag: VAV Asunnot Oy, VAV Palvelukodit Oy och VAV Hoiva-asunnot Oy. VAV Palvelukodit Oy:s och VAV Hoiva-asunnot Oy:s bostäder är uthyrda till Vanda och Kervo välfärdsområde som väljer de boende till dessa objekt.

Bilden intill visar VAV-koncernens struktur.

Ekonomiska och operativa mål

VAV-koncernens omsättning har ökat stadigt de senaste åren, detta även under 2025, då den låg på över 113 miljoner euro. VAV-koncernens resultat för år 2025, 4,9 miljoner euro, utföll bättre än vad som prognostiserats i budgeten. Det bättre resultatet förklaras av att ett stort ombyggnadsprojekt och några långsiktiga reparationsprojekt som ingår i reparationsplanen sköts upp till år 2026. Soliditetsgraden som beskriver den finansiella ställningen hade förbättrats och låg på 22,8 procent, då målet varit 20 procent. Långfristigt lånestocken i slutet av 2025 var cirka 521 miljoner euro. Koncernens lånestock består till största delen av lån med statligt räntestöd, vilket minskar ränterisken. Utnyttjade-/uthyrningsgraden av bostäder, vilken är väsentlig med tanke på ekonomin, låg på 98,6 procent, vilket var över målet. I ekonomin strävar man efter att genom långsiktig ekonomiförvaltning

hålla kostnadsnivån i balans för att kunna trygga utbudet av bostäder till rimligt pris.

Vanda stad ställde år 2025 elva mål för VAV-koncernen. Målen och utfallet för dem för 2025 visas i tabellen intill.

Ekonomiska mål				
<i>Mål</i>	<i>Mätare</i>	<i>Målnivå</i>	<i>Utfall av mätaren</i>	<i>Utfall av målet</i>
Hållbar och ansvarstagande skötsel av ekonomin	Medelhyra i förhållande till marknadshyran (VAV Asunnot Oy) Uthyrningsgrad (%) koncernen Soliditet (koncernen)	Minst 30 % under marknadshyran 98,50 % 20 %	Medelhyran var 30 % under marknadshyran 98,6 % 22,8 %	Helt
Bostadsproduktion	Bostadsproduktion per år	Mål för 2025: 174 bostäder	174	Helt
Förändring av underhållets skötselkostnader	Kostnadsindex för underhållets skötselkostnader (2015=100)	Ökning av kostnadsnivån motsvarande den maximala indexhöjningen	Ökningen av kostnadsnivån låg under index.	Helt
Mål för den operativa förmågan och kvaliteten				
<i>Mål</i>	<i>Mätare</i>	<i>Målnivå</i>	<i>Utfall av mätaren</i>	<i>Utfall av målet</i>
Bevarande av bostadsbeståndets värde och uthyrningsbarhet (2 mätare)	Genomförande av den långsiktiga underhållsplanen. Faktiska kostnader i förhållande till budgeten % Omfattning i antal bostäder: genomförda förhållande till budgeten	95–105 %	Utfall enligt kostnader 71 %. Men, avtal har ingåtts för alla arbeten i den långsiktiga underhållsplanen som budgeterats för 2025. 75 %	Delvis

Kundnöjdhet	NPS (Net Promoter Score)	39	34,2 %	Inte alls
Personalmål				
<i>Mål</i>	<i>Mätare</i>	<i>Målnivå</i>	<i>Utfall av mätaren</i>	<i>Utfall av målet</i>
Arbetsstillfredsställelse	Över medelvärdet i fastighetsbranschens jämförelsematerial (Arbetspensionsförsäkrarnas undersökning)	Över medelvärdet i fastighetsbranschens jämförelsematerial 3,84 (Arbetspensionsförsäkrarnas undersökning)	3,57	Inte alls
Frånvaro av hälsoskäl	Procent av personalen	3,5 %	2,3 %	Helt
Ansvarsmål				
<i>Mål</i>	<i>Mätare</i>	<i>Målnivå</i>	<i>Utfall av mätaren</i>	
Bekämpning av segregation genom att erbjuda boende till rimligt pris och ge stöd vid utmanande boendesituationer.	VAV Asunnot Oy:s medelhyra i förhållande till marknadshyran	Minst 30 % under marknadshyran	VAV Asunnot Oy:s medelhyra 30 % under marknadshyran Uppnås i sin helhet	Helt
Ett koldioxidneutralt VAV	Ett koldioxidneutralt VAV 2030	Under året tas fram en färdplan för klimatet där man identifierar vägar mot klimatneutralitet och tar fram mätare för dem.	Vägarna mot utsläppsminskningar i färdplanen för klimatet har identifierats och mätare har tagits fram för dem.	Helt
Minskning av förbrukning av uppvärmningsenergi,	Förbrukningen av uppvärmningsenergi kWh/m ³	38,9	37,4	Helt
Hållbara upphandlingar	VAV utvecklar hållbara upphandlingar tillsammans med partnernetverket	Hållbarhet och ansvarstemat lyfts fram som ett separat tema i VAV:s alla marknadsdialoger i anslutning till upphandlingar.	Hållbarhet och ansvar har lyfts fram som ett separat tema i VAV:s alla marknadsdialoger i anslutning till upphandlingar	Helt

Av de sammanlagt elva målen som fanns, avsåg sju stycken ekonomi och ansvar, och dessa uppnåddes i sin helhet. Målet för personalens sjukfrånvaro uppnåddes i sin helhet, medan målet för arbetstillfredsställelsen inte uppnåddes. Av målen för den operativa förmågan och kvaliteten hade kundnöjdheten stigit från den föregående mätningen, men den satta målnivån uppnåddes inte. Målet för bevarande av bostadsbeståndets värde och uthyrningsbarhet uppnåddes delvis.

Bostadsproduktion och fastighetsunderhåll

För VAV färdigställdes 174 nya ARA-finansierade bostäder. År 2025 pågick entreprenadtävlingar om tre nybyggnadsprojekt som omfattar både ARA-finansierade och fritt finansierade bostäder. Dessutom pågår hos VAV Palvelukodit Oy bygget av Dickursby äldrecentral, där arbetet har fortgått enligt tidsplanen. Äldrecentralen kommer enligt uppskattning att stå färdigt i början av 2027.

VAV:s mål för nyproducerade bostäder har hämtats från avtalen om markanvändning, boende och trafik (MBT) i Helsingforsregionen. Det årliga målet under 2017–2024 har varit 320–350 bostäder med statligt stöd och 50–100 fritt finansierade bostäder. Målet har varit krävande och kunnat uppnås endast två gånger under den sagda tidsperioden. Bolagets genomsnittliga bostadsproduktion har varit cirka 180 bostäder under de senaste 15 åren. I MBT-avtalet för åren 2024–2035 ingår inte längre ett minimimål för andelen ARA-bostäder andel. Den största bromsen för bostadsproduktionen har varit tillgången till tomter. Under de senaste några åren har den sämre situationen i byggbranschen gynnat bolaget i viss mån, eftersom VAV fått in fler anbud till rimligt pris på sina entreprenadförfrågningar och även lyckats skaffa tomter från privata ägare.

VAV har förberett sig på fastighetsunderhållet genom den långsiktiga underhållsplanen som utarbetats för varje fastighet. De årliga reparationskostnaderna enligt den långsiktiga underhållsplanen har uppskattats variera från strax över 20 miljoner euro till strax över 25 miljoner euro åren 2025–2030. De planerade

reparationskostnaderna för år 2025 var lägre än prognostiserat, eftersom man inte hann påbörja alla planerade reparationer under 2025.

Hyresnivån och bostadssökanden

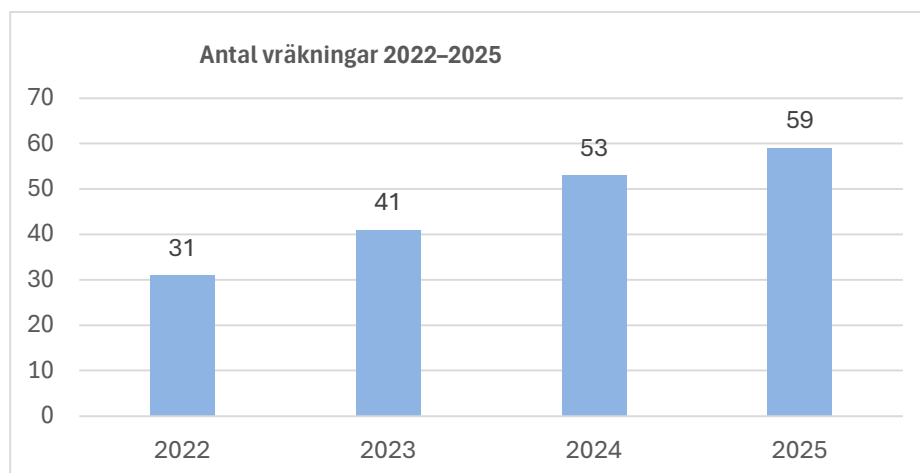
Hyrorna för VAV Asunnot Oy:s ARA-finansierade bostäder höjdes under 2025 med i genomsnitt 3,6 procent på grund av prisökningarna inom underhåll och reparationer. Den genomsnittliga hyran för bolagets ARA-bostäder var 13,39 euro/m² under 2025.

Till VAV:s bostäder står hela tiden över 4 000 sökanden i kö och varje månad inkommer över 1 000 nya ansökningar. Flest ansökningar kom till små bostäder, ett- och tvåor. Staten stramade åt bostadsstöden under 2024, men detta har inte synts mycket i antalet sökanden till VAV:s bostäder. Även inkomstgränserna för valet av hyresgäster återinfördes i början av år 2025. Detta har inte haft någon märkbar påverkan på valet av hyresgäster, eftersom bostäderna gått till rätt målgrupper redan före återinförandet av inkomstgränserna.

Hyresskulder och vräkningar

Situationen för hyresskulder och vräkningar har försämrats under 2025. Hyresskulderna för avflyttande hyresgäster har fördubblats jämfört med år 2024 och även andra boendes hyresskulder ökar. Diagrammet intill visar antalet vräkningar per år från VAV:s bostäder under 2022–2025.

Diagram: Antal vräkningar från VAV:s bostäder 2022–2025.

Antalet vräkningar ökade under 2025 med cirka 11 procent jämfört med år 2024 och har under granskningsperioden ökat varje år. Beslut om vräkning fattas också snabbare än tidigare, eftersom nästan 40 procent av vräkningarna avser boende som haft sin bostad i mindre än ett år.

VAV söker kontinuerligt efter nya sätt att förebygga vräkningar. Bolagets boendekonsult hjälper kunderna att utreda sin ekonomiska situation och ansöka om stöd. VAV:s hyresövervakningstjänst är lätt att nå. Hyresövervakningstjänsten försöker att så snabbt som möjligt nå de kunder som har betalningssvårigheter och hjälper dem att hitta en lösning på hyresbetalningssvårigheterna innan situationen förvärras.

VAV samarbetar även med FPA. Om en boende till exempel har två månaders obetalda hyror ber VAV i egenskap av hyresvärd att FPA betalar stöden för boende direkt till bolaget. Bolaget samarbetar även med Vanda och Kervo välfärdsområde för att stödja kunder med betalningssvårigheter i syfte att trygga kundernas boende och hyresbetalning. Om det verkar som att en kund riskerar att förlora sitt boende gör VAV alltid en orosanmälan till socialarbetet.

Ägarstyrning

Med ägarstyrning avses de principer och rutiner med vilka staden styr och övervakar verksamheten i bolagen som staden äger. Vanda stad har i sina koncerndirektiv ställt upp mål för VAV Yhtymä Oy:s verksamhet i enlighet med ägarstyrningen och baserat på dem utarbetas en strategi samt en ekonomi- och verksamhetsplan som bolagets styrelse godkänner. Bolaget rapporterar sin ekonomiska situation och måluppfyllelse årligen i anslutning till stadens delårsöversikter och i sitt bokslut. Dessutom för VAV varje år ett ägarstyrningssamtal med staden. Syftet med samtalet är att säkerställa att ägarens synpunkter förmedlas till dotterbolagets verksamhet som en del av koncernstyrningen och -övervakningen samt att uppnå en kontakt mellan staden och dotterbolaget som präglas av förtroende och dialog.

Aktuellt

Den statliga Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet ARA lades ned i början av år 2025. ARA:s uppgifter gick över till Centralen för statligt stött bostadsbyggande (Varke). Förändringen var administrativ och verksamheten fortgick utan avbrott. Statens bostadsfond, varifrån räntestöden för räntestödslånen har betalats, avvecklas till år 2026 och räntestöden jämte lånefullmakter går över till statens budgetekonomi.

Statens räntestödslån kommer att förändras. Enligt lagförslaget som är anhängigt kommer det år 2026 att tillkomma en borgensavgift på minst 0,5 procent till räntestödslån, vilket leder till något högre lånekostnader. Dessutom avser man att från och med år 2027 minska den årliga lånefullmakten för räntestödslån för den statligt stödda bostadsproduktionen med över 300 miljoner euro. Detta kommer att leda till att byggandet av bostäder med räntestöd minskar tydligt.

Slutsatser:

VAV-koncernen består av fyra bolag, två av vilka förvaltar och låter bygga bostäder till rimligt pris eller med statligt räntestöd, medan två bolag förvaltar servicebostäder och servicefastigheter. Servicebostäderna och servicefastigheterna är utyrda till Vanda och Kervo välfärdsområde, som även väljer de boende till dessa.

De ekonomiska och operativa mål som Vanda stad ställt för VAV-koncernen för år uppnåddes till stor del. Bostadsproduktionsmålen enligt avtalen om markanvändning, boende och trafik (MBT) i Helsingforsregionen har varit höga och uppnåtts endast sällan. År 2025 färdigställdes 174 bostäder med räntestöd och arbetet har påbörjats vid tre objekt med både räntestödsbostäder och fritt finansierade bostäder. Den största bromsen för bostadsproduktionen har varit tomtbristen.

Medelhyrorna i VAV Asunnot Oy:s ARA-bostäder är klart lägre än den genomsnittliga marknadshyran. Kön till bolagets bostäder är lång och bara en liten del av

sökandena får en bostad. Oroväckande under 2025 har varit den fortsatta ökningen av vräkningar och hyresskulder. VAV har utvecklat sina processer och ökat samarbetet med olika instanser för att stödja sina boende som har betalnings-svårigheter. Bolagets boenderådgivare och hyresövervakningstjänst hjälper de boende med att utreda sin ekonomiska situation och man försöker alltid hitta en flexibel lösning på betalningsproblem. VAV samarbetar också med FPA och Vanda och Kervo välfärdsområde för att underlätta situationen vid vräkning och för kunder som har hyresskulder. Nämnden anser att åtgärderna för att bekämpa fler vräkningar, större hyresskulder och ökad bostadslöshet är bra.

Det statliga stödet för bostadsproduktionen kommer att skäras ned i början av år 2027. Detta kommer att leda till att byggandet av bostäder med räntestöd minskar. Revisionsnämnden oroar sig för hur förändringen kommer att påverka segregation och bostadslöshet.

14. Revisionsnämndens uppgifter och verksamhet

Uppgifter och sammansättning

Revisionsnämnden är ett lagstadgat organ som lyder under stadsfullmäktige och som har till uppgift att organisera granskningen av Vanda stads och stads-koncerns förvaltning och ekonomi samt bedöma huruvida staden har uppnått sina mål och ordnat verksamheten på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt på det sätt som fastställs i kommunlagen. Nämnden bereder de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om samt övervakar att skyldigheten att redogöra för bindningar iakttas.

Enligt förvaltningsstadgan ska nämndens ordförande och vice ordförande vara fullmäktigeledamöter. Nämndens övriga medlemmar ska vara

fullmäktigeledamöter eller första eller andra ersättare enligt respektive fullmäktigegrupps ordningsföljd för ersättare.

Stadsfullmäktige tillsatte den 16 juni 2025 revisionsnämnden för mandatperioden 2025–2029. Nämnden består av tretton medlemmar och en personlig ersättare för varje medlem.

Medlem

Ersättare

Seppänen Tia, ordförande

Tawasoli Eva

Suoniemi Juha, vice ordförande

Karhu Suvi

Borg Patrik

Kaira Lauri

Eklund Tarja

Kiljunen Kimmo

Järä Juha

Liukkonen Pasi

Kauppinen Sirpa

Alasuutari Jenni (fge till 26.1.2026)

Norrena Vaula (fge fr.o.m. 26.1.2026)

Kllokoqi Drilon

Kähärä Sirkka-Liisa

Kopra Ulla-Maija

Shire Mohamuud

Kotiranta Matti

Hynninen Mari

Lehmuskallio Paula

Holmberg Hanna

Nykyri Elina

Eerola Antero

Orpana Anitta

Liutu Topi

Phull Manav

Raja-Aho Maarit

Det antecknades att följande ledamöter och ersättare på grund av jäv inte deltog i behandlingen och beslutsfattandet för följande verksamheter: Juha Suoniemi Vantaan tilapalvelut Vantti Oy, Tarja Eklund, Matti Kotiranta och Vaula Norrena stadsmiljönämnden, Sirpa Kauppinen, Hanna Holmberg, Pasi Liukkonen och Mohamuud Shire nämnden för fostran och lärande, Drilon Kllokoqi nämnden för stadskultur och välfärd, Mari Hynninen stadsrumnämnden och Suvi Karhu stadsrumnämnden och koncernen VAV Yhtymä Oy.

Revisionsnämndens verksamhet

Planering och genomförande av utvärderingen

Uppdragsperioden för föregående periods revisionsnämnd upphörde när stadsfullmäktige antecknade utvärderingsberättelsen för 2024 för kännedom och godkände bokslutet den 12 maj 2025. Den nya revisionsnämnden godkände utvärderingsplanen för 2025 vid sitt sammanträde den 13 augusti 2024. Den årliga utvärderingsberättelsen ingår i fullmäktigeperiodens utvärderingsplan. Revisionsnämnden granskar i sitt utvärderingsarbete verksamheten och serviceproduktionen i stadens olika verksamhetsområden. Detta görs genom att läsa handlingar, höra ansvariga personer, göra studiebesök till verksamhetsområdena samt intervjua tjänstemän. Syftet är att bedöma utfallet av de bindande målen och omsättningen av den strategiska styrningen. Samtidigt kartlägger man huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt.

Utvärderingen är styrning och utveckling av verksamheten. Tanken är att utvärderingen ska utnyttjas i ekonomiplanerings-, verksamhets- och strategiprocesserna. Revisionsnämnden är ett verktyg för säkerställande av den strategiska styrningen, demokratin och redovisningsskyldigheten. Revisionsnämndens utvärderingsplan har genomförts som planerat.

Revision

Enligt kommunlagen väljer fullmäktige för granskning av förvaltningen och ekonomin en revisionssammanslutning som ska förordna en OFGR-revisor till ansvarig revisor. Till revisor i kommunens dottersammanslutningar ska kommunens revisionssammanslutning väljas, om det inte i anslutning till ordnandet av granskningen finns grundad anledning att avvika från detta. Revisor för stadens och koncernens dotterbolag är KPMG Oy Ab och stadens ansvariga revisor är OFGR, CGR Juha Huuskonen.

Redogörelse för bindningar

Revisionsnämnden har övervakat efterlevnaden av skyldigheten att redogöra för bindningar enligt 84 § i kommunlagen och tillkännagett redogörelserna för fullmäktige.

Skyldigheten att redogöra för sina bindningar gäller kommunstyrelsens ledamöter, ledamöter i organ som sköter uppgifter som avses i lagen om områdesanvändning eller i bygglagen, ordföranden och vice ordförande i fullmäktige och nämnden, kommundirektören samt föredragande i kommunstyrelsen och nämnden och dennes vikarie. För sektionernas del gäller samma skyldighet att redogöra för bindningar som för det organ under vilket de lyder.

Redogörelse för bindningar ska lämnas för uppgifter i ledningen för eller förtroendeuppdrag i företag och andra sammanslutningar som bedriver näringsverksamhet. Redogörelse ska också lämnas för betydande förmögenhet och för andra bindningar som kan vara av betydelse vid skötseln av förtroende- och tjänsteuppdrag.

Övrig verksamhet

Revisionsnämnden har fortsatt samarbetet med huvudstadsregionens städer Helsingfors, Esbo och Grankulla i form av utbildning. Verksamheten samordnas av en styrgrupp som består av revisionsnämndernas ordförande. Städernas gemensamma eftermiddagsseminarium ordnades i Vanda den 30 oktober 2025. År 2025 gjordes ingen gemensam utvärdering.

Revisionsnämnderna i Vanda och Kervo städer samt Vanda och Kervo välfärdsområde ordnade ett gemensamt kvällsseminarium den 5 november 2025 kring temat resurserna för skötseln av sysselsättningen och tjänsternas kontaktytor.

Information

På Vanda stads webbplats, på sidan [Extern revision | Vanda \(https://www.vantaa.fi/sv/staden-och-beslutsfattandet/organisation/extern-revision\)](https://www.vantaa.fi/sv/staden-och-beslutsfattandet/organisation/extern-revision)

presenteras stadens revisionsnämnd och externa revision samt nämndens årliga utvärderingsberättelser, där uppnåendet av de operativa och ekonomiska målen behandlas.

Revisionsnämndens föredragningslistor och protokoll finns tillgängliga på www.vantaa.fi/paatoksenteke. Revisionsnämnden rapporterar och informerar om ärenden i anslutning till sitt uppdrag i första hand till stadsfullmäktige. I informationen iaktas till tillämpliga delar de allmänna anvisningarna om stadens principer för informationen som stadsfullmäktige har godkänt.

Vanda, 6 maj 2026

Revisionsnämnden

Förkortningar och termer:

Ab	Aktiebolag
Allmänt stöd	Allmänt stöd har 1.5.2026 ersatt arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen från FPA.
AN	Förkortning för orden arbets- och näring i sammansättningar
Anskaffningsutgift	Investeringsutgifter minskade med erhållna finansieringsandelar
ARA	Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
Arbetsmarknadsstöd	Understöd som är avsett för att trygga försörjningen för arbetslös person, med vilket man främjar stödtagarens förutsättningar att söka sig eller återgå till arbete.
CEB	Europeiska investeringsbank
CES	Customer Effort Score det vill säga hur lätt har varit för kunden att uträtta sina ärenden.
CGR	Av Centralhandelskammaren godkänd revisor
EIB	Europarådets utvecklingsbank
EU	Europeiska unionen
FPA	Folkpensionsanstalten
Funa-testet	Bedömning av de funktionella matematiska färdigheterna (functional numeracy assessment)
F1	Finska som modersmål
F2	Finska som andraspråk
Grunddagpenning	Betalas till en arbetslös person som inte är medlem i en arbetslöshetskassa. Betalaren är Folkpensionsanstalten.
HR	Personaladministration
HYTE	Hälsa och välfärd
Inkomstrelaterad	

dagpenning	Betalas till en arbetslös person som är medlem i en arbetslöshetskassa. Betalaren är arbetslöshetskassan. Den inkomstrelaterade dagpenningen består av en grunddel som är lika stor som grunddagpenningen och av en förtjänstdel som bestäms utifrån lönen.
Likviditet	Hur snabbt tillgångar kan omvandlas till kontanter
Likviditetskvot	Beskriver företagets kortsiktiga kassalikviditet
Lukuseula	Digitalt verktyg för bedömning av läsfärdigheterna
Lönesubvention	Prövningsbaserat stöd avsett för att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande som beviljas och betalas av Arbetskraftsmyndigheten.
MATTI	Verksamhetsmodell och informationssystem för markanvändning
MBT	Markanvändning, boende och trafik
MEK	Handlingsprogrammet för positiv särbehandling
Move	Nationellt datainsamlings- och responssystem som är avsedd för mätning av den fysiska funktionsförmågan hos elever i årskurs 5 och 8 i den grundläggande utbildningen
NCU	Nationella centret för utbildningsutvärdering
NEET	Ung person som inte arbetar, studerar eller avlägger vapentjänst eller civiltjänstgöring (Not in Employment, Education or Training)
NPS-värde	Rekommendationsgrad för tjänster (net promoter score)
OFGR	Revisor som sköter revisionsuppdrag i offentligrättsliga samfund och koncerner
Relativ skuldsättning	Nyckeltal som visar kommunens skuldbelopp i förhållande till dess verksamhetsintäkter

Segregation	Med regional segregation menas åtskillnad av befolkningsstrukturen i stadens olika bostadsområden baserat på demografiska, socioekonomiska eller etniska faktorer
SFS	Samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättning
SkolPT	Personlig tränare som arbetar i en skola
Soliditet	Beskriver företagets betalningsförmåga
Startpeng	Prövningsbaserat stöd som betalas till en ny företagare som stöd för försörjningen i början av företagsverksamheten.
Topten-nätverk	Nätverk av Finlands tio största städer
UKK-institutet	Riksomfattande forsknings- och expertcenter för hälsofrämjande fysisk aktivitet
Vantti	Vanda stads bolag för fastighets- och lokalservice Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy
Varia	Vandas yrkesinstitut Varia
Varke	Centralen för statligt stött bostadsbyggande
VAV	Vanda stads hyreshusbolag VAV Yhtymä Oy
VTK	Vanda stads industrifastighetsbolag VTK Kiinteistö Oy
VVS	Värme, vatten och sanitet
Wilma	Informationssystem som används för informationsförmedling mellan hem och skola

**Vantaa
Vanda**

Utgivare
Vanda stad
5/2026

Revisionsnämnden/extern revision

Omslagsbild: Aliisa Alatossava